

Møte onsdag den 1. februar kl. 10

President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 39):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Rolf Terje *Klungland*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Hordaland fylke, Sigrid Brattabø *Handegard*, har tatt sete.

Representanten Sonja Irene Sjøli vil framsette et privat forslag.

Sonja Irene Sjøli (H) [10:03:53]: På vegne av representantene Erna Solberg, Inge Lønning, Martin Engeset og meg selv vil jeg fremme forslag om endringer i regelverket for pleiepenger for å sikre like rettigheter for begge foreldre ved omsorg for for tidlig fødte og syke barn.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen vil framsette et privat forslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:04:28]: Jeg har den glede å fremme forslag på vegne av representantene Børge Brende, Line Henriette Holten Hjemdal, Gunnar Kvasheim og meg selv om et felles norsk/svensk marked for grønne sertifikater for fornybar elektrisitet.

Presidenten: Representanten Tord Lien vil framsette et privat forslag.

Tord Lien (FrP) [10:04:59]: Jeg har den glede å fremme forslag på vegne av Ketil Solvik-Olsen, Robert Eriksson, Per-Roar Bredvold og meg selv om å inkludere enkelte av grenseflokkene i bestandsmålet for ulv.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå, på grunn av det høye antall spørsmål i den ordinære spørretimen, at formiddagsmøtet, om nødvendig, fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 15, til dagens kart er ferdigbehandlet. – Ingen innvendinger er kommet mot dette, og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Kristin Halvorsen
- statsråd Helen Bjørnøy
- statsråd Trond Giske

De annonserte statsråder er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:06:21]: Mitt spørsmål går til finansminister Kristin Halvorsen.

Finansministeren kan glede seg over en sterk vekst i skatteinntektene for 2005. Det gir mer penger til helse, eldreomsorg og skole. I valgkampen fikk vi høre at skattelettelse truet fellesskapet og velferden. Nå sitter vi med fasiten. I 2005 økte skatteinntektene fra Fastlands-Norge med hele 7,2 pst. Det gir mange ekstra milliarder til velferd. Nå ser vi at lavere skatt for bedriftene og for lønns-takerne har bidratt til økte skatteinntekter til det offentlige. Selvsagt spiller også konjunkturer, moderate lønnsoppgjør og satsing på forskning og utvikling inn, men det er likevel en realitet at samtidig som skattene ble satt ned for bedriftene og lønns-takerne, økte skatteinntektene til det offentlige. Og det er en sammenheng. Når man legger til rette for bedriftene og for arbeidsplassene, bidrar man jo til vekst og til verdiskaping. Da bakes kaken større, og det blir mer å fordele. Det er ikke slik at man må velge mellom skattelette og fellesskap, for skattelettelsene gir faktisk mer til fellesskapet, mer til velferd.

Mitt spørsmål er om finansministeren nå vil ta seg tid til å vurdere effektene av den skattepolitikken som den forrige regjeringen førte. Vil finansministeren være villig til å legge bort den nye regjeringens ønske om å øke skattene, når man ser at lavere skatt har gitt mer skatteinntekter og større muligheter til å styrke velferden i samfunnet vårt?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:08:15]: Det er riktig som representanten Sanner sier, at skattene for Fastlands-Norge har økt med 7,2 pst. fra 2004 til 2005. Men det er en altfor rask og enkel konklusjon å si at dette betyr at vi har fått en fasit på at Høyre-politikken er det som er det objektivt riktige, og at vi nå kan sette to streker under det svaret. Denne saken må nemlig ses i sammenheng med en kraftig nedgang i skatteinntektene i 2003 og 2004. Når det da er vekst i økonomien, vil det selvfølgelig også bli en økning i skatteinngangen i 2005. Så vidt jeg husker, var det også en borgerlig, Høyre-dominert regjering i 2003 og 2004 – og et betydelig innslag av skattelette i økonomien da. Så det er en altfor enkel konklusjon som Sanner trekker.

Det er ikke slik at Regjeringen har noen planer om å endre opplegget for skattepolitikken. Som representanten

Sanner er godt kjent med, forandret vi skatteopplegget fra regjeringen Bondevik betydelig. Istedenfor å øke skattelettene skjerpet vi skatten med ca. 3 milliarder kr – en meget klar, forbedret fordelingsprofil i forhold til det som regjeringen Bondevik hadde foreslått. Det vi har sagt til velgerne, er at vi skal tilbake på 2004-nivå. Vi jobber nå med et budsjett for 2007, der skatteskjerpelsene kan bli på opp under et par milliarder kroner. Grunnen til at vi ønsker en slik kurs, er at det er ekstremt viktig for næringslivets vekst å ha en effektiv offentlig sektor og et utdanningssystem som vi vet kan bidra også i næringslivet. For noe av det næringslivet kommer til å ha ganske store problemer med framover hvis konjunktorene holder seg på dette nivået, er å få kompetent arbeidskraft.

Jan Tore Sanner (H) [10:10:17]: Dette er jo ikke en politikk som bare Høyre-sentrum-regjeringen i Norge har ført. Det er også en politikk som sosialdemokratiske land i Europa fører – og ønsker å føre. Ja, til og med tidligere forbundskansler Schröder i Tyskland kom på slutten av sin karriere til den konklusjon at det var riktig å senke skattene slik at man fikk fart i økonomien – flere arbeidsplasser og dermed vekst – og slik sett kunne styrke velferden i samfunnet. Det samme ser vi også i Storbritannia, der Tony Blair er opptatt av å stimulere veksten i økonomien, fordi det er en sammenheng mellom verdiskaping og velferd.

Jeg registrerer at finansministeren sier at vekst bidrar til økte skatteinntekter, men spørsmålet er: Hva er det som skaper veksten i samfunnet vårt? Er det slik at finansministeren mener at politikken ikke spiller noen rolle? Det ville i så fall være høyst oppsiktsvekkende av en sosialist. Jeg tror at den politikken som ble ført av den forrige regjering, førte til vekst og dermed mulighet til å styrke velferden.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:11:24]: Jeg er veldig glad for at representanten Sanner nå *tror*, og ikke vet, hva som har skapt denne økte skatteinntekten for 2005. Da begynner vi å nærme oss det som er sannheten. Det er ikke slik at det går an å sette to streker under svaret, at det er Høyre-politikk som er svaret.

Jo nærmere jeg ser på hvordan landene i Norden klarer seg i internasjonal konkurranse – at vi har økt produktivitet, og næringslivet har en veldig gunstig utvikling – jo mer stolt blir jeg av den nordiske velferdsmodellen, der vi finansierer de viktige velferdsoppgavene i fellesskap, og der alle har tilgang til utdanning og omsorg, uansett hvor mye penger man tjener. Det er også god næringspolitikk. Denne regjeringen har satt seg som mål at vi skal bryte med den oppskriften som sier at det er skattelette som er alfa og omega for næringslivet. Tvert imot: Det er en vel fungerende offentlig sektor og godt kvalifisert arbeidskraft næringslivet trenger framover. Vi har grunn til å være stolte av en nordisk velferdsmodell med stor grad av skattefinansiering.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Gjermund Hagesæter.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:12:46]: Noreg er eit lite land som har eit høgt lønsnivå. Vi har også høge transportkostnader på grunn av at vi ligg eit stykke frå dei sentrale marknadene. Då vil det vere naivt å tru at vi over tid kan halde oppe eit skatte- og avgiftsnivå som ligg atskillig høgare enn hos våre konkurrentar. Vi ser også at store norske bedrifter etablerer fleire arbeidsplassar i utlandet enn i Noreg. Ein skatteauke, slik Regjeringa og finansministeren har annonsert, vil også akselerere denne utviklinga.

Mitt spørsmål: Er finansministeren bekymra for utflagging og for at mange norske bedrifter ekspanderer meir i utlandet enn i Noreg? Dersom finansministeren er bekymra for denne utviklinga: Kva vil finansministeren gjere for å avgrense eller snu denne trenden?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:13:48]: Hvis vi ser på verdensøkonomien og lille Norges plassering i denne, må vi være klar over at uansett hva vi måtte foreta oss i Norge, kommer vi aldri til å kunne konkurrere med Kina om å ha lavest mulig pris på produksjon av varer. Vi kommer heller ikke til å kunne konkurrere med India om å ha lavest mulig pris på produksjon av tjenester. Og vi kommer heller ikke til å kunne konkurrere med skatteparadis rundt omkring i verden om å betale minst mulig skatt. Vi må altså satse på noe annet. Det som vi virkelig skal være stolte over, er at vi har klart å gjøre det. Til tross for at vi kanskje kunne blitt late fordi vi har store olje- og gassinntekter, har vi klart å få til produktivitet-utvikling, og vi har klart å få til forskning og utvikling som gjør at vi hevder oss veldig godt. Norge er faktisk ett av de landene som i dag tjener mest på konjunktorene i verdensøkonomien. Det er det vi først og fremst må konsentrere oss om.

At mange bedrifter flytter utenlands, er ikke fordi de finner så mye bedre kompetanse der, men det er selvfølgelig fordi en del virksomheter i Norge fremdeles konkurrerer på pris, altså lavest mulig pris på arbeidskraft.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfohn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [10:15:07]: Det er gledelig at skatteinntektene er veksande, for det vitnar om optimisme i næringslivet. Det betyr trygge arbeidsplassar, vekst og velferd, og det vil me skal vara.

I skattereforma vart det innført skatt på utbytte. Dette vart litt motvillig akseptert av næringslivet, men den klare føresetnaden var at formuesskatten skulle byggjast ned. Førabels er ikkje det følgt opp. Frå næringslivet si side opplever ein at den – kan vi kalle det – samfunnskontrakten som skattereforma var bygd på, ikkje er oppfylt. For å retta på dette er det eit alternativ å fjerna formuesskatten på såkalla arbeidande kapital i bedriftene. Dette er ikkje berre eit alternativ, men det er faktisk eit godt alternativ. For å sikra at me òg i framtida kan behalda optimismen i næringslivet, med trygge arbeidsplassar, vekst og utvikling, vert mitt spørsmål: Vil finansministeren sjå nærmare på å fjerna formuesskatt på arbeidande kapital?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:16:07]: Dette er et forslag som har vært vurdert i mange sammenhenger. Grunnen til at tidligere og nåværende regjering har motforestillinger mot det, er at det gir veldig store muligheter for å plassere noe kapital som arbeidende og noe som ikke arbeidende – altså store muligheter til omgåelse. Det er ikke et forslag jeg i utgangspunktet stiller meg positiv til.

Men jeg har lyst til å avlive noen myter når det gjelder skattenivået for næringslivet. Det er riktig at Norge har en formuesskatt som mange andre land ikke har, men det er også riktig at hvis vi ser formuesskatt og eiendomsskatt i sammenheng – og mange andre land har skyhøye eiendomsskatter – så viser summen av disse skattene at Norge ligger på et lavt nivå i forhold til beskatning av kapital. Det er heller ikke slik at vår skatt på utbytte er spesielt høy. Og det en representant fra Kristelig Folkeparti sikkert vil være opptatt av, som SV og Regjeringen er opptatt av, er at formue i Norge er veldig skjevt fordelt. De som virkelig har de store formuene og de store kapitalinntektene, de må også bidra til fellesskapet. Derfor er det viktig å ha en formuesskatt som er progressiv, slik at de virkelig rike betaler.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:17:23]: Valgkampen fra finansministerens og hennes kompanjongers side handlet om *enten* mer skattelette *eller* mer fellesskap. Det var ikke grenser for hvilken skarp retorikk Jens Stoltenberg brukte da jeg hevdet at regjeringen Bondeviks målrettede skattepolitikk på sikt ville føre til økt skatteinngang selv om vi reduserte skattene. «Skatteoppgjør med «voodoo-Lars» over en hel side i VG var Stoltenbergs angrep, og han kalte det «voodoo-økonomi». Nå vet vi fasiten. Jeg hadde rett. Stoltenberg tok feil. Da må jeg få gi uttrykk for min uro: Jeg frykter at vi med økt kapitalskatt, økt formuesskatt og øvre skattesjerpelser kombinert med varsler om millionbøter i ervervslov og bruk av statlig eiermakt mot private aksjonærer, kan få skattenedgang framover. Kan finansministeren forsikre oss om at hennes skattesjerpingspolitikk vil gi fortsatt økt skatteinngang, som under den forrige regjeringen?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:18:26]: Jeg er overrasket over representanten Sponheims fortegning av fakta, eller over at han drar en statistikk så langt, for han er vanligvis ganske redelig når han henviser til disse undersøkelserne. Det går ikke an å si at den økte skatteinngangen fra 2004 til 2005 – som kom på bakgrunn av at skatteinngangen både i 2003 og i 2004 hadde gått ned – er et kjempebevis for at den såkalte dynamiske skattepolitikken fungerer. Hadde vi hatt et tidligere skatteregime, kunne sannheten like gjerne vært at skattene hadde økt betydelig mer.

Så må jeg si at det er bare i Stortinget og når jeg diskuterer med opposisjonen, at jeg ser denne deppingen og svartmalingen av hvor ille det går i norsk næringsliv. Hvis man holder seg til fakta om hvordan det går, eller f.eks. tar

seg en liten tur ned på børsen, der jeg var for et par dager siden – og det var «all time high» – vil man se at stemningen er en helt annen. Men hvis man har lyst til å deppe litt her, kan jeg dessverre ikke frata noen den gleden. (Munterhet i salen)

Presidenten: Svein Flåtten – til siste oppfølgings-spørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:19:44]: Statsråden har selv levert god dokumentasjon for at lavere skatter for næringslivet gir høyere skatteinntekter. Hun sier at skatteinntektene falt i 2002 og i 2003. Ja, det var fordi det ble gitt betydelige skatteøkninger i 2000! Og dette har et etterslep, på samme måte som vi nå får økte skatteinntekter – så den diskusjonen har hun faktisk avklart ganske bra i dag. Det er helt utmerket.

Det som er ganske pussig, er at statsråden mener at det ikke betyr noen ting hva slags betingelser næringslivet har nasjonalt når man skal bygge velferden. Det samme hørte vi fra statsråden i går i en debatt om aktiv næringspolitikk her i Stortinget. Hun inntar en tilbakelemt posisjon i forhold til dette, og jeg har en oppfatning av at det er de internasjonale konjunkturer som skal styre. Det blir jo nå forsterket av hennes besøk på børsen. (Presidenten klubber.) Det vil jo være merkelig om det er slik at en statsråd fra SV skal la seg styre av de internasjonale konjunkturer og børsutviklingen på Wall Street.

Presidenten: Presidenten må minne om at det er en taletid på ett minutt på oppfølgingsspørsmål.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:21:01]: Jeg kan forsikre Flåtten om at det siste SV gjør, er å lene seg tilbake og la markedene ordne opp. Vi er nemlig i en ganske utfordrende situasjon, for vi vet heller ikke nøyaktig hvordan utviklingen i økonomien blir i 2006. Vi vet at vi har en mye høyere oljepris enn det som var anslaget, men vi vet også at det kanskje kan begynne å bli mangel på arbeidskraft i en del sektorer. Det er kanskje det viktigste denne regjeringen må gjøre i forhold til norsk næringsliv – å sørge for at vi har et arbeidsmarked som er slik at vi klarer å kople de som nå går arbeidsløse, inn i et næringsliv som trenger mer kompetent arbeidskraft. Det må vi klare på kort sikt og på lang sikt. Hvis ikke er det som veldig fort kan stoppe næringslivet videre.

Vi kommer som kjent til – og det brukte vi halve gårsdagen på å debattere – å føre en meget aktiv næringspolitikk fordi vi er opptatt av det samspillet mellom offentlig sektor og privat sektor som den nordiske velferdsmodellen har lagt opp til, og som har gjort at vi kan si at Norge og de andre nordiske landene er suksesser i verdensøkonomien.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ulf Leirstein (FrP) [10:22:22]: Jeg vil gjerne rette spørsmålet til finansministeren.

Vi hører stadig vekk at Regjeringen og finansministeren snakker om en ny kurs i Norge, og man kan jo noen ganger saktens stille spørsmål om hvilken kurs det skal bli. I media kunne vi i forrige uke høre om et internt arbeid i SV, finansministerens eget parti, hvor man har jobbet med å finne fram til aktuelle kutt i statsbudsjettet. Det heter sågar «Arbeidsgruppa for frigjøring av offentlige midler». Mange av de forslagene som fremmes der, er forslag som vi har fremmet tidligere – en del punkter har SV vært skarpt kritisk til. Men så fremmes det en del forslag som kanskje rammer noen av de svakeste i samfunnet. Regjeringen har faktisk uttrykt en politikk om at man skal være opptatt av fattigdom og av dem som har lite fra før. Da er det noe underlig å lese om forslag som f.eks. å kutte i sykelønnen og å øke egenandelene i helsevesenet.

Dette er jo et internt arbeid i SV, og det i seg selv er for så vidt ikke noe problem for oss. Men utfordringen blir på mange måter at når dette er et internt arbeid i SV, vil jeg anta at de kanskje har mye lettere for å få innpass for sine ideer på finansministerens kontor enn mange av oss andre. Derfor blir spørsmålet: Hva ser finansministeren for seg med hensyn til oppfølging av disse innspillene? Kan hun nå avklare at dette er innspill man ikke har tenkt å gjøre noe med, eller blir det slik som statssekretæren i Finansdepartementet uttaler, at man går igjennom dette som ideer og innspill, og at vi vil se utslag av det i revidert statsbudsjett?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:23:58]: Jeg skal ikke glede representanten Leirstein med å gå igjennom forslag for forslag fra dette utvalget, som altså har levert en rapport til SVs stortingsgruppe. Men jeg kan forsikre om at når det gjelder budsjettet for 2007, og som finansministeren legger fram, skal jeg stå inne for alle forslag, både på plussiden og på minussiden.

Jeg vil bare nyansere dette litt. Det er ikke slik at et utvalg i SV har foreslått at arbeidstakeres rett til sykelønn skal reduseres. Det har foreslått at arbeidsgivernes forpliktelser skal skjerpes.

Når det gjelder egenandeler, er det en utfordring hvordan hele egenandelssystemet fungerer pr. i dag – særlig for dem som har dårlig økonomi. Vi har noen erfaringer fra den siste ordningen, som vi arvet fra Bondevik-regjeringen, nemlig at man økte egenandelen på deler av fysioterapi-tjenestene med 50 kr pr. gang. Vi vet at det har betydning at ganske mange som ville hatt bruk for fysioterapi-tjenester, nå kvier seg for å bruke dem. Dette er ikke en utvikling som SV og Regjeringen ønsker seg. Det står også veldig klart i Soria Moria-erklæringen.

Ulf Leirstein (FrP) [10:25:12]: Jeg takker statsråden for svaret. Det kan bli spennende å se hva man har tenkt å gjøre med egenandelene på fysioterapi-tjenester.

Det jeg var litt inne på i mitt hovedspørsmål, gikk på dette med fattigdom. Vi har hatt mye debatt om det, og jeg vet at statsråden mange ganger har uttalt seg om og er veldig opptatt av kampen mot fattigdom. I Dagbladet for i går kan vi lese at statsråden får følgende spørsmål:

«Får du avskaffet fattigdommen?»

Og da er svaret:

«Det er nesten umulig. Men når vi setter oss så klare mål betyr det at vi gjør alt vi kan for å få det til.»

Dette er jo en noe annen tone enn den vi har hørt fra statsråden tidligere, bl.a. i siste valgkamp. Er det slik at man føler at man ikke kan stå inne for det man faktisk sa i valgkampen om den jobben man skal gjøre når det gjelder fattigdom?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:26:00]: Nei. Det var faktisk et tema allerede på SVs landsmøte om vi skulle ta så hardt i og si at vi vil avskaffe fattigdommen. Mitt argument for at man bør ha det som mål, er at hvis man setter seg så ambisiøse mål, kan man ikke lene seg tilbake noen dager og tenke at nå får det bare være som det er.

Dette er et mål som det nesten er umulig å nå, for fattigdom i et så rikt land som vårt kan ta ny former. Det kan være nye grupper som ikke får være med på arbeidsmarkedet eller på inntektsutviklingen. Men hvis man ikke setter seg så ambisiøse mål som mulig for å bekjempe fattigdom, kan det store flertallet, som ikke skjønner hvordan det er kanskje ikke å ha råd til 50 kr til fysioterapeut, lett lene seg tilbake og tenke at dette likevel ikke er så farlig. Derfor har vi heller tatt sjansen på å ha et veldig klart mål. Vi er helt sikre på at et samfunn som inkluderer alle, der alle skal ha en mulighet til å få prøve seg, er det beste samfunnet – ikke bare for dem som er fattige i dag, men for hele fellesskapet. Men det er ikke noe lett mål å nå, og det krever veldig klare prioriteringer.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:27:19]: Den arbeidsgruppen som SV har nedsatt, har laget en interessant innstilling. Det er en innstilling som mange av oss kjenner igjen – de vanskelige dilemmaene og diskusjonene om hvordan vi skal frigjøre penger til de viktigste tiltakene, slik at de blir målrettet og når frem til dem som absolutt trenger det mest.

Det interessante ved dette er faktisk at utvalget ble nedsatt i 2004, mens Kristin Halvorsen, som partileder, en hel valgkamp ikke ville snakke om vanskelige dilemmaer hvor man måtte prioritere mellom ulike offentlige oppgaver. Tvert imot var Kristin Halvorsens innstendige svar hver eneste gang dette temaet ble tatt opp, at de ikke ville ha alle disse skattelettelsene som vi andre ville ha – derfor hadde de pengene.

Når man har nedsatt et utvalg som innrømmer at det vil bli noen vanskelige dilemmaer fremover, synes jeg kanskje at Kristin Halvorsen burde revurdere den valgkampstrategien man hadde – hvor man altså drev med litt falskspill overfor velgerne ved å si at det ikke var vanskelige dilemmaer – at man bør ta selvkritikk når det gjelder den.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:28:36]: Jeg har lyst til å gjøre oppmerksom på at det utvalget som ble nedsatt i 2004, fikk ett mandat, og det var nettopp å foreslå kutt i offentlige utgifter.

Jeg vet ikke hvordan det er i Høyre, men i SV er det i hvert fall utenkelig at partiledere eller parlamentariske ledere – ledere i det hele tatt – dikterer et utvalg som har fått et fritt mandat med hensyn til hva slags konklusjoner det skal komme med. Hos oss er det i hvert fall slik at vi tar imot forslag – også de forslag vi ikke liker. Men så er det mitt ansvar, Regjeringens ansvar og SVs stortingsgruppes ansvar når man nå har fått denne rapporten, å vurdere hvilke forslag vi kan gå inn for, og hvilke forslag vi vil avvise. Det er først når dette er oppsummert, at man vet hvilke forslag vi kommer til å støtte.

Det er jo ikke noe nytt for SV å gå kritisk igjennom offentlige utgifter. Tvert imot tror vi at vi hele veien kommer til å ha mange ambisjoner. Det betyr at vi ikke bare kan lene oss på manglende skatteletter og på vekst i økonomien – vi må også gå veldig nøye igjennom hvordan de offentlige utgiftene er sammensatt.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:29:53]: Det var kanskje litt overraskende for meg at finansministeren henter inspirasjon og motivasjon ved besøk på børsen, men jeg skjønner at det har hjulpet – ifølge førstesiden i Dagbladet i går har finansministeren hatt en tøff vinter. Jeg håper hun da også finner motivasjon og inspirasjon til å bekjempe fattigdommen når hun er på besøk på børsen, og at hun kanskje deler det med sin nestleder.

Men tilbake til fattigdom og velferdsordninger. Det er ikke bare finansministeren og SV som har vært inne på kutt i velferdsordninger som sykelønn, økte egenandeler i helsevesenet og nedbygging av landbruksstøtten. Det har også arbeids- og sosialministeren vært inne på. Statsråd Bjarne Håkon Hanssen vil gå igjennom alle velferdsordningene.

På hvilken måte vil Regjeringen fremme for Stortinget forslag der en går igjennom alle velferdsordningene, med sikte på kutt i disse?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:30:54]: Det er ikke slik at Regjeringen har som siktemål å kutte i velferdsordningene. Det Regjeringen har som siktemål, er å legge fram en handlingsplan mot fattigdom og tiltak for å få folk i jobb. Det gjøres i forbindelse med budsjettet for 2007.

Så er det selvfølgelig slik at vi går igjennom alle velferdsordningene hele tiden, og særlig i forbindelse med budsjettet, fordi vi ønsker at de velferdsordningene vi har, skal virke best mulig. Men det store dilemmaet når man diskuterer dette, er at vi trenger inntektssikring, slik at de som ikke har plass i arbeidsmarkedet, ikke trenger å ligge våken hver eneste natt og grue seg til noen regninger som kanskje kommer. De må også ha overskudd og mulighet til å melde seg på et kurs og tenke at i hvert fall de neste 14 dagene er helt sikret. Å finne sammenhengen mellom det og ordninger som gjør at det lønner seg for hver enkelt å jobbe, er den store utfordringen.

For øvrig må jeg si at området rundt børsen er kanskje det stedet i Oslo der kontrastene er størst, for mange av

dem som sliter mest, har tilholdssted nettopp rundt børsens porter.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:32:17]: Når finansministeren ikke dyrker lykken på børsen, er det mye lykke å finne i frigjøringsdokumentet fra SV. Jeg er ganske sikker på at det dokumentet, med et annet opphav, lå i finansministerens skuff fra før – jeg tror det har ligget i de fleste finansministeres skuff.

Et av forslagene – som selvsagt opptar meg – er forslaget om å bygge ned landbruksstøtten, som det står ordrett i dette SV-dokumentet. Det er også tatt til orde for tilsvarende frigjøringskamp fra SVs næringspolitiske talskvinner her i Stortinget. Det står i grell kontrast til det som regjeringspartner Senterpartiet mener, for landbruksministeren sier at det ikke lenger skal avvikles *ett* bruk i Norge. Det betyr at statens tilbud til våren ikke skal ha inn noen effektivisering. Det koster milliarder i pluss. I tillegg er det fra senterpartihold her i Stortinget varslet kronetillegg og ikke prosenttillegg. Vi nærmer oss 1 milliard kr i pluss der også.

Selv om finansministeren er retorisk god, vil jeg gjerne ha svar på et spørsmål – for første gang i denne spørretimen: Hvor mye vil SV kutte i overføringene for å lykkes i denne frigjøringskampen?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:33:25]: Representanten Sponheim spør, og han vet at han ikke kommer til å få noe svar – men vi kan godt holde på med det et minuts tid.

Det er faktisk slik at dette utvalget har lagt fram forslag som det helt og holdent står for selv. Vi skal vurdere enkeltforslagene når vi lager budsjettet. De vurderingene får man ikke før budsjettet for 2007 er lagt fram. Jeg vet egentlig ikke svaret før SVs stortingsgruppe har gått igjennom forslagene og sagt til meg hvilke de vil foreslå.

Lars Sponheim vet utmerket godt hva som står i Soria Moria-erklæringen når det gjelder landbrukspolitikken. Jeg kommer ikke til å komme med noen nye signaler nå, og budsjettet kommer som kjent i oktober 2007.

Presidenten: Gjermund Hagesæter – til oppfølgings spørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:34:23]: Vi har nå en historisk høy oljepris. Det gjør at vi også får ekstraordinært høye inntekter i statskassa. Kvar dag får vi nesten 1 milliard kr meir i inntekter enn vi har i utgifter. Det burde vere eit godt utgangspunkt og eit godt grunnlag for å gjere kvardagen enklare og tryggare for folk flest, også for dei som sit nedst ved bordet. Ved f.eks. å gi skattelette til dei som har lågast løn, ved å gi avgiftslette, som slår best ut for dei som har lågast inntekt, og ved også å rydde opp i helsestellet og eigendelar, kunne vi betre kvardagen for mange.

No ser eg i Finansavisa i førre veke at finansministeren tar til orde for å stramme inn bruken av oljepengar. I staden for å bruke 4 pst. skal ein berre bruke 3 pst. Mitt spørsmål er: Ser finansministeren på desse ekstraordinære inntektene som eit problem eller som ei moglegheit?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:35:26]: Vi er blant de aller heldigste i verden, for vi nyter godt av at oljepriisen nå er så høy. Men vi vet også at dette er usikre prognoser – vi kan liksom ikke starte den festen nå.

Bakgrunnen for at jeg i forrige uke i et foredrag tok opp i en diskusjon hvordan vi skal håndtere handlingsregelen – og jeg la vekt på en del som veldig lite har kommet fram i den økonomiske debatten til nå, nemlig at vi skal bruke oljepenger i tråd med de konjunktorene i den norske økonomien – er nettopp at vi er i den situasjonen at vi har milliarder i inntekter fra oljefondet, som for så vidt godt kunne vært brukt hvis det ikke var fordi det på mange områder i det norske samfunnet ikke er folk til å gjøre jobben, eller på grunn av press på andre vis. Vi ser presstendenser. Alle som f.eks. er ute etter å kjøpe sin første bolig, merker hvor enormt høye boligprisene er, og hvordan dette kan slå inn på økonomien. Vi kommer derfor til å legge fram et balansert budsjett. Men heldigvis er det slik at når oljepriisen er høy, blir 4 pst.-en også høyere.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ola T. Lånke (KrF) [10:36:48]: I går la det såkalte Gjønnes-utvalget fram innstillingen om forholdet mellom stat og kirke. Jeg går ut fra at det ikke er helt uventet for kultur- og kirkeminister Giske å få et spørsmål om det i dag.

Et stort flertall i Stat – kirke-utvalget går inn for en moderat endring av forholdet mellom stat og kirke. Statsråd Giske har understreket at hans hovedmål er å sikre en fortsatt bred, åpen og inkluderende folkekirke. Her er Kristelig Folkeparti helt på bølgelengde med statsråden. Men så har jeg også merket meg at i spørsmålet om en endring av forholdet kirke–stat har Giske nå sagt at han vil være en av de siste som tar standpunkt – litt «mot normalt» til statsråd Giske å være. Vi er vant til at han er ganske raskt ute med standpunkter, men det er sikkert klokt nå.

For Kristelig Folkeparti er det særlig viktig å understreke at Kirken må ha ordninger som gjør at den kan være et reelt trossamfunn.

Under pressekonferansen i regjeringskvartalet i går i forbindelse med overrekkelsen av utredningen snakket statsråden om statens ansvar for religionsutøvelsen og det å sikre reelle muligheter for religionsutøvelse. Det han sa, var i og for seg greit, men det er kanskje vel så viktig å utfordre statsråden på det han ikke sa noe om, nemlig Kirken som trossamfunn. Et trossamfunn kan defineres som et fellesskap der mennesker deler gudstro. Kirken er noe mer enn en statsetat blant mange, den er noe annet enn Posten og Norges Statsbaner. Jeg tror dette er et spørsmål som for mange vil være svært viktig med tanke på den videre prosess.

Spørsmålet mitt er: Hvordan ser statsråden på dette med Kirken som trossamfunn, og hvilken vekt vil han legge på dette i arbeidet med utformingen av det høringsdokumentet som snart skal sendes ut?

Statsråd Trond Giske [10:39:13]: Det er klart at Kirken er et trossamfunn, og helt siden statskirkeordningen ble innført etter reformasjonen i 1537, har det vært en arbeidsfordeling mellom staten og Kirken, hvor Kirken, selv i enevoldskongenes tid, hadde en ganske stor grad av selvstyre – eller egenrådighet – i de trosspørsmål, de lærespørsmål, som til enhver tid har vært diskutert. Det har vært en utvikling. De senere årene har vi også fått en større rett til utnevning av prester osv. Det har vært en gradvis forandring i dette systemet. Og jeg tror vekslende regjeringer har respektert at lærespørsmål f.eks. i forhold til homofili og i forhold til likestilling og den type ting behandles av organ innad i Kirken, men at vi, som samfunnsengasjerte politikere, som engasjerte borgere, selv sagt også har full rett til å delta i de diskusjonene.

Når vi nå skal diskutere om vi skal gjøre om kanskje den største reformen i Kirken på disse 470 årene, vil det være helt sentralt for Regjeringen at vi beholder en åpen, inkluderende folkekirke. Det dreier seg om hvordan de vanlige kirkemedlemmene som ikke nødvendigvis deler den store aktiviteten i menighetsråd og gudstjenester hver søndag, også skal føle seg hjemme i denne kirken. Det dreier seg bl.a. om spørsmålet om hvem som skal utnevne biskoper i en slik reformert kirke, og hvordan dette skal være forankret i et demokrati innad i Kirken.

Disse spørsmålene legges nå ut til en stor og bred høring. Mellom 2 000 og 3 000 høringsinstanser vil bli bedt om å si sin mening. Regjeringen har ikke konkludert i denne saken, Arbeiderpartiet har ikke konkludert i denne saken, og jeg har heller ikke konkludert. Dette vil vi gjøre på bakgrunn av de høringsuttalelsene vi får, og også – vil jeg si – i nær dialog med opposisjonen. Dette er en sak som ikke egner seg for skarpe partikonflikter, men hvor vi bør få et bredt flertall som flest mulig kan slutte opp om.

Ola T. Lånke (KrF) [10:41:42]: Jeg takker statsråden for svaret og er glad for at han slår fast at Kirken skal være et trossamfunn – uten at det ble utdypet noe særlig. Jeg skal ikke forfølge det nå. Jeg går ut fra at vi får mange anledninger til å diskutere det, og vi skal naturligvis også avvente høringsprosessen.

Men jeg har lyst til å følge opp dette med den videre prosessen dit. Statsråden sa i går også at den rød-grønne regjeringen kommer til å samarbeide med de andre partiene i Stortinget for å få til en størst mulig tverrpolitisk samling om den løsningen som skal velges, som han sa. Jeg kan forstå at statsråden føler behov for å samarbeide bredt, for i selve Regjeringen spriker det jo nokså mye i dette spørsmålet. Det jeg har lyst til å slå fast, er at Kristelig Folkeparti ønsker å bidra til et bredt samarbeid for å sikre en god og robust løsning for Kirken i framtiden.

Jeg har et par spørsmål som oppfølging til statsråden. Jeg vil spørre om han her kan bekrefte at han er interessert i et slikt bredt samarbeid i Stortinget. Videre vil jeg spørre

om hvordan han vurderer mulighetene for å få dette til, og hvordan han ser for seg at dette kan gjennomføres.

Statsråd Trond Giske [10:42:54]: For det første er det ikke bare en sterk vilje til å få til et bredt samarbeid, det er faktisk helt nødvendig. Dersom det kreves grunnlovsendringer for å reformere Kirken, vil vi være nødt til å ha to tredjedels flertall i denne salen. Da sier det seg selv at regjeringspartiene og opposisjonen må finne sammen.

Men jeg tror også at for folk flest – ikke bare for dem som av prinsipielle grunner mener at det er galt at en stat bekjenner seg til en religion i sin grunnlov, men også for dem som er opptatt av at vi skal ha en folkekirke som folk føler seg hjemme i, og er bekymret for at endringer kan føre til en mer snever kirke – er det viktig at vi sammen finner fram til varige, solide ordninger. Og jeg ser for meg at det bl.a. foregår ved at regjeringen, før vi legger fram en sak for Stortinget, sonderer terrenget, har en nær dialog med opposisjonspartiene og søker å finne løsninger i det forslaget som vi legger fram, som vi vet er forankret også i opposisjonspartiene. Det tror jeg er en fordel for Kirken, det er en fordel for framtiden for religionsfriheten i Norge, og det viser at det politiske systemet tar slike spørsmål på dypeste alvor.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:44:12]: Til det siste vil jeg si at vi har jo noen måneders erfaring med hva slags samarbeid Regjeringen legger opp til med opposisjonen i Stortinget. Jeg tror den valgte formen så langt ikke egner seg særlig godt i *denne* saken iallfall, og jeg håper Regjeringen og statsråden tar det med seg.

Gjønnes-utvalgets arbeid har pågått i lang tid, også lenge før Soria Moria-erklæringen ble godkjent av regjeringspartiene, så dette er en debatt som partiene har vært kjent med lenge. Og nå skjer det som har skjedd i mange andre saker, at regjeringspartiene går ut i media og gir en rekke ulike signaler om hva de egentlig mener om dette spørsmålet. Statsråden har selv sagt at han skal være blant de siste som tar stilling til dette. Men man må kunne forvente en prinsipiell avklaring fra Regjeringens side i forhold til om man ønsker et skille eller ikke.

Det er klart at det er mange ulike måter å gjennomføre et skille på, og det vil den debatten som statsråden har tatt til orde for, være gjenstand for. Men en må kunne forvente en enhetlig holdning fra Regjeringens side til prinsippet om hvorvidt man ønsker et skille eller ikke. Derfor ønsker jeg å stille dette spørsmålet til statsråden: Er det slik at Regjeringen allerede nå har avvist et skille, eller kommer man til å akseptere og gå inn for et prinsipielt skille?

Statsråd Trond Giske [10:45:24]: Regjeringen har ikke avvist et skille, men vi har heller ikke konkludert med at vi ønsker et skille. Jeg synes kanskje det er å vise litt lite respekt for såkalt folk flest at man krever at Regjeringen før man har sendt saken ut på høring, før 2 000–3 000 høringsinstanser har fått uttalt seg, skal komme med

en bastant konklusjon, om man skal skille eller ikke skille. Vi ønsker å lytte til dem som skal få lov til å diskutere dette bredt i hele Norge, og så konkludere i slutten av den prosessen, ikke i begynnelsen. Det er å lytte til folk flest.

Jeg vil også si at det er helt åpenbart at her er det forskjellige meninger, ikke bare mellom de tre regjeringspartiene og innad i de tre regjeringspartiene, men også mellom de ulike opposisjonspartiene og innad i opposisjonspartiene. Dette er en sak som skjærer tvers gjennom partiene, og derfor er det ekstra utfordrende å finne en løsning.

SV har alltid vært skeptisk til statskirken, Senterpartiet er en ganske sterk tilhenger av den. Arbeiderpartiet har sagt på sitt landsmøte at vi hittil har vært for statskirken, men at vi skal ta debatten nå, med åpent sinn, og så konkluderer vi etterpå.

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

Inge Lønning (H) [10:46:40]: I vårt naboland Sverige klarte Riksdagen å fatte et enstemmig vedtak for syv år siden om endrede relasjoner mellom stat og kirke. Jeg tror det er klokt av statsråden at han har som ambisjon å søke en mest mulig samlende politisk løsning – også i Norge. Jeg kan ikke se noen grunn til at det norske politiske system skulle være mer evneløst enn det svenske når det gjelder å få til samlende løsninger på et spørsmål som dette.

Men jeg er litt forundret over at statsråden stadig vekk kommer tilbake til formelen «åpen, inkluderende folkekirke». Det er i og for seg en utmerket formel, men statsråder synes å ha den tankegang at det eneste som kan sikre en åpen og inkluderende folkekirke, er politisk styring.

Da må jeg spørre: Gitt at praktisk talt alle de oppgaver som Grunnloven pålegger Hans Majestet Kongen, allereide for lengst er delegert til Kirkemøtet og andre kirkelige organer – har statsråden registrert at det har medført at Den norske kirke er blitt trangere og snevrere? Min vurdering er at det som har skjedd, er det stikk motsatte.

Statsråd Trond Giske [10:48:02]: Nøkkelsspørsmålet i forhold til en fordeling av oppgaver mellom kirkestatsråd og andre organer i Kirken i dag er utnevningen av biskoper. Noen sier at det må overlates til Kirken selv. Kirkestatsråd er statskirkemedlemmenes medlem i Regjeringen. Det er også et kirkelig organ, slik at det er statskirkemedlemmene som gjør de utnevnelserne.

Regjeringen er basert på et flertall i Stortinget utgått av 70 pst. av det norske folk som har deltatt i valg. Kirkemøtet er utgått av menighetsråd eller bispedømmeråd som er basert på 3 pst. valgdeltakelse i menighetsrådsvalg. Jeg mener at dersom man skal flytte en så viktig beslutning som bispeutnevnelser til andre organer i Kirken enn kirkestatsråden, må vi ha en helt annen demokratisk forankring av de organene som skal gjøre de utnevnelserne – ellers risikerer vi at dette kan bli offer for snevre, velorganiserte krefter, og at det vanlige kirkemedlem mister tilhørigheten i sin kirke.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:49:12]: Kristelig Folkeparti ønsker en bred folkekirke i Norge, dvs. en kirke med nære bånd mellom folk og kirke, en kirke med plass til alle, uavhengig av meninger og ståsted, enten man ønsker et aktivt eller et passivt forhold til Kirken. Kristelig Folkeparti vil arbeide for et bredt flertall og en robust ordning.

I sitt svar til representanten Lånke sa statsråden at han ønsker et slikt flertall, både fordi det er nødvendig i denne salen, og fordi han ønsker et flertall for en folkekirke for folk flest.

Mitt spørsmål blir: Hvordan skal han få dialog, ikke bare i Stortinget, men med folk flest? Og: Hvilke tanker gjør han seg om dialogen med Kirken i dette viktige spørsmålet?

Statsråd Trond Giske [10:49:51]: Et av de grepene vi kommer til å gjøre nå i forbindelse med høringen, er at vi istedenfor å sende utredninger kun til bispedømmeråd eller til Kirkerådet kommer til å sende det til samtlige menighetsråd i hele Norge. Vi kommer til å sende det til andre tros- og livssynssamfunn, vi kommer til å sende det til samtlige kommuner i Norge – som jo er eiere av kirkebyggene og har en viktig rolle å spille – slik at vi får debatten ut der folk er, ikke bare i toppen og ledelsen av ulike organisasjoner og institusjoner.

Vi vil delta aktivt i en offentlig debatt rundt dette. Det håper vi også opposisjonen vil gjøre, for dette er så viktige spørsmål og betyr så mye for veldig mange i Norge at vi trenger både å bruke tid og å dra med flest mulig.

Jeg er glad for de signalene som nå kommer fra opposisjonen, om at man ønsker en bred løsning. Utvalget var også sammensatt av folk fra ulike partier, slik at allerede der har man begynt det arbeidet som man trenger for å få en felles, bred løsning.

Jeg er helt enig i målet om en bred folkekirke, som representanten her viser til. Men det kan ikke bare være en overskrift, det må være et reelt innhold, og det er det vi må forsøke å finne.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:51:07]: Jeg er glad for statsrådets bekreftelse på at han ser på Kirken som et trossamfunn, og at han dermed ikke slutter seg til den oppfatning at den norske statskirken nærmest er den norske velferdsstats tilbud til folk flest ved viktige livsriter. Jeg er glad for denne prinsipielle avklaringen.

Jeg vil også anta at statsråden har klare tanker om hva som skal begrunne i vår tid at et trossamfunn må ha et verdslig overstyre, enn si begrunne i vår tid at det i et land som også er flerkulturelt – men også før den tid – er slik at staten skal være bundet i en konfesjon. Jeg tror det skal være vanskelig å finne en prinsipiell begrunnelse for det. Statsråden representerer et parti som er en sterk tilhenger av internasjonale konvensjoner, FN-konvensjoner.

Jeg skal la dette ligge. Men jeg har et spørsmål: Jeg antar at statsråden kan dele min oppfatning, at et spørsmål som også handler om minoritetsvern og likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn, egner seg lite for en folkeavstemning?

Statsråd Trond Giske [10:52:09]: Regjeringen har ikke tatt stilling til spørsmålet om folkeavstemning. Selv har jeg uttrykt skepsis, fordi folkeavstemning ofte virker mer splittende enn samlende, og også fordi det er vanskelig å finne et eksakt folkeavstemningstema, fordi de ulike elementene i en reform – finansieringsform, styringsform, lovgrunnlag osv. – kan kombineres på ulike måter. Da er det kanskje lettere i en sal med 169 representanter som kan snakke sammen i direkte tale, å finne kompromisser, enn å gjøre det gjennom en folkeavstemning. Men vi har ikke tatt stilling til det ennå.

Jeg deler representantens synspunkter om trossamfunn, men jeg har lyst til å understreke én ting: Det finnes ikke A-medlemmer og B-medlemmer i Den norske kirke. Uavhengig av om man er aktivt eller passivt medlem, om man bruker Kirken daglig, hver uke eller bare ved de store anledningene i livet, så er man likeverdige medlemmer. Det må tas vare på også i framtiden. Det er også slik at Den norske kirke har en særstilling i Norge, ikke fordi det står i Grunnloven, men fordi 85 pst. av det norske folk har sluttet seg til den. Den skal likebehandles med andre trossamfunn, men den vil ha en spesiell rolle i det norske samfunnet, rett og slett på grunn av sin størrelse.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:53:24]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

Regjeringen har bebudet at den vil føre en mer offensiv miljøpolitikk. Vi skal gå fra ord til handling – dette har blitt en av miljøvernministerens mest brukte klisjeer. Så langt har det vært vanskelig å få klarhet i hva det betyr. Regjeringen har lovet nye grep i klimapolitikken. Så langt har vi ikke fått vite hvilke. Regjeringen har lovet at den vil bruke avgiftspolitikken til å fremme miljøet. Vi har ikke fått greie på hvordan. Nå må vi kunne forvente at miljøvernministerens luftige løfter blir til konkret politikk – og statsråden har en anledning til å bidra til det her i dag.

I Soria Moria-erklæringen står det at «betydelige deler av Norges klimaforpliktelser fra Kyoto-avtalen» skal skje ved nasjonale tiltak. Venstre og Sosialistisk Venstreparti har stått sammen om at det skal bety at over 50 pst. skal tas nasjonalt. Er det Regjeringens ambisjon at «betydelige deler» betyr over 50 pst.?

På Natur og Ungdoms landsmøte sa miljøvernministeren at målet for produksjon av fornybar energi skal økes. Men istedenfor å handle og bidra til økning av ren energi-produksjon skaper Regjeringen usikkerhet for de aktørene som i dag er aktive på dette området. Istedenfor å bringe fram et grønt sertifikatmarked skaper Regjeringen usikkerhet om hvorvidt det blir et slikt marked, og hva det i tilfelle skal inkludere.

Forstår statsråden at dette har skapt usikkerhet hos dem som nå arbeider for å øke produksjonen av ren energi – at Regjeringen i handling sier noe helt annet enn det den har som målsetting?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:55:28]: Takk for den litt generelle innledningen, som gir meg en mulighet til å be-krefte at Regjeringen vil gjøre alt den kan for å gjenreise Norge som en miljønasjon.

Det er særlig tre hovedområder som utfordrer oss spesielt. Det ene er, som representanten nevnte, klimaet. Vi er i gang med å jobbe med sektorvise klimaplaner, sektorvise klimamål. Det vil snart konkretiseres. Stortinget vil dermed få tydeligere planer, og få vite hva vi legger i de sektorvise klimamålene. Klimaet er en av de store utfordringene, både nasjonalt og internasjonalt. Vi har sagt at vi skal ta en betydelig del, men likevel vil jeg ikke konkretisere det og si om det dreier seg om mer enn 50 pst. – det vi skal gjøre, er en betydelig del. Renseanlegget som vi planlegger på Kårstø, er et av disse tiltakene som vil ha store konsekvenser også for klimaet.

Det andre området er miljøgifter. Der er vi i gang med konkrete utredninger og planer for å redusere miljøgiftene i Norge. Det gjelder også på et internasjonalt nivå; vi er i gang i forhold til både EU-samarbeid og FNs internasjonale fora.

Det siste området er biologisk mangfold, som er det tredje store området som vi er i gang med.

Så har representanten nevnt grønne sertifikat. Vi har sagt at vi ønsker å innføre et grønt sertifikatmarked, men at det er enkelte spørsmål knyttet til det som må utredes nærmere. Det vil Regjeringen komme tilbake til.

Gunnar Kvasheim (V) [10:57:38]: Dette var en god illustrasjon på det som var hovedpoenget mitt. Mens en sier en skal gå fra ord til handling, blir det nå planer istedenfor handling, og nye utredninger istedenfor handling. Det betyr at istedenfor å komme i gang med nye grep når det gjelder å redusere klimautslippene, er svaret at de nye klimautslippene som kommer på Kårstø, i hvert fall skal reduses. Men det trengs offensive nasjonale tiltak for å få ned dagens utslipp. Der bidrar ikke miljøvernministeren til å klargjøre hva som er Regjeringens politikk. Det som er åpenbart, er at SV heller ikke på dette området når fram. Det som er våre partiers klare ambisjon, at Norge skal forplikte seg så mye at jobben gjøres nasjonalt, er nå gått over i det helt uklare. Her får vi ikke noen avklaring på om Regjeringen vil fremme et opplegg som kan bidra til ny energiproduksjon gjennom sertifikatordningen. Det skal nye utredninger til, og det sender antakelig ut sjokkbølger, både i Distrikts-Norge og i Energi- og Miljø-Norge.

Statsråd Helen Bjørnøy [10:58:43]: Jeg forsikrer representanten om at vi skal gå fra ord til handling. Vi har ganske mye å ta igjen i miljøpolitikken i Norge, fordi det har vært en situasjon de siste årene som har gjort at Norge har blitt hengende etter. Jeg forsikrer at vi er godt i gang med handlinger knyttet til de sektorvise handlingsplanene når det gjelder klima. Jeg tror ikke representanten skal be-

kymre seg så mye for at miljøpolitikken blir retorikk og ordkunst for denne regjeringen.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:59:42]: Statsråden tok opp dette med klimapolitikken og behovet for tiltak som skal gjennomføres i Norge.

SVs Hallgeir Langeland har i flere medier sagt at Regjeringen jobber med innføring av en naturgassavgift for bruk av den naturgassen som ikke inngår i kvotesystemet i dag. Det vil få en ganske dramatisk effekt for mye av industrien og for de husholdningene som i dag har investert i bruk av naturgass for å sikre en bedre energifleksibilitet.

Kan statsråden garantere at en slik naturgassavgift ikke vil bli innført?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:00:16]: Jeg kan ikke utstede noen garantier her, men jeg vil understreke at Regjeringen er i gang med å se på alt som har å gjøre med avgiftspolitikken og incitament for å skape en god miljøpolitikk. Det vil vi komme tilbake til i forbindelse med statsbudsjettet for 2007.

Presidenten: Ivar Kristiansen – til oppfølgingsspørsmål.

Ivar Kristiansen (H) [11:00:50]: Jeg synes faktisk ikke statsråden her er i nærheten av å svare på Kvasheims spørsmål og utfordring. Hun henviser til at man har mye å ta igjen på det miljøpolitiske og det energipolitiske området. Her forelå det et ferdigsydd opplegg for innføring av grønne sertifikater. Vi har investorer og prosjekt i kø, i store bunker, prosjekt som ligger og venter på konsesjonsbehandling hos NVE. Det man gjør nå, er å beskrive en gigantisk handlingslammelse. Og det som faktisk er enda verre: I denne situasjonen, med den nye regjeringens handlingslammelse på dette området, hvor underdekningen blir større og større fremover – og dette har faktisk den nye regjeringen nok dokumentasjon på – gjør vi oss enda mer avhengige av polsk forurensende kullkraft og russisk kjernekraft.

Hva kommer det av at man har lagt alle sine ambisjoner når det gjelder grønne sertifikater, helt på hylla?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:01:57]: Regjeringen er veldig opptatt av at vi skal satse på fornybar energi som et viktig element i både klima- og energipolitikken. En satsing på fornybar energi har betydning ikke bare for miljøet, men også for den energien som vi trenger.

Vi har sagt at vi skal innføre et pliktig grønt sertifikatmarked. Jeg kan forsikre om at vi planlegger og kommer til å gjøre det. Men vi trenger altså noe mer tid for å utrede det og for å se på konsekvensene, i samarbeid med bl.a. Sverige. Men jeg vil minne om at satsingen på fornybar energi er et viktig element for oss, og Stortinget kan føle seg helt trygg på at vi jobber aktivt med grønne sertifikater.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til siste oppfølgings spørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:03:04]: Det er greit at statsråden mener at forgjengerne har ført en elendig miljøpolitikk. I dag får vi også høre at vi henger etter.

Dette har vi hørt før. Men hvis slike analyser skal ha et snev av troverdighet, må vi snart få vite hvilke konkrete, nye, radikale grep statsråden har gjort, og hvilken ny politikk som kommer til å bli lagt fram. Det var handlingsplaner i forhold til klima, det var utredninger i forhold til miljøgifter, og det var arbeid i forhold til biologisk mangfold statsråden svarte Gunnar Kvassheim på her tidligere i dag.

Hvilke radikale grep har statsråden tatt? Og hvilken ny politikk vil bli lagt fram? Det bør det være mulig å få svar på hvis slike tøffe beskrivelser av forgjengere skal ha noen troverdighet.

Statsråd Helen Bjørnøy [11:04:04]: Vi har nettopp sett en undersøkelse som også viser at Norge har falt fra andreplass til langt ned på listen i en internasjonal undersøkelse som gjelder miljøet, sammenliknet med andre land. Det forteller noe om at de siste års miljøpolitikk nettopp har vært preget av store ord og lite handling.

Her har denne regjeringen en helt klar ambisjon, og det arbeidet er vi nå i gang med. Vi går inn i ulike sektorer og fastsetter mål for reduksjon av klimautslipp. Vi er i gang med å se på miljøgifter, og bl.a. utreder vi nå forbud mot miljøgifter i forbrukerprodukter. Vi jobber nå med enda større verneplaner for å sikre det biologiske mangfoldet. Slik må vi rett og slett jobbe systematisk, område for område, nettopp for å bli konkrete og handlingsorienterte og sørge for at Norge kan gjenreises som en miljønasjon. Det er det helt nødvendig at vi gjør.

Presidenten: Presidenten vil igjen minne om taletiden i den muntlige spørretimen.

Vi går til siste hovedspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:05:45]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

I Midt-Norge opplever vi i dag et industrieventyr. Hydro Aluminium på Sunndalsøra, Hustadmarmor og Ormen Lange er alle store prosjekt som alle gleder seg over, men som òg bruker veldig mye strøm. Det er et paradoks at vi bygger Ormen Lange som skal sikre energiforsyningen i England, samtidig som en setter energiforsyningen i Midt-Norge i fare. En trenger produksjon tilsvarende 5 pst. av dagens forbruk i hele Norge bare i Møre og Romsdal. Fagmiljøene advarer mot kraftkrise og skyhøye strømpriser. Vi har heldigvis en del gasskraftprosjekt i området som fagmiljøene sier er de eneste løsningene som vil fungere med tanke på volum, tidshorisont og kostnad. Likevel stiller statsråden krav om CO₂-rensing på dette kraftverket.

Hvis det viser seg at dette kravet om CO₂-rensing forsinket et gasskraftverk så mye at vi går inn i en tid med

fare for strømkrise, vil statsråden frafalle kravet om CO₂-rensing?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:06:56]: Menneskeskapte klimaendringer er en av de alvorligste miljøutfordringene som verdenssamfunnet står overfor. Allerede i dag ser vi at klimaendringer endrer menneskers levekår. Derfor er klimaendringene en av de viktigste inngangene til spørsmål knyttet til rensing av gasskraftverk på Tjeldbergodden. Vi må huske på at når det gjelder CO₂-fjerning og CO₂-rensing, har vi i Soria Moria-erklæringen uttrykkelig slått fast at nye gasskraftverk skal ha renseanlegg på plass. Det er et viktig miljøpolitisk tiltak. Derfor vil vi ha det som en forutsetning når det gjelder spørsmålet om utviklingen på Tjeldbergodden.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:08:18]: Jeg takker for svaret.

Statsråden viser til CO₂-rensekrav som et viktig klimapolitisk virkemiddel. Samtidig eksporterer Norge 99 pst. av gassproduksjonen til Europa. Et gasskraftverk i Norge ville sluppet ut ca. 1 mill. tonn CO₂. Den gassen vi eksporterer til Europa, tilsvarer ca. 700 tonn CO₂. I Europa er det ingen rensekrav. I Europa bygger norske entreprenører gasskraftverk uten å få problemer, men i Norge ville de møte så strenge restriksjoner at det ville være uaktuelt for samtlige å bygge. Dette må en se i sammenheng med at en faktisk har advart mot en kraftkrise i Midt-Norge.

Når samtlige myndighetsorgan som driver med strømproduksjon i Norge, advarer mot kraftkrise i Midt-Norge fra 2009 på grunn av ekstremt store økninger i strømforbruket, bl.a. fra Ormen Lange, burde en kunne se på helheten, ikke bare se på de enkelte klimapolitiske virkemidler. Hvis en ser på miljøet som helhet, ser en at alternativet til å bygge et gasskraftverk enten vil være å bygge en linje fra andre deler av landet – en linje som sannsynligvis vil gå gjennom flere nasjonalparker – eller å bygge 1 500 vindmøller i Møre og Romsdal, og det framstår heller ikke som et særlig bra alternativ miljømessig.

Jeg spør igjen: Hvis det viser seg at en risikerer kraftkrise på grunn av kravet om CO₂-rensing, kan en ikke da akseptere at det bygges gasskraftverk med dagens beste teknologi, og så legge på CO₂-rensing når teknologien er tilgjengelig?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:09:57]: Regjeringspartiene har i Soria Moria-erklæringen sagt at vi ønsker å «sikre en bedre kraftbalanse ved både å øke tilgangen til kraft og redusere forbruksveksten». Og så har vi sagt at for å sikre politikken ønsker vi når det gjelder framtidig energiforsyning, å se på energieffektivisering, ny fornybar energi og gasskraftverk med CO₂-håndtering. Vi kan ikke bare se på gasskraftverktutbyggingen som et energitiltak. Vi må også se at dette handler om at vi må ta ansvar for miljøet, og at vi må sørge for CO₂-håndtering, slik at vi også møter framtidens store miljøutfordringer.

Det er helt riktig at dette også er en utfordring når det gjelder miljø og klima, som er et internasjonalt anliggende. Vi må derfor jobbe aktivt for internasjonale avta-

ler, samtidig som vi jobber med nasjonale tiltak. Vi kan altså ikke fraskrive oss ansvaret for å øke utslippene i Norge.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [11:11:26]: Statsråden sier at man gjennom Soria Moria-erklæringen legger opp til å øke tilgangen på fornybar kraft. Men denne kraften kommer jo ikke når man sier nei til nye vannkraftutbyggingsprosjekter. Man sier nei til de foreliggende prosjekter som går på småkraftverk. Man sier nei til å innføre en norsk-svensk grønn sertifikatløsning som kan gi et tilbud på 5–15 nye TW, og så sier man nå, i den krisesituasjonen man står foran i Midt-Norge, nei til Tjeldbergodden og en gasskraftløsning der.

Betyr dette at man går mot en bevisst underdekning i Midt-Norge som gjør at man havner på skei med 8–10 TW i løpet av få år? Er dette et budskap til Hydro om å pakke sammen sitt aluminiumsverk og ta det med ut av Midt-Norge til et annet land, som ikke stiller de samme krav? Eller hvilken beskjed gir statsråden til dem som skal bygge industri og skape arbeidsplasser i Midt-Norge?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:12:35]: Jeg ønsker å slå helt klart fast at Regjeringen ikke sier nei til grønne sertifikater. Dette er primært olje- og energiministerens ansvar, men jeg vet at han jobber iherdig med det prosjektet, og det betyr på ingen måte at Regjeringen har sagt nei til grønne sertifikater.

Vi har også sagt at vi ønsker å jobbe med både energi-effektivisering og ny fornybar energi, som bl.a. betyr vindkraft, og vi ønsker å jobbe med CO₂-håndtering for å hindre økte utslipp. Det er denne totale pakken som gjør at vi vil få en fornyelse både på fornybar energi og på mer miljøvennlig energi. Men selve den totale forsyningen når det gjelder kraftsituasjonen i Midt-Norge, er det olje- og energiministerens som har den fulle oversikt over og kan være mer detaljert på.

Presidenten: Gunn Berit Gjerde – til oppfølgingsspørsmål.

Gunn Berit Gjerde (V) [11:13:49]: Energiunderskottet i Midt-Noreg er så stort at det dessverre ikkje kan løysast verken med fleire småkraftverk eller med bioenergisatsing, sjølv om ho skulle bli auka. Vindkraftverk er det så mange søknader på at det skaper problem.

Venstre støttar kravet om at det vert sett i gang arbeid med eit gasskraftverk, men Venstre støttar også synet på at dette må ha CO₂-reinsing.

Spørsmålet mitt vert då: Vil Regjeringa sjå til at det vert sett i gang same arbeidet rundt eit gasskraftverk i Møre og Romsdal som det som vart gjort på Kårstø? Vil Regjeringa sjå på moglegheitene i samband med innsparte leidningsnett inn til fylket – f.eks. den linja som er kost-

nadsrekna til 1 milliard kr – og sjå om ein kan bruke dei pengane på bygging av eit gasskraftverk med CO₂-reinsing? Når vil Regjeringa gje eit signal om kva tid dette arbeidet kjem på plass?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:14:59]: Gasskraftverket på Tjeldbergodden er til behandling i to departementer, Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet. I en innstilling fra SFT som nettopp har havnet på mitt bord, anbefales det at det skal være pålagt full CO₂-håndtering på Tjeldbergodden. Den videre behandlingen av saken i Regjeringen vil nettopp handle om at vi syr sammen innstillingene fra olje- og energiministeren og fra miljøvernministeren, og at vi legger til grunn det som Soria Moria-erklæringen har sagt om at satsing på ny teknologi nettopp vil føre til at gasskraftverket får basere seg på CO₂-fjerning.

Når det gjelder spørsmål knyttet til ilandføring, er det først og fremst olje- og energiministerens som har dette i sitt departement nå og vil fremme saken for Regjeringen. Da vil vi komme tilbake til saken.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til siste oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:16:18]: SVs miljøpolitikk har vært store ord, store utredninger og store planer, og foreløpig null handling gjennom denne spørretimen. Men vi har store utfordringer foran oss. Hver eneste dag kommer vi nærmere Kyoto-periodens slutt. Hver dag mister vi en dag for å oppfylle de forpliktelsene vi har satt oss. Det ser ikke ut som krampen har tatt miljøvernministeren, og hun har sagt til det norske folk at hun skal kjempe for det hun tror på, ifølge Aftenposten den 18. desember 2005. Derfor blir det naturlig å spørre miljøvernministeren om hun nå kan garantere at det ikke blir gitt utslippstillatelse uten CO₂-håndtering fra første dag på gasskraftverket på Tjeldbergodden, som hennes underliggende etat, SFT, har anbefalt.

Soria Moria-erklæringens formuleringer på dette punktet er kjent i denne sal, så dem trenger man ikke å gjenta. Men jeg ber om en videre utvikling av Soria Morias politikk på dette feltet.

Statsråd Helen Bjørnøy [11:17:27]: Jeg har uttrykkelig sagt at satsing på CO₂-håndtering er et viktig element for Regjeringen i en styrket nasjonal klimainnsats. Jeg har også sagt at innstillingen fra SFT, som nettopp har havnet på mitt bord, sier at vi skal ha full CO₂-håndtering på Tjeldbergodden. Olje- og energiministerens jobber med andre deler av utredningen til Tjeldbergodden, og så vil Regjeringen ta den endelige beslutning. Soria Moria-erklæringen er helt tydelig på hva som gjelder når vedtak skal fattes for nye gasskraftverk.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 8 og 10, fra henholdsvis representantene Ketil Solvik-Olsen og Vera Lyskløtt til olje- og energiministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 9 og 11, fra henholdsvis representantene Line Henriette Holten Hjemdal og Per-Kristian Foss til olje- og energiministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 15, 16 og 19, fra henholdsvis representantene Ola T. Lånke, Hans Frode Kielland Asmyhr og Per Roar Bredvold til samferdselsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 17 og 18, fra henholdsvis representantene Trond Helleland og Gunn Berit Gjerde til samferdselsministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av samferdselsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 21 og 22, fra henholdsvis representantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg til arbeids- og inkluderingsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 5.

Spørsmål 27, fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren, bortfaller, da spørteren har sykdomsforfall.

S p ø r s m å l 1

Jan Tore Sanner (H) [11:19:00]: Mitt spørsmål går til finansministeren:

«Finansministeren har avslått en søknad fra Tine om å frita skolemelken for den nye miljøavgiften, dette til tross for den høye returandelen av melkekartonger fra skolene. Løftet om gratis skolemat ser ut til å ende med dyrere skolemelk. Dette vil særlig ramme barn fra ressursvake hjem.

Vil statsråden åpne for en ny vurdering slik at skolemelken kan slippe en ekstra avgift?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:43]: Jeg er veldig glad for å få dette spørsmålet. Det er mange både skolebarn, foreldre og lærere som lurer på hva som skjer. Sannheten er at vi kan få til både god miljøpolitikk og billigere skolemelk uten å lage et generelt unntak for skolemelken. Men først har jeg lyst til å minne om at forslaget om utvidelse av grunnlaget for miljøavgift på drikkevareemballasje, dvs. et bortfall av fritak for emballasje for melk og juice, ble fremmet i budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik, altså representanten Sanners egen regjering. Den forrige regjeringen la ikke fram noe forslag om et generelt unntak for skolemelk.

Miljøavgiften på drikkevareemballasje skal prise kostnader ved at drikkevareemballasje havner som søppel i naturen. Den skal stimulere til innsamling og retur av emballasje. Begrunnelsen for å fjerne det tidligere unntaket for melkeprodukter og juice osv. er rett og slett at vi nå forbruker drikkevarer på et annet vis enn før. Vi drikker flere kartonger med melk og juice, og det er lettere at disse havner i naturen. Derfor er det ikke lenger grunnlag for å opprettholde et generelt unntak for disse typene emballasje.

Det som er bra med denne avgiften, er at den er gradert etter returandel. Det betyr at emballasje som går inn i godkjente retursystemer, får redusert avgiftssats ved returandel. Det betyr også at hvis man returnerer mer enn 95 pst. av kartongene, faller avgiften helt bort. I dag klarer vi vanlige forbrukere generelt å få returnert ca. 65 pst. Det betyr en avgift på om lag 40 øre pr. enhet for 2006. Men nå er det faktisk slik at skoleelever er langt flinkere enn de fleste av oss til å brette og returnere kartonger. De har antakelig allerede en returprosent, som det heter, på 90–95. Når Statens forurensningstilsyn har bekreftet at de vil behandle skolemelkordningen som et eget retursystem, har miljøbevisste skoleelever alle muligheter til å få til en returprosent på over 95, og dermed slippe avgift helt. Da får vi til tre ting: Vi får billigere skolemelk, mindre søppel og mer miljøbevisste elever. Nå er det altså opp til Tine å organisere et godt retursystem på skolene, slik at vi får til alle disse tre tingene.

Jan Tore Sanner (H) [11:22:41]: La meg først bekreftede at det er riktig som statsråden sier, at det har vært bred støtte i Stortinget til forslaget om å fjerne det fritaket som innebærer at også melk fra kartong får avgift. Men så er det nå engang slik at som politikere har vi også muligheten til å se effekten av de forslagene vi fremmer og de forslagene som blir vedtatt. Fra Høyres side har vi helt klart oppfordret finansministeren til å gjøre et unntak for skolemelken, fordi vi mener at det er urimelig at skoleelevene, som finansministeren også understreket er så flinke til å brette, skal måtte betale en avgift.

Jeg mener at det ville ha vært ubyråkratisk og greit å gjøre dette unntaket. Jeg er glad for at statsråden nå har fått til et eget retursystem for skolemelk som innebærer at det blir lavere avgift. Men la meg bare få statsrådens bekræftelse på at det innebærer at det fortsatt kan bli avgift. De har ikke fått noe fritak, men det innebærer at det blir redusert avgift hvis de får en returandel på opptil 95 pst.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:23:51]: Denne ordningen som jeg nå foreslår, som er en god ordning både miljøpolitisk og i forhold til prisen på skolemelk, vil ha akkurat samme effekt som å frita skolemelk for avgift hvis returandelen er over 95 pst. Og det er altså ingen grunn til å tro at skoleelever nå skal bli sløvere enn før i forhold til å brette og returnere melkekartonger på skolene, heller tvert imot, slik at når Tine og SFT får samarbeidet om å få på plass en returordning, og skoleelever landet rundt bretter og leverer melkekartonger, er i realiteten, akkurat som Sanner sier, hele avgiften falt bort. Og

jeg er helt sikker på at skoleelever er så miljøbevisste at de får returandelen over 95 pst.

Jan Tore Sanner (H) [11:24:35]: Jeg er glad for det svaret, og særlig hvis resultatet blir at skoleelevene slipper å betale den avgiften, for det er urimelig at elevene skal betale ekstra avgift for melken.

Men bare helt til slutt: Betyr dette at en slik ordning vil være lik for alle aktører – ikke bare for Tine, men også for Q-melk og andre som eventuelt ønsker å tilby skolemilk til skolene?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:25:03]: Det som må skje her, er at det inngås en avtale mellom SFT og Tine som gjør at vi kan se at det er et system for retur der vi kan sikre oss at returandelen er 95 pst. eller mer. Det burde være like stor mulighet for andre aktører på dette markedet også. Så det vi kan få til her nå, er nettopp de tre gode nyhetene på én gang: Vi kan hindre at melkekartonger havner i naturen, vi får miljøbevisste elever som læres opp både i dag og i framtiden – og de er allerede mye mer miljøbevisste enn sløve voksne – og vi får til billigere skolemilk.

Alle de tre tingene kan vi klare å få til, fordi vi kan få til et eget retursystem og ikke en generell avgiftslette. En generell avgiftslette ville ha ført til at allerede miljøbevisste elever ikke ble belønnet, men heller ble belønnet for ikke å opptre så miljøvennlig som før. Så dette er en god løsning med tre fordeler.

S p ø r s m å l 2

Finn Martin Vallersnes (H) [11:26:19]: «Kambodsja har mottatt mye støtte etter kommunistgeriljaens fall i 1979, også fra Norge. I 2004 fikk landet besøk av HKH Kronprinsen samt bistand til helsetiltak. De siste månedene har vi sett en klar svekking av rettsstaten. Ledende menneskerettighetsaktivister som Pa Nguon Tieng, Kem Sokha og Yeng Virak er fengslet. FNs menneskerettskommisær, Human Rights Watch og Amnesty er bekymret.

Hvilke muligheter har Regjeringen til å øve innflytelse på myndighetene i Kambodsja i denne saken, gjerne sammen med andre land?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:27:08]: Først og fremst er jeg glad for å kunne fortelle at de tre menneskerettighetsaktivistene som representanten Vallersnes viser til, og dessuten journalisten Mom Sonando og fagforeningslederen Rong Chhun, ble løslatt i midten av januar i år.

Regjeringen deler like fullt bekymringen for den negative politiske utviklingen i Kambodsja og de alvorlige bruddene på menneskerettighetene som har funnet sted i den siste tiden.

Hvilke muligheter har så Regjeringen til å øve innflytelse på myndighetene i Kambodsja? La meg nevne noen eksempler på arbeidsformer og virkemidler:

Norge har i lang tid vært engasjert i tiltak for å støtte og verne menneskerettighetsforsvarere, og vi samarbeider

nært med andre land på dette området. Det er først og fremst et fortsatt samlet internasjonalt press som kan styrke og verne om menneskerettighetene i dette landet.

Fra vår side har vi nylig utarbeidet en veiledning til våre utenriksstasjoner som bl.a. forteller om konkrete tiltak og samarbeidsformer som kan benyttes i menneskerettighetsarbeid og støtte til menneskerettighetsforkjempere.

Norges ambassadør til Thailand hadde i midten av januar et møte med sin kambodsjanske kollega hvor vår bekymring for ytringsfriheten i Kambodsja generelt og situasjonen til menneskerettighetsforkjempere spesielt ble understreket. Slike kontakter vil bli videreført, også i internasjonale fora.

På samme tid sluttet Norge seg til en EU-erklæring om den forverrede politiske situasjonen i landet.

Jeg kan også legge til at Norge har bidratt med i alt 6,6 mill. kr til Røde Khmer-tribunalet, som etableres som en ekstraordinær enhet innenfor Kambodsjas eksisterende domstolsvesen, som en blanding av en nasjonal domstol og et internasjonalt tribunal. Dette såkalte United Nations Assistance to the Khmer Rouge Trials, UNAKRT, vil utgjøre et viktig, normsettende instrument for rettsoppgjør og forsoning i Kambodsja – til støtte for rettsstaten og til fremme av respekten for menneskerettighetene.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Finn Martin Vallersnes (H) [11:29:05]: Jeg vil takke utenriksministeren for svaret og redegjørelsen. Jeg håper at det er et engasjement som er generelt uansett hvor disse landene ligger på kloden, og hvilket forhold vi har til de politiske systemene.

Selvfølger er det gledelig med den løslatelsen som har skjedd, og som jeg skjønner skjedde omtrent på den tiden da vi leverte inn dette spørsmålet. Men hendelsen står jo likevel ved lag – en blir fengslet for fredelige meningsytringer. Som tidligere lege har jeg sans for slike lignelser, og jeg ser det som et symptom på en sykkelig tilstand i dette landet.

Kan utenriksministeren gi en vurdering av om han er av den oppfatning at utviklingen i demokratisk retning er i riktig retning, eller om det nå går feil vei?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:30:01]: La meg først si at det humanitære engasjementet i Kambodsja har vært i en utfasing for Norges del siden 2001. Vi gir ikke midler direkte til landets myndigheter, men via FN, Røde Kors, osv.

Utviklingen i Kambodsja har visse særtrekk av et styresett som har sittet lenge, og der utskiftningene og fornyelsen kan synes å mangle. Jeg tror samtidig at det å holde et internasjonalt press på et land som har vært gjennom store belastninger, intern krig og krig og ustabilitet i regionen, er den veien vi må gå. Statsminister Hun Sen uttalte ifølge BBC nylig at man skal trekke tilbake anklagene mot de fem løslatte personene som representanten stilte spørsmål om. Jeg tror det er et uttrykk for at internasjonalt

press i slike saker faktisk nytter, og at det må være veien å gå, nemlig å holde Kambodsja ansvarlig.

Vi må ha øye for at landet har en historie som gjør at vi ikke kan forvente endring like fort som i andre land, men dette landet er så integrert i regionen og verden at internasjonalt press faktisk kan nytte.

Finn Martin Vallersnes (H) [11:31:09]: Jeg deler langt på vei den vurderingen av utviklingen i Kambodsja. FN organiserte valg der i 1993. Så gikk det ti år til en fikk forbud mot alle typer demonstrasjoner, og nå ser vi at en fengsler politiske motstandere og menneskerettighetsforkjempere.

Det er selvfølgelig gledelig å se at internasjonalt press ser ut til å ha en virkning, men det gjenstår å se den langsiktige utviklingen.

Opgaven nå må være å holde oppe engasjementet i det internasjonale samfunnet, både diplomatisk og knyttet til vurderinger av bistand og utviklingshjelp. Skal det være et reelt demokrati, må vi forvente at innbyggerne kan føle seg trygge for at de ikke blir fengslet for meningsytringer.

Jeg oppfatter utenriksministeren slik at Norge vil opprettholde sitt press både gjennom internasjonale kanaler og gjennom vurderinger av de direkte norske tiltakene i Kambodsja.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:32:13]: Jeg kan bekrefte det som representanten Vallersnes oppfordrer oss til, at vi vil ha et slikt engasjement, både gjennom våre bilaterale kontakter med Kambodsja, som ikke er mange, og gjennom våre kanaler i regionen.

Jeg tror den regionale utviklingen her blir veldig viktig. Vi vet at vi her har en region som for 20–30 år siden var gjennom store tumulter og krig. Vi hadde håpet tidlig på 1990-tallet, som representanten viste til, men nå er det tegn på at den demokratiske impulsen som kom i 1993, ser ut til å bli utmattet. Det må vi sette på dagsordenen regionalt gjennom FN og i de bilaterale kontaktene vi har.

S p ø r s m å l 3

Odd Einar Dørum (V) [11:33:09]: Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til utenriksministeren:

«Nordområdene er av vital betydning for Norge, både på grunn av geopolitiske hensyn og store naturressurser. Situasjonen i nordområdene reiser en rekke spørsmål av rettslig art.

I hvilken grad vil utenriksministeren bidra til å legge til rette for ytterligere rettsvitenskapelig forskning med fokus på nordområdene, særlig i forbindelse med havrettslige spørsmål?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:33:36]: Nordområdene er Regjeringens viktigste strategiske satsingsområde i tiden framover.

En omfattende og helhetlig satsing på nordområdene innebærer at vi må skaffe oss et best mulig kunnskaps-

grunnlag for å kunne gjøre gode vurderinger, fatte riktige beslutninger og prioritere tydelig og godt.

Forvaltning, utvikling og formidling av kompetanse og kunnskap er av strategisk betydning for denne politikken. Innsikt i større sammenhenger og grenseoverskridende effekter gir norsk forskning og kunnskap relevans både for våre nærmeste naboer og i et større perspektiv. I nordområdene forvalter vi ressurser og miljø av global betydning. Det er Regjeringens ambisjon at vi bl.a. gjennom et nytt tiltak som Barents 2020 skal befeste Norges posisjon som ledende kunnskapsnasjon i nordområdene.

Bærekraftig utvikling og forsvarlig utnyttelse av naturressurser til havs må skje innenfor forutsigbare rammer tuftet på folkerettens regler. FNs havrettskonvensjon av 1982 utgjør den overordnede rettslige ramme for all fredelig utnyttelse av havområdene. Norge har lange og solide tradisjoner for engasjement i utvikling og gjennomføring av havrettens regler.

Det norske forvaltningsapparatet innehar betydelig kompetanse på dette feltet, noe jeg vet representanten Dørum også er kjent med og har arbeidet med som statsråd. Det har hele tiden vært en forutsetning å ha en slik kunnskap for ivaretagelse av norske interesser på dette viktige området generelt og i forhold til nordområdene spesielt.

Det foreligger omfattende og verdifulle arbeider innenfor internasjonal og vår egen havrettslige forskning. Denne forskningen har også gitt næring til myndighetenes arbeid. Det gjelder ikke minst spørsmål knyttet til f.eks. miljøregler til havs, forvaltning av levende ressurser og delelinjeprinsipper, for å nevne noe.

Det nevnte Barents 2020-prosjektet vil bidra til å utvikle andre saksområder der det kan være et større behov for en samordnet forskningsinnsats, inklusiv på det naturvitenskapelige og teknologiske feltet. Disse innsatsområdene vil imidlertid bli vurdert nærmere av et ekspertutvalg for nordområdene under ledelse av rektor Jarle Aarbakke.

Odd Einar Dørum (V) [11:35:42]: Jeg deler fullt ut både statsrådets og Regjeringens definisjon av viktigheten av nordområdene. Venstre gjør det, selvfølgelig, av de grunner statsråden har anført. Jeg er også glad for at Regjeringen benytter flest mulige anledninger til å fremme dette.

Jeg oppfatter svaret som positivt, fordi det innebærer en erkjennelse av at vi har en forpliktelse, og vi har en mulighet. Noe av det som bygger sivilisasjonen, er bl.a. rettskraftige regler.

Når jeg har formulert spørsmålet som jeg har gjort, er det ikke fordi jeg ikke vet at norsk forvaltning har kompetanse, men det er fordi mye av det utviklingsarbeidet som skjedde på 1970-tallet, som ble gjennomført bl.a. av daværende statsråd Evensen, tror jeg nok av flere gode grunner kan trenge en videreutvikling i vår tid. For det første har vi nasjonale grunner til å opptre på en skikkelig og ordentlig måte, slik statsråden har sagt det, og for det andre berører vi store områder som er en del av allmenningen på kloden.

Noe av det som gir små nasjoner mulighet til å sette tone, er å sørge for at retten er god, at rettskilden er bra. Jeg sier det også med den ettertanke at rettsvitenskapelig forskning aldri har vært veldig sterkt utviklet i Norge. Det trengs å satse på den, og det er derfor jeg har stilt spørsmålet som jeg har gjort. Jeg vil understreke viktigheten av det.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:36:55]: Jeg mener representanten Dørum har stilt et betimelig spørsmål, og jeg tar det med som et konstruktivt innspill.

Jeg tror at noe av utfordringen vår ligger i kunnskapsformidling av rettskilder, det å formidle hva havretten, suverenitetsprinsippene og jurisdiksjonen består i. Jeg merker det selv i samtaler med representanter for andre land.

Det pågår nå et interessant arbeid med å kartlegge kontinentalsokkelens rekkevidde nordover, som representanten Dørum er kjent med. Den strekker seg opp mot polområdet. Dette er et rettslig utredningsområde som grenser opp mot forskning og frambringelse av ny kunnskap.

Jeg vil legge til at vi i Norge bør ha det perspektiv at rett ikke er en stabil tilstand – det er i utvikling. Derfor legger vi så stor vekt på betydningen av suverenitetshåndhevelse og nærvær for å underbygge den suvereniteten. Men vi vil alltid – og det er min erfaring – være i nær kontakt med eksterne juridiske miljøer, slik at det ikke bare er våre egne rettskilder, Utenriksdepartementets rettsavdeling og lovavdelingen i Justisdepartementet som besitter sannheten, men at vi også får påfyll fra forskning internt i Norge og også internasjonalt.

Odd Einar Dørum (V) [11:38:04]: Jeg setter pris på den reflekterende dialog statsråden og jeg kan ha her, fordi den er av nasjonal interesse og også av interesse for landets posisjon internasjonalt.

Jeg er selvfølgelig helt enig i at det alltid er behov for en formidling av rettsvitenskapelig innsikt og kompetanse, og at det aldri kan undervurderes. Det opplever vi gang på gang i det praktiske arbeidet med kompliserte og vidtrekkende politiske spørsmål. Jeg har selv opplevd det i en tidligere fase av mitt liv, f.eks. i møte med sider av EU-systemet.

Når jeg understreket behovet for å se på forskningen, er det fordi rettsvitenskap er under utvikling, og fordi vi både i Norge og også i samspill med internasjonale miljøer kan bidra. Så jeg vil nøye meg med å oppfordre statsråden til å se på de miljøer vi har ved våre juridiske fakulteter både i Bergen, Oslo og Tromsø som har kompetanse og innsikt, og vil tro at det også er slik at Forskningsrådet i sin satsing for å bidra i nordområdene vil kunne se nytten av det.

Jeg sender dette signalet til statsråden fordi han har gitt meg en åpen hånd på vegne av vårt folkelige fellesskap, og ønsker å uttrykke meg på denne måten: Rettsvitenskap er viktig, det er med rett vi bygger sivilisasjonen.

Presidenten: Ønsker utenriksministeren å svare?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:39:10]: Siden jeg får anledningen, ønsker jeg å svare på det.

Jeg skal ha en redegjørelse i Stortinget i neste uke om utenrikspolitikken hvor dette med vektlegging av et samfunn bygd på rett, også internasjonalt, som sikrer mot at man tar seg til rette på vegne av makt, blir en viktig komponent. Men jeg vil også legge til at de rettslige spørsmål blir veldig viktige for oss i nordområdene i sammenheng med de ulike aktivitetene, ikke minst på energisiden. Det reiser seg da rettslige spørsmål, eller det kan komme spørsmål fra andre om hvordan denne aktiviteten står seg i forhold til våre rettslige forpliktelser. Der tar jeg signalet fra representanten Dørum som et godt innspill med hensyn til det å ruste opp vår egen beredskap til å kunne møte diskusjoner knyttet til alt fra tjuvfiske til oljeaktiviteter i Barentshavet. Det er en del av samfunnspektivet i Barents 2020 at vi også ser på de rettslige tilstandene. Men jeg kan bare slutte meg til representantens vektlegging og si at vi skal se på det med fornyet interesse.

S p ø r s m å l 4

Erna Solberg (H) [11:40:23]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til utenriksministeren:

«Utenriksministeren uttalte i Dagsavisen 24. januar at han vil «gjenoppta dialogen med cubanske myndigheter», dvs. med Fidel Castros autoritære regime. Opposisjonen på Cuba vil heretter bli utestengt fra norske 17. mai-mottagelser, dvs. resten av opposisjonen som ikke ennå er fengslet, henrettet eller jaget i eksil.

Hvor store forventninger har utenriksministeren til at en dialog, basert på diktat fra Fidel Castro, vil fremme demokratiet på Cuba?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:41:00]: Jeg vil først få oppklare en åpenbar misforståelse i representanten Solbergs spørsmål, der hun antyder at Regjeringen innleder dialog med cubanske myndigheter «basert på diktat fra Fidel Castro».

Regjeringen har til hensikt å kunne påvirke cubanske myndigheter, komme i inngrep med det sivile samfunn, holde en løpende kontakt med dem som ønsker demokrati, menneskerettigheter og utvikling, og fremme norske interesser i landet og regionen. Derfor besluttet Regjeringen å ta skrittet ut av en isolert posisjon, der vi hadde svake eller ingen muligheter til å nå noen av disse målene.

Regjeringen mener at vi i det lengste bør holde kanalene åpne for dialog, selv med myndigheter som kan ha svært avvikende politiske syn i forhold til oss. Listen over slike land er dessverre lang, og jeg skal ikke ramse dem opp her.

Grunnen er at vi – basert på erfaring – mener at vi gjennom dialog og, når det er nødvendig, gjerne kritisk dialog, kan påvirke mer enn ved å stå på utsiden.

Når det gjelder Cuba, var situasjonen den at Norge sluttet seg til EUs vedtak i 2003 om å innføre en praksis med å invitere dissidenter til nasjonaldagsfeiring. Cubanske myndigheter svarte med å fryse all kontakt med disse landene. Ved årsskiftet 2004/2005 gikk EU bort fra

denne praksisen og innrettet seg slik at kontaktene til myndighetene ble gjenopprettet.

EU erfarte at man ved å miste kontakten med myndighetene svekket mulighetene til å få en bedring av situasjonen, både for politiske rettigheter og for menneskerettighetssituasjonen i landet.

Norge fortsatte denne praksisen. Til sist var vi det eneste europeiske landet med en slik praksis. Jeg tror Romania var det siste landet som gikk bort fra den. Som resultat ble norske diplomater på Cuba avskåret fra all kontakt med cubanske myndigheter, det vil også si med alle departementer og statsinstitusjoner.

Norge spiller en viktig rolle som støttespiller for menneskerettighetsforkjempere på Cuba. For å kunne videreføre dette engasjementet, for å skape muligheter for et enda større engasjement overfor det cubanske samfunn, for å sikre et bredere kontaktnett og for å støtte kontakter mellom norske og cubanske organisasjoner ble cubanske myndigheter den 5. januar meddelt at praksisen med å invitere dissidenter til vår nasjonaldagsfeiring ville opphøre. Samtidig ble det understreket at det norske engasjementet til støtte for menneskerettigheter på Cuba ville bli videreført. Etter dette er forbindelsene mellom cubanske myndigheter og Norges ambassade blitt normalisert.

Vedtaket fra 2003 om å invitere dissidenter til nasjonaldagsarrangementer var ledd i en bred internasjonal reaksjon på menneskerettighetssituasjonen i landet. EUs vurdering var at tiltaket ikke bedret situasjonen. EU-landene valgte å styrke kontakten med menneskerettighetsforkjempere på en annen måte enn ved å invitere dem til nasjonaldagsfeiringene.

Regjeringens vurdering var at vi oppnådde lite ved å stå alene tilbake. Norge spiller en viktig rolle som støtte for menneskerettighetsforkjempere på Cuba. Vår vurdering var at vi kommer bedre i posisjon til å videreføre denne rollen de øvrige 364 dagene i året. Norge har bygd opp et godt kontaktnett med ulike deler av det sivile samfunnet på Cuba. Det vil vi utnytte i tiden som kommer.

Erna Solberg (H) [11:44:07]: Nå er det slik at Fidel Castros regime stilte som diktat for å ha dialog med norske myndigheter at man sluttet å invitere dissidenter til 17. mai-feiringen. Jeg synes derfor det er helt rimelig å si at man nå har valgt å følge det diktatet fra norske myndigheters side.

Jeg registrerer også at statsråden i svaret til representanten Vallersnes var veldig prinsipielt opptatt av menneskerettigheter og mente man skulle slå hardt ned på menneskerettighetsbrudd. Jeg mener altså at det er viktig å slå hardt ned også på regimer, selv om venstresiden i Norge har en tendens til å skjønne situasjonen på Cuba. Det synes som man har en tendens til å glemme at det har vært en bølge av henrettelser, arrestasjoner, bruk av tortur, dødsstraff, hjernevasking, angiveri og undertrykking, ikke minst av homofile. I fjor gav Norge fem homofile personer fra Cuba asyl i Norge på grunn av den forfølgelsen som skjer, og den er forverret. Derfor synes jeg det er viktig at vi opprettholder et høyt markeringsnivå på menneskerettigheter overfor regimet på Cuba.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:45:18]: Jeg kan slutte meg til det representanten Solberg her sier. Jeg vil si at vi med den posisjonen vi nå er i, kan gjøre det på en mer markert måte. Den norske ambassaden på Cuba har, som jeg sa, et bredt kontaktnettverk inn mot menneskerettighetsmiljøer. Jeg nevnte til representanten Vallersnes at vi nå har utarbeidet en veldig praktisk håndbok for hvordan ambassadene kan støtte menneskerettighetsforkjempere. Den vil selvfølgelig også bli nyttig på Cuba.

Jeg tror da, for å oppsummere, at dette er et bedre tiltak enn symbolske årlige markeringer ved å invitere folk til 17. mai-mottagelser. Vi kan gjøre dette 364 andre dager i året på ulikt vis. Og vi står her på linje med EU, som jeg vet at representanten Solberg ellers vektlegger i utenrikspolitisk sammenheng.

La meg også nevne at de har den situasjon på Cuba at de er utsatt for en embargo fra USA. Norge har siden 1993 stemt for en opphevelse av den embargoen, samtidig som vi hele veien tar avstand fra menneskerettighetsbrudd. Det tror jeg vi nå kommer i en bedre posisjon til å gjøre på en måte som blir markert og som blir lyttet til.

Erna Solberg (H) [11:46:24]: Hvordan en politikkendring skjer gir ofte signaler til dem som har ønsket seg den politikkendringen, om hvilken innflytelse de har og hvilke signaler som er gitt.

I denne sammenhengen er bakgrunnen, i alle fall ifølge offentlige media, at Gerd Liv Valla, etter å ha vært på besøk på Cuba og møtt den cubanske fagbevegelsen, som er en integrert del av Castros undertrykkelsesregime – det er ingen fri fagbevegelse på Cuba – tok dette spørsmålet opp med Regjeringen, og så fulgte Regjeringen opp det Gerd Liv Valla sa. Det betyr at den bevegelsen som den norske regjeringen har gjort, leses som at det cubanske regimet gjennom sin kontakt med norske LO har klart å forandre Regjeringens standpunkt. Det oppfattes som en seier for cubanske myndigheter, og som et tap for de opposisjonelle på Cuba. Bekymrer ikke det statsråden?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:47:26]: Jeg tror noen ganger det er slik at man leser og får budskap ettersom man ønsker å få et budskap. Jeg vil i denne sal få bekrefte at jeg kort etter at jeg ble utenriksminister, igangsatte arbeidet med en full gjennomgang av vår politikk i forhold til Cuba, basert på den holdning som jeg har redegjort for i mitt svar, at dialog vil gi oss bedre adgang til å komme i innspill med cubanske myndigheter. Det er ikke på bakgrunn av noen enkelts reise til Cuba, det er på bakgrunn av at vi har sett utviklingen siden 2003 gå i en retning som har svekket de mulighetene vi har til påvirkning.

Derfor mener jeg at vi gjennom dette har sendt et signal om at vi ønsker dialog. Jeg tror cubanske myndigheter vil oppfatte at det gir dem besvær fordi vi kommer til å kunne ta opp saker knyttet til menneskerettighetssituasjonen på langt flere områder. Kanskje blir det også starten på en mer prinsipiell debatt om hvorvidt slike isolerte symbolske boikotter, som ikke blir lagt merke til, fører til resultater.

Når det gjelder måten det blir lest på, har jeg også merket meg at Kristelig Folkeparti, som satt i den forrige regjeringen, har gitt full støtte til dette tiltaket og mener at det er et riktig valg. Så jeg tror ikke det er så entydig i det politiske miljøet hvordan dette er blitt lest.

S p ø r s m å l 5

Øyvind Korsberg (FrP) [11:48:54]: Jeg har følgende spørsmål til utenriksministeren:

«Det ukontrollerte overfiske i Barentshavet og andre havområder er miljøkriminalitet som kraftig svekker en bærekraftig forvaltning av fiskeressursene. Overfiske utgjør store verdier, ca. 2 mrd. kr årlig, og medfører dessuten reduserte kvoter for ordinært fiske.

Hvilke konkrete tiltak vil Regjeringen iverksette for å få kontroll med overfiske, slik at det blir en bærekraftig forvaltning av fiskeressursene?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:49:32]: Regjeringen deler den bekymring som representanten Korsberg gir uttrykk for når det gjelder ulovlig fiske. Ukontrollert fiske – ulovlig, urapportert og uregistrert fiske, eller såkalt «IUU-fiske» som det kalles på fagspråket – er et globalt problem.

Regjeringen ser svært alvorlig på dette, og vi prioriterer derfor arbeidet mot ulovlig, uregistrert og urapportert fiske høyt.

Det er nødvendig med en bred, systematisk tilnærming både i forhold til samarbeidspartnere i fiskeriforvaltningen i våre nærområder og internasjonalt i ulike forvaltningsorganisasjoner og i FN.

I Soria Moria-erklæringen slås det uttrykkelig fast at det uregulerte fisket, særlig i Barentshavet, er et alvorlig miljøproblem og et økonomisk problem, og at det må stoppes. Flere statsråder har dette på sin dagsorden, i første rekke fiskeri- og kystministeren, som har et meget bredt engasjement på dette området, men også justisministeren, forsvarsministeren, miljøvernministeren og jeg selv.

Regjeringen har styrket Kystvaktens evne til ressurskontroll og tilført Fiskeridirektoratet midler som vil styrke den samlede innsatsen mot slikt fiske.

Vi arbeider med å få bukt med problemene knyttet til omlasting i Barentshavet med påfølgende uregistrerte landinger i tredjeland. Dette tar jeg opp i samtaler med mine europeiske kollegaer, senest i går i en samtale med min spanske kollega.

I forhold til russiske myndigheter har dette vært drøftet innenfor rammen av Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon og i denne kommisjonens underorgan, Det permanente utvalg for forvaltnings- og kontrollspørsmål. Saken vil bli tatt opp under de besøk som både fiskeri- og kystministeren og jeg selv vil avlegge i Moskva nå i februar. Og jeg kan bekrefte at det kommer til å stå på dagsordenen også når den russiske statsministeren kommer på besøk til vår egen statsminister i mars.

Fiskeri- og kystministeren skal – i tillegg til å ha samtaler med sin russiske kollega – i nær framtid også drøfte

kontrollspørsmålene med EU-kommissær Borg i Brussel og med sine islandske, svenske og spanske kollegaer.

Det er av stor betydning at vi klarer å mobilisere flest mulig i kampen mot ulovlig fiske.

Avhengig av utviklingen og de nevnte drøftelser og tiltakene vil Regjeringen løpende og offensivt vurdere behovet for eventuelle ytterligere tiltak.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:51:39]: Jeg takker statsråden for svaret, og er enig i at en dialog og felles forvaltning av disse havområdene er helt nødvendig og av avgjørende betydning. Men på veien dit tror jeg man er nødt til å innføre noen tiltak. Man har muligheter for kontrollpunkt i Barentshavet. Man har muligheten til å innføre landingsnekt, man kan inndra lisens, man kan styrke Kystvaktens og ikke bare byråkratiet og Fiskeridirektoratet, og man kan ha kontrollører om bord. Man har en rekke muligheter dersom man ønsker det – foruten den dialogen med andre parter, for det tror jeg kommer til å bli viktig.

Som statsråden var inne på, gir vel Havrettstraktaten muligheter for omlastingsfartøy til å gå inn i de ulike økonomiske sonene. Ser man på det som har vært gjort lenger sør når det gjelder fiske av tunfisk, har man der innført en felles kontrollordning på lik linje med den som man har for fiskefartøy. Vil statsråden jobbe aktivt for også å innføre en slik ordning i Barentshavet, og når kan man forvente en løsning?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:52:52]: Det første jeg vil si, er at alle de tiltakene som representanten Korsberg nevner, vurderer vi fortløpende – og de blir brukt fortløpende. Samtidig står vi overfor en del ganske krevende juridiske spørsmål, som det at man kan seile fritt gjennom et område med ulovlig last. Jeg tror dette er et kontrollspørsmål som vi må samarbeide med Russland om, men det er i første rekke et landingsproblem. Norsk fisk som landes i Norge, blir veid og telt, for å si det på den måten, mens mye ulovlig fisk uregistrert blir tatt inn i de europeiske markedene. De ulike erfaringene og tiltak som gjøres i andre land når det gjelder andre fiskesorter med andre typer fiskefartøy, vil vi selvfølgelig studere nøye og vurdere om kan passe for norske forhold.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:53:39]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er for så vidt enig i at dette er et vanskelig juridisk område å forholde seg til, men det man skal være klar over, er jo at overfiske og miljøkriminalitet i Barentshavet har en svært lang tradisjon. Det har pågått i flere tiår, og når man så ser at de ordinære tildelingene av fiskekvotene går ned år for år, er det på høy tid at man nå faktisk begynner å gjøre noe konkret i Barentshavet og ikke bare lar møter og byråkratiet ta seg av det. Jeg tror man faktisk må gjøre noen konkrete grep, slik at også andre nasjoner ser at Norge ønsker å håndheve det vi har ansvaret for.

Som kyststat er Norge akkurat like suverent til å trekke en 200-milsgrense rundt Svalbard som fra fastlandet. Har Regjeringen og statsråden vurdert å innføre den type tiltak også rundt Svalbard, der vi i dag har en fiskerivernsone?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:54:46]: Jeg vil først bare vise til det jeg sa i mitt tilsvarende, at vi løpende gjør en lang rekke ting av praktisk art. De siste episodene som det har vært rapportert bredt om i mediene, oppbringing av fartøyer og disputer med andre lands trålermyndigheter og redere, viser en ganske høy profil og en passe profil fra norsk side. Men vi følger dette fortløpende, ikke minst at Kystvaktens kapasitet og konkrete tilstedeværelse i havet er god nok. Det må vi komme tilbake til når vi planlegger videre også for Forsvarets nærvær.

Når det gjelder spørsmålet om fiskevernsonen rundt Svalbard og en alternativ tilnærming gjennom å opprette en 200-mils økonomisk sone, så har ikke Regjeringen noen annen holdning til det enn det Norge har hatt til nå, nemlig at fiskevernsonen gir oss, solid plantet i folkeretten, muligheter til å drive god forvaltning av fisket. En utvikling i den posisjonen er ikke noe som i dag ligger på Regjeringens dagsorden, men noe vi selvfølgelig må ha et åpent blikk for å følge som all annen folkerett, jf. det svaret jeg gav til representanten Dørum.

Presidenten: Vi går nå til spørsmålene 21 og 22.

S p ø r s m å l 2 1

Bent Høie (H) [11:56:14]: Jeg vil stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«I et brev av 16. januar 2006 til departementet skriver direktøren for UDI at de i enkelte oppholdssaker opplever at etablert praksis kan stå i motsetning til grunnleggende menneskerettigheter.

Har UDI ført en praksis i oppholdssaker som strider mot lovverket, og deler statsråden UDI-direktørens vurdering?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:56:51]: I et brev til departementet av 16. januar 2006 skriver UDI at de mener at etablert praksis i enkelte oppholdssaker kan stå i motsetning både til grunnleggende menneskerettigheter og til sterke rimelighetshensyn.

Jeg har i etterkant av UDIs brev bedt UDI om å utdype hva de sikter til med en slik formulering. I samme henvendelse har jeg vist til utlendingsloven, hvor det framgår at loven skal anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av når disse har til formål å styrke utlendingers stilling.

I svar av 27. januar 2006 understreker UDI at de ikke har en praksis som strider mot menneskerettighetene. UDI opplyser imidlertid at de mener at det er enkelte dilemmaer knyttet til de vilkår som loven oppstiller for opphold i Norge, og at de mener at noen av disse vilkårene kan stå i motsetning til grunnleggende rettigheter. UDI ønsker derfor en bredere debatt rundt disse dilemmaene.

Norge har i likhet med andre land behov for en regulert innvandring, og norsk regelverk er utformet i lys av dette. På denne bakgrunn stilles det vilkår for hvem som

skal kunne reise til og bo i Norge. Behovet for innvandringsregulerende vilkår har det vært bred politisk enighet om i Norge siden vedtakelsen av utlendingsloven i 1988.

Jeg mener det er viktig å framheve at det å oppstille vilkår for hvem som skal kunne oppholde seg i Norge, ikke er i strid med menneskerettighetene, og det må også være hevet over enhver tvil at utlendingsloven er i samsvar med og skal tolkes i overensstemmelse med konvensjoner som ivaretar menneskerettighetene.

Regjeringen vil gjennom arbeidet med ny utlendingslov ha en svært grundig gjennomgang av alle sider ved norsk innvandringsregulering, og det går vel fram av dagens medier også, og herunder vil vi selvfølgelig også fokusere på dilemmaer knyttet til reguleringen. Det samme vil Stortinget da kunne ha gjennom sin behandling av forslaget til ny utlendingslov, og jeg vil i den forbindelse invitere Stortingets representanter til å delta aktivt i debatten om hvordan norsk innvandringsregulering skal være i framtiden.

Bent Høie (H) [11:59:26]: Jeg er glad for å høre at UDI nå i et senere brev har presisert at det som de skrev i det første brevet, ikke er deres mening, for dette kan jo ikke tolkes på noen annen måte.

Utfordringene knyttet til sterke rimelighetshensyn er helt åpenbare i dagens lov, men knyttet til grunnleggende menneskerettigheter burde det ha vært avklart, og det har vi nå fått svar på.

Det er jo også slik at UDI i sin høringsuttalelse til ny utlendingslov nettopp understreker at de er tilfreds med den generelle henvisningen til de internasjonale konvensjonene Norge har underskrevet, i dagens lov, og at det også videreføres i den nye lovteksten. Hadde det vært slik at UDI mente at dagens utlendingslov var i strid med grunnleggende menneskerettigheter, ville det ha vært naturlig at de hadde tatt det opp i den høringsrunden som har vært om utlendingsloven.

Er det riktig, slik jeg forstår det, at UDI i realiteten ikke har ment det som stod i det første brevet?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:00:35]: La meg først bare slutte meg til den vurderingen som representanten Høie nå kom med.

For å gjenta meg selv er det altså slik at jeg nettopp med basis i den formuleringen bad UDI om en nærmere beskrivelse av hva de mente. De understreket da i svar til meg den 27. januar – altså for bare noen dager siden – at de ikke har en praksis som strider mot menneskerettighetene. Det skulle jo absolutt bare mangle!

Det er klart at veldig mye av det sentrale grunnlaget i norsk innvandringspolitikk skal ligge i at vi skal ivareta grunnleggende menneskerettigheter, og at vi skal oppfylle norske internasjonale avtaler. Det er jo en del av den innvandringspolitiske debatten i Norge. Jeg mener, og jeg tror også at representanten Høie mener at det finnes politiske miljøer i Norge som ikke tar den virkeligheten innover seg. Det må iallfall vi gjøre.

Spørsmål 22

Kari Lise Holmberg (H) [12:02:05]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Trygdede ansatt i bedrifter som deltar i det 5-årige forsøket med uførepensjon som lønnstilskudd, viser seg å møte store hindringer. I brev til undertegnede av 18. januar 2006 viser statsråden til regelverket, som sier at det er nødvendig å være arbeidsfør i nye 26 uker for å få rett til sykepenger. Den trygdede får ingen ny sjanse når den ofte svært gamle sykehistorien må telle med ved et nytt arbeidsforhold. Prosjektet mislykkes.

Vil statsråden sørge for å gi deltakerne i prosjektet dispensasjon fra trygdereglene?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:03:04]: Når en arbeidstaker har vært ansatt i fire uker, vil vedkommende ha rett til sykepenger fra arbeidsgiveren i arbeidsgiverperioden. Dette gjelder også for personer som deltar i forsøksordningen med uførepensjon som lønnstilskudd. Ved kortvarig fravær opptil 16 dager vil vedkommende derfor ha rett til sykepenger fra arbeidsgiveren.

Dersom arbeidstakeren før uførepensjon ble innvilget, har mottatt sykepenger i maksimum stønadstid, må han eller hun være helt arbeidsfør i 26 uker for igjen å få rett til sykepenger fra folketrygden. Her er det imidlertid viktig å merke seg at korte fravær opptil 16 dager ikke avbryter opptjeningsperioden på 26 uker. Ved vanlige sykdommer som f.eks. en forkjølelse vil vedkommende få sykepenger i arbeidsgiverperioden. Dersom arbeidstakeren har en kronisk sykdom som fører til hyppige korte sykefravær, kan arbeidstakeren eller arbeidsgiveren søke om at trygdekontoret dekker sykepenger i arbeidsgiverperioden, for å stimulere til at arbeidsgivere er villige til å ta inn uføretrygdede.

Varer sykefraværet i mer enn 16 dager, vil vedkommende midlertidig kunne få tilbake sin uførepensjon. Inntektssikringen vil da være den samme som vedkommende hadde før han eller hun begynte i arbeid gjennom forsøksordningen.

Jeg har ikke anledning til å gi dispensasjon fra folketrygdlovens regler om sykepenger for enkelte grupper. Dersom reglene skal fravikes, må dette skje gjennom en lovendring. Det ville reise spørsmål om hvem en slik regelendring skal gjelde for, dvs. om den skal gjelde for alle mottakere av rehabiliteringspenger, attføringspenger og uføreytelser som begynner i arbeid.

Ved forsøksvirksomhet kan departementet samtykke i avvik fra bestemmelsene i folketrygdloven. Forsøksvirksomheten må være faglig og økonomisk vel underbygd, og det må bevilges særskilt midler til et slikt forsøk. Det er ikke bevilget ekstra midler til sykepenger til forsøksordningen med uførepensjon som lønnstilskudd.

Jeg mener vel heller ikke at det ville ha vært rett at uførepensjonister som prøver seg i arbeid allerede etter fire uker, skal ha rett til sykepenger i opptil ett år. Men jeg har også lyst til å si følgende: Regjeringen jobber nå med en stortingsmelding som vi skal legge fram til høsten, som

har arbeidstittelen Arbeid, velferd og inkludering. En del av det arbeidet handler om å gjennomgå hele regelverket, med sikte på å få det til å virke bedre i forhold til et mer inkluderende arbeidsliv. Blant de tiltakene vi jobber med, er også et bedre system for å kunne stimulere uføretrygdede til å kunne ta jobb, der det er mulig for dem det gjelder. Jeg skal i hvert fall love representanten at den problemstillingen som her tas opp, naturlig nok hører hjemme i det omfattende meldingsarbeidet som vi holder på med i så måte.

Kari Lise Holmberg (H) [12:06:43]: Jeg takker statsråden for svaret og gjennomgangen av regelverket, men vil bare kort bemerke til det at 16 dager er kort tid hvis man får et benbrudd eller en senebetennelse.

Det er ikke slik at alle nødvendigvis får samme inntekt ved å gå tilbake til trygdeordningen, for noen har faktisk fått seg full jobb og fungerer ypperlig i full jobb, inntil man er uheldig og faller utenfor. Den utryggheten gjør at de personer som får anledning til å være med i forsøket, heretter kanskje ikke tør delta. Det er helt klart at dette er et forsøk hvor vi har et regelverk som gir så uheldige utslag at det hindrer trygdede i å gå tilbake på jobb. Det er viktig at vi ser på hindringsfaktorene, for vi lever i et komplisert samfunn, og vi opplever stadig at trygdede ikke går tilbake til jobb nettopp fordi de enten taper inntekt eller ikke får sykepenger som andre ansatte. Det er grunn til å se videre både på regelverket og på saksbehandlers rolle. Vil statsråden gå inn og endre slike viktige faktorer? Og vil statsråden gå fra ord til handling?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:08:04]: La meg først si at dette er ikke et forsøk som denne regjeringen og denne statsråden har funnet på. Det var et forsøk som den forrige regjeringen etablerte, og regelverket ble etablert av den forrige regjeringen. I så måte har jeg først og fremst arvet et arbeid som tidligere ble utført av partier representanten vel kjenner ganske godt.

Så har jeg også lyst til å si at det er feil beskrivelse å si at dersom du er uføretrygdet og så blir syk over 16 dager, havner du i en håpløs, umulig situasjon. Du havner jo da i den situasjonen at du får tilbake den uføretrygden du hadde. Det er altså ikke sånn at du mister all inntektssikring. Du er tilbake der du var før du startet arbeidet. Så inntektssikringen er ivaretatt gjennom at du beholder uføretrygden. Men som jeg sa i mitt hovedsvar, er dette et kjempeviktig tema. Vi har over 300 000 uføretrygdede i Norge. Mange av dem ønsker å jobbe, og derfor er det all mulig grunn til å være mer kreativ enn den forrige regjeringen greide å være.

Kari Lise Holmberg (H) [12:09:17]: Vi har et komplisert regelverk, og det er bygd opp gjennom ulike regjeringer. Mitt hovedpoeng er å fokusere på at vi har et komplisert samfunn, og at vi har regelverk som trenger en gjennomgang, og som trenger endringer nettopp for å sikre at flere trygdede kommer i jobb. For det er riktig som statsråden sier: Utviklingen går i helt feil retning, og vi har ikke satt inn gode nok virkemidler på dette feltet.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:09:43]: Dette vil Stortinget få en veldig god anledning til å gå grundig inn i til høsten når stortingsmeldingen om arbeid, velferd og inkludering blir lagt fram.

Presidenten: Da går Stortinget tilbake til spørsmål 6.

S p ø r s m å l 6

Gunnar Gundersen (H) [12:10:12]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Det har kommet fram informasjon i lokalpressen i Hedmark som klart indikerer at bestandsmålet for ulv, som ble satt av Stortinget under rovviltforliket, er nådd. I tillegg er det sterk økning i grenseflokkene og i bestanden i Sverige. Dagens situasjon medfører en sterk, konsentrert belastning på områdene Solør/Elverum, der hovedtyngden av etableringene er.

Vil statsråden tillate jakt lokalt slik at belastningen kan spres, og er det planer om å kompensere de områder som rammes?»

Statsråd Helen Bjørnøy [12:10:56]: Så langt jeg har forstått det, er det i dag liten uenighet om antall ulv som finnes i Hedmark, Akershus og Østfold. Blant annet skyldes det at det har vært stor lokal innsats i forbindelse med det sporingsarbeidet som danner grunnlaget for bestands- overvåkingsprogrammet.

Bestandsovervåkingsprogrammet for ulv viser at ved årsskiftet var det dokumentert til sammen 15 ynglinger eller valpekull av ulv fordelt på Sverige og Norge. Til sammenligning ble totalt 14 valpekull av ulv bekreftet født i Skandinavia i 2004.

Av de 15 nye valpekullene befinner elleve seg i Sverige, to i Norge og to på grensen. De to helnorske ynglingene ligger innenfor det forvaltningsområdet som Stortinget trakk opp våren 2004. Den ene av grenseflokkene har ut fra informasjon fra Høgskolen i Hedmark tilhold ganske likt fordelt på begge sider av grensen. Den andre grenseflokken har tilhold mest på svensk side.

Det er videre ved årsskiftet påvist til sammen 34 ulver i Norge, hvorav 28 i Hedmark. Disse har enten helnorsk tilhold eller tilhold på begge sider av riksgrensen. Ifølge samme rapport var tilsvarende tall for sjuårsperioden 1999–2005 gjennomsnittlig 30 ulver i Hedmark.

Det har ut fra dette ikke vært noen økning i antall ulv på norsk side i den siste sjuårsperioden. Det er i dag ca. ti kommuner innenfor Stortingets forvaltningsområde for ulv, i henholdsvis Hedmark, Akershus og Østfold, som er berørt av ulv.

De kommunene i Hedmark som i dag er berørt av ulv, har fått en kompensasjon på til sammen 850 000 kr til lokale rovviltrelaterte tiltak. Midlene er bevilget av den regionale rovviltneimnda i Hedmark. I tillegg er det iverksatt en rekke forebyggende tiltak med statlig støtte i berørte sauebesetninger innenfor disse ulverevirene, og det er utbetalt erstatning for alle tap og følgekostnader.

Jeg har nå til behandling en klagesak om felling av ulv i dette området. I den forbindelse tok jeg i begynnelsen av

januar initiativ til et møte med berørte kommuner og organisasjoner. På denne bakgrunn foretar jeg nå en grundig vurdering og behandling av saken.

Gunnar Gundersen (H) [12:13:50]: Jeg må si jeg er overrasket over at miljøvernministeren ikke er kommet lenger i de vurderingene, for når det gjelder kompensasjon, dreier dette seg ikke bare om sau. De områdene som er hardest belastet nå i dag, er husdyrbestanden fordrevet fra for lenge siden. Dette dreier seg om livskvalitet, det dreier seg om det naturbaserte næringsliv som mister potensial. Og der er det ikke gjort noen kompensierende tiltak.

Når man snakker om grenseflokkene, er det betydelig uenighet lokalt. Det er en del som sier at den ene av flokkene kun har noen harrtyurer til Sverige – for øvrig er den norsk. Men jeg registrerer at miljøvernministeren setter stor pris på den lokale innsatsen som ytes for å skaffe oversikt. Grenseflokkene blir svært sentrale i spørsmålet her, og jeg mener at statsråden burde klargjøre ganske raskt at de norske grenseflokkene inngår i norske bestandsmål, og at hun også følger opp rovviltforliket ved å gi de regionale rovviltneimnder den råderett Stortinget forutsatte at de skulle ha.

Statsråd Helen Bjørnøy [12:15:28]: Rovviltmeldingen ble behandlet av Stortinget i mai 2004. Da var det bred enighet og bredt forlik mellom daværende regjeringspartier, Arbeiderpartiet og SV. Oppfølgingen som nå skjer i departementet, skjer i tråd med Stortingets forutsetninger. Det gjelder både bestandsmålinger og definering av hvilke ulver som tilhører norsk bestand, og hvilke som er svenske, og også vurderinger av grenseulvene. Det samme gjelder forebyggende og konfliktdempende tiltak. Vi har i 2006 lagt inn en økning i budsjettet på ca. 9 000 000 kr til disse tiltakene.

Gunnar Gundersen (H) [12:16:04]: Da vil jeg påpeke det som står i Innst. S. nr. 174 for 2003–2004. Der sier flertallet veldig klart at ulv også skal legges inn under den regionale forvaltningen. Sånn er det ikke i dag.

Jeg vil også minne statsråden på at det nok var et flertall i den norske befolkningen som ville ha ulv, men det var under forutsetning av at de ikke skulle ha den tett innpå seg. Her hører man konfliktnivået i de områdene som faktisk har den tett innpå seg. Det endrer folks atferd i forhold til natur, i forhold til livskvalitet og i forhold til inntekspotensial. Det kan ikke miljøvernministeren forholde seg så lukket til som jeg føler at man gjør nå. Her må det til noen avklaringer.

Det ble også forutsatt i rovviltforliket at de områdene som tidligere hadde hatt belastninger med rovvilt, kanskje skulle få lavere belastning. Nå ser vi det motsatte. I Hedmark nærmer man seg en reservattankegang i visse deler av fylket, og det kommer jeg til å sette meg sterkt imot.

Statsråd Helen Bjørnøy [12:17:03]: Jeg har veldig stor forståelse for at befolkningen opplever store belastninger i Hedmark, og det var jo også i den forbindelse jeg

tok initiativet til å møte både kommunene og berørte organisasjoner for å høre deres syn og deres opplevelser og erfaringer.

Forvaltningen av rovdyr må skje på grunnlag av det som er bestemt i Stortinget. Jeg følger det veldig tett, og skal forsikre presidenten og Stortinget om at oppfølgingen vil skje i tråd med det som er Stortingets forutsetninger, og at jeg også tar det alvorlig i forhold til videre forvaltning.

S p ø r s m å l 7

Svein Flåtten (H) [12:18:20]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren:

«Statssekretær Westhrin varsler i media 22. januar at det kan bli aktuelt å frata kommuner retten til å avgjøre dispensasjonssøknader i strandsonesaker. Statistikk fra fylkene viser at de fleste dispensasjoner er relativt ubetydelige byggetiltak, og andelen innvilgede dispensasjoner sier derfor ikke noe om omfanget av byggetiltak som tiltales.

Mener statsråden at en slik holdning til kommunene styrker det levende lokaldemokrati som skal være grunnsteinen i folkestyret, slik det formuleres i Soria Moria-erklæringen?»

Statsråd Helen Bjørnøy [12:19:06]: Jeg registrerer at representanten Flåtten er opptatt av hvordan Soria Moria-erklæringen gjennomføres.

Når det gjelder strandsonen, vil jeg vise til at erklæringen sier at Regjeringen vil stanse nedbyggingen, spesielt i områder med stor konkurranse om arealbruk.

Dispensasjon fra planene eller det lovfestede byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen er i mange tilfeller et problem. Det er påpekt også av tidligere miljøvernministre, og jeg mener det er bred enighet om dette. Vi ønsker ikke bare å snakke om problemet, men også gjøre noe med det.

Planlovutvalget har i sin utredning om endringer av plan- og bygningsloven bl.a. foreslått at dispensasjonsmyndighetene i bestemte saker eller områder av landet kan legges til fylkeskommunen eller staten i stedet for til kommunen. Det er dette forslaget departementet nå har til vurdering som et aktuelt virkemiddel for å følge opp omforent nasjonal politikk. Konklusjonen på denne vurderingen og forslag til hvordan strandsonevernet skal styrkes, vil bli lagt fram for Stortinget som lovforslag i løpet av året.

Svein Flåtten (H) [12:21:49]: Jeg takker for svaret.

Ja, jeg tror det er grunn for opposisjonen til å være opptatt av at Soria Moria-erklæringens punkter om det lokale selvstyret oppfylles.

Det som er det vesentlige i mitt spørsmål, er at holdningen fra departementet, slik den kommer til uttrykk i pressen, går på at det er antallet dispensasjonssaker som er innvilget i strandsonen, som ligger til grunn for at man inntar en restriktiv holdning.

Kan statsråden forsikre meg om at man også vil sette seg inn i innholdet i sakene, og ikke bare se på et prosentantall, som statssekretær Westhrin har gjort, eller som sivilombudsmannen har gjort, men at man vil se på hvilket innhold det er, slik at ikke det er vindusutskiftninger og bagatellmessige forhold som skal være bakgrunnen for avgjørelsen.

Statsråd Helen Bjørnøy [12:21:50]: Jeg kan forsikre om at når vi skal fatte endelige beslutninger, så vil de være basert på grundige vurderinger, hvor også, selvfølgelig, både prosent og innhold vil bli tillagt vekt. Men jeg har lyst til å understreke at det er et problem for oss når vi ser at dispensasjoner blir gitt også der hvor det er snakk om vesentlige inngrep som gjør at vi undergraver den politikken som det er enighet om skal føres, særlig i belastede områder knyttet til strandsonen.

Svein Flåtten (H) [12:22:33]: Ja, jeg tror det er enighet om at strandsonen ikke skal nedbygges i sentrale områder. Men å føre det dit hen at det er dispensasjonene i seg selv og i sitt antall som utgjør dette, tror jeg er direkte feil når man går inn i statistikken. På Vestfold-kysten, i det fylket jeg kommer fra, er det ikke i noen av kommunene bygget en eneste ny hytte eller et eneste bygg i strandsonen i de senere årene. Men det er en rekke dispensasjonssaker som går på alt fra vindusutskiftninger til mindre bygningsmessige tiltak. I denne statistikken ligger faktisk også noe så prosaisk som de rene fradelinger, altså at et litt større område deles opp. Man kan ikke bygge, men delingen går rett og slett også inn i dispensasjonssakene.

Jeg håper at statsråden vil stå ved forsikringen om at man skal gå grundig inn i det som ligger under statistikken, før man tar avgjørelse.

Statsråd Helen Bjørnøy [12:23:42]: Ja, jeg kan forsikre at vi går grundig til verks før vi tar beslutninger, i denne saken som i alle andre saker.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiminister, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av olje- og energiminister.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:24:09]: Jeg har stilt et spørsmål til olje- og energiministeren:

«NVE har nylig anbefalt konsesjon til gasskraftverk på Tjeldbergodden. Miljøvernministeren krevde umiddelbart at anlegget skulle ha CO₂-håndtering fra første dag. Statsråden har tidligere stått fast på tilsvarende krav samt uttalt at utbygger må ta en vesentlig del av kostnaden. Det innebærer ulike konsesjonskrav på Tjeldbergodden og Kårstø, en praksis ESA har slått kraftig ned på i andre saker.

Mener statsråden det er rettferdig og lovlig å praktisere en slik forskjellsbehandling?»

Statsråd Odd Eriksen [12:24:47]: Som det framgår av Soria Moria-erklæringen, er Regjeringens politikk når det gjelder gasskraft, basert på at gitte konsesjoner står ved lag, og at produksjonen av gasskraft skal inngå i det internasjonale kvotesystemet som sikrer at de totale utslippene ikke øker.

Videre har Regjeringen satt seg som mål at Norge skal bli ledende i miljøvennlig bruk av gass. Som det framgår av tilleggsbudsjettet, vil Regjeringen gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi sørge for at nye konsesjoner til gasskraftverk skal basere seg på CO₂-fjerning. Regjeringen vil samarbeide med utbyggerne av gasskraft om anlegg for CO₂-fangst, og bidra økonomisk til at dette kan gjennomføres så snart som mulig.

Når det gjelder spørsmål om behandling av søknadene knyttet til gasskraftverket på Tjeldbergodden, vil jeg vise til at NVE gav konsesjon etter energiloven. Dersom konsesjonen påklages, vil saken komme til behandling i Olje- og energidepartementet.

Miljøverndepartementet fatter vedtak om utslippstillatelse ved behandlingen av søknader om nye gasskraftverk. Statens forurensningstilsyn gir i denne sammenheng en innstilling til departementet. Tilsynets innstilling for Tjeldbergodden ble gitt samtidig med NVEs energikonsesjon.

Saken er nå til behandling både hos energi- og miljømyndighetene. Det er derfor ikke riktig av meg nå å kommentere konsekvensene av hva som kan bli utfallet av den endelige behandlingen av søknadene.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:26:53]: Det var et svar fullt av formaliteter, men der de prinsipielle avklaringene mangler, og det var nettopp gode prinsipielle avklaringer vi trodde vi skulle få med en flertallsregjering. Det skjer da ikke.

Statsråd Bjørnøy har allerede varslet at det vil stilles krav om CO₂-rensing for gasskraftverket på Tjeldbergodden. Det er jo hyggelig at Regjeringen har visjoner, men problemet i dette området er at hvis en skal ha så firkanterte visjoner at man kun skal bygge gasskraftverk med CO₂-rensing, vet vi at da vil det ikke bygges gasskraftverk i Møre og Romsdal på en del år ennå. Tatt i betraktning den kraftsituasjonen en står i, er det ganske tragisk for regionen. Da er det også betenkelig at en har strengere rammevilkår i Norge enn i EU for nettopp gasskraftverk, tatt i betraktning Arbeiderpartiets tidligere standpunkt i såne saker.

Tror Regjeringen at det blir bygd gasskraftverk raskere eller senere hvis en stiller dette kravet om CO₂-håndtering, i forhold til ikke å ha krav om CO₂-håndtering?

Statsråd Odd Eriksen [12:27:51]: Når det gjelder denne saken, som er direkte knyttet til gasskraftverket på Tjeldbergodden, sa jeg innledningsvis at denne saken ligger til behandling hos energi- og miljømyndighetene. Derfor vil jeg ikke konkret gå inn på denne saken. Det må vi komme tilbake til.

Men når det gjelder det prinsipielle spørsmålet knyttet til CO₂-håndtering og CO₂-fangst, ligger de prinsipielle

overlegningene fast gjennom formuleringen gitt i Soria Moria-erklæringen om at vi tar sikte på at Norge skal bli ledende innenfor CO₂-fjerning, og vi skal bidra økonomisk til CO₂-fangst. Det er min sterke overbevisning at vi gjennom realisering av de ambisiøse miljømessige målsettingene også skal kunne realisere bygging av gasskraftverk.

Presidenten: Ønsker Ketil Solvik-Olsen oppfølgings-spørsmål?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:28:47]: Ja takk, veldig gjerne, president, for dette er ikke et skikkelig svar på spørsmålet. Problemet er at så lenge Regjeringen stiller krav om CO₂-rensing, en renseteknologi som ikke i dag er kommersielt tilgjengelig, og som alle aktører i markedet sier ikke vil være tilgjengelig til en pris som markedet er villig til å betale, og Regjeringen ikke tillater at det bygges gasskraftverk med dagens teknologi også innenfor en renseteknologi når den er klar, betyr det at kraftsituasjonen i Midt-Norge vil være kritisk inntil dette gasskraftverket er på plass. Det er understreket av flere folk i Arbeiderpartiet og Senterpartiet, og jeg trodde at statsråden ville lytte litt til dem.

Når en viser til at Kårstø-anlegget gjerne skal være et foregangsprosjekt, vet en at i beste fall vil teknologien være på plass der, som et utprøvningsprosjekt, fra 2009. Hvis dette virker, vil en gjerne få evaluert dette i 2011. Og hvis en da ser at dette fungerer, vil en kunne begynne å bygge på Tjeldbergodden i 2014, fem år etter det Statnett og NVE har sagt er kritisk år for kraftsituasjonen. Vil statsråden frafalle kravet om CO₂-rensing hvis en ser at alternativet er en kraftkrise?

Statsråd Odd Eriksen [12:30:03]: Som jeg har sagt to ganger nå: Den konkrete søknaden som ligger til behandling, vil jeg ikke gå inn i realitetene i. Jeg er veldig klar over kraftsituasjonen i Midt-Norge. De synspunktene som representanten Solvik-Olsen fremmet, skal jeg ta med meg til olje- og energiministeren. Men det er noen utfordringer som vi står overfor, som jeg er trygg på at vi skal klare å finne en løsning på, også når det gjelder etablering av gasskraftverk i Norge.

S p ø r s m å l 9

Fra representanten Line Henriette Holten Hjemdal til olje- og energiministeren:

«Norge inngikk i 2001 en gassavtale med Polen, og for første gang skulle norsk gass bli levert i egen rørledning til østersjøområdet. Polen ville med denne avtalen sikre sin energiforsyning gjennom fremtidig bruk av miljøvennlig naturgass. Dette ville også være et viktig skritt på veien mot ilandføring av gass til bruk på Østlandet, og kunne betydd mye for norsk industri. Polen gikk senere bort fra avtalen.

Mener statsråden det nå kan være hensiktsmessig å gjenoppta forhandlinger med Polen med tanke på en gassavtale?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 0

Presidenten: Dette spørsmålet vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av olje- og energiministeren.

Vera Lysklætt (V) [12:30:58]: Jeg har følgende spørsmål til statsråden:

«Vi har nylig vært vitne til stormen Narves herjinger i nord. Den kom med kulde, stor kjøleeffekt, og førte til store problemer med forsyningen av elektrisk kraft til Finnmark, et fylke som er helt avhengig av tilført kraft fra Nordland, Troms og nabolandene i nord. Statnett gikk tidlig ut med ordre om å koble ut all uprioritert last i Finnmark for å frigi kapasitet. Det var full import på linja fra Finland til Finnmark, et land som selv har kraftunderskudd.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre forsyningssikkerheten?»

Statsråd Odd Eriksen [12:31:46]: Stormen Narves herjinger i Nord-Norge var svært omfattende. En kombinasjon av så kraftig kulde og sterk vind som var tilfellet med Narve, inntreffer heldigvis veldig sjelden. Et slikt ekstremvær har følger ikke bare for kraftforsyningen, men også for øvrig infrastruktur som f.eks. vei- og fergesamband.

I dagens samfunn er vi avhengige av strøm, og konsekvensene av omfattende avbrudd kan bli vesentlige. Selskapene i kraftforsyningen er forberedt på å håndtere ekstraordinære situasjoner. Alle selskapene har beredskapsplaner, og kraftforsyningen har et robust desentralisert system som effektivt skal håndtere utfall. Dette systemet fungerte, etter det jeg kjenner til, tilfredsstillende under stormen Narve. Statnett bemannet bl.a. en del av sine transformatorstasjoner i Nord-Norge som normalt er ubemannet, for raskt å kunne starte utbedringer av eventuelle feil. Andre kraftselskaper bidro også aktivt for å sikre forsyningen av kraft.

Videre ga Statnett, som representanten Lysklætt peker på, beskjed om at alt utkoblbart forbruk med redusert nettleie til Statnett skulle kobles ut så raskt som mulig. Dette er et av Statnetts virkemidler i slike situasjoner. En slik beslutning vil bidra til å redusere belastningen i sentralnettet og dermed også redusere faren for avbrudd til sluttforbrukere ved feil som skyldes uvær.

I Soria Moria-erklæringen slår Regjeringen fast at Norge skal ha en tryggere og bedre energiforsyning. En sikker kraftforsyning består av en kombinasjon av gode overføringsmuligheter for kraft og tilstrekkelig produksjon.

Statnett, som systemansvarlig selskap, skal sikre et effektivt og sikkert overføringsnett for kraft med tilstrekkelig kapasitet i hele landet. Statnett skal investere i overføringsnett etter samfunnsøkonomiske prinsipper for å sikre forsyningssikkerheten. Overføringsnettet for strøm i

Norge er dimensjonert etter norske forhold og skal tåle svært mye, men det er ikke mulig å sikre seg mot alle forhold.

Videre er samspeillet i det nordiske kraftmarkedet viktig. Som representanten Lysklætt viser til, fungerte det nordiske kraftmarkedet som forutsatt, ved at kraftflyten gikk fra Finland og Sverige til Norge under denne stormen. Dette var med på å sikre og bedre forsyningssikkerheten i regionen.

Situasjonen i Nord-Norge vil nå bli gjennomgått av Statnett og NVE for å trekke erfaringer og foreslå eventuelle tiltak som kan bidra til å forebygge den type situasjoner vi var vitne til under stormen Narve.

Krevende værforhold den siste tiden, både i Nord-Norge og i Agder, har gitt kraftforsyningen utfordringer og viser at forsyningssikkerheten for strøm fortsatt må prioriteres høyt.

Vera Lysklætt (V) [12:35:05]: Jeg vil takke for svaret.

Vi er enige om å satse på miljøvennlig og fornybar energi i framtiden, og vi kan ha flere alternativer, bl.a. bølge- og tidevannskraft, småkraftverk, CO₂-frie gasskraftverk og vindkraft, for å nevne noen.

Det foreligger i dag mellom 90 og 100 søknader om etablering av vindmølleparker her i landet, tilsvarende flere tusen vindmøller. Flere av disse parkene er planlagt bygd i Finnmark. Jeg vil advare mot en for rask utbygging av vindparker, og det må etableres planer for en eventuell framtidig utbygging – dette av hensyn til andre samfunnsinteresser som bl.a. reiselivet, reindriften, Forsvaret og truede arter, som f.eks. havørn. Vindkraft kan være et supplement i et nett med ekstra kapasitet og normal drift, men vi må se virkeligheten i øynene. Ved feilsituasjoner, sterk vind og kulde, som vi har i Finnmark, stopper vindmøllene og er således ute av drift når det er aller mest bruk for dem. Slik var situasjonen på Havøygavlen vindpark under Narve. Mens Narve herjet i nord, ble det så å si ikke produsert vindkraft. Fordi vindparker opptar langt mer kapasitet i nettet enn de bruker, vil etablering av vindparker i Finnmark gjøre vondt verre i et allerede underdimensjonert nett. Hvordan vil Regjeringen forholde seg til dette?

Statsråd Odd Eriksen [12:36:26]: Det som er den aktuelle situasjonen, er at vi har en kraftbalanse som vi må forholde oss til og søke å bedre. Det kan gjøres gjennom å øke produksjonskapasiteten. Jeg merker meg de synspunktene som representanten viser til når det gjelder vindkraft, og skal ta dem med til rette vedkommende.

Når det gjelder nettet, er vi veldig bevisste på at det trengs investeringer i nettet, og vi vil følge opp de behovene på en måte som ivaretar forsyningssikkerheten til befolkningen.

Vera Lysklætt (V) [12:37:07]: Takk også for dette svaret.

Finnmark har som sagt meget store problemer med forsyningssikkerheten for elektrisk kraft, og det er behov

(Lysklætt)

for å øke produksjonskapasiteten. Finnmark er et foregangsfylke innen miljøvennlige og alternative teknologier, som kan ha positive miljøvirkninger langt utenfor landets grenser. Verdens første tidevannskraftverk er utviklet i Hammerfest, og et gasskraftverk med CO₂-håndtering er også under utvikling i Hammerfest i dag. Slike miljøriktige prosjekter trenger støtte og hjelp hvis de skal kommersialiseres. Vil statsråden gi disse prosjektene samme fordelaktige økonomiske støtte som vindkraftparker får gjennom Enova?

Statsråd Odd Eriksen [12:37:55]: Igjen er det synspunkt jeg vil ta med meg. Jeg vil bare minne om og vise til de satsingsområdene som Regjeringen har nedfelt i Soria Moria-erklæringen. Et slikt område er bl.a. ny fornybar energi.

Hvordan de økonomiske virkemidlene for å realisere ulike prosjekter skal håndteres, må vi komme tilbake til i det ordinære budsjettarbeidet.

Spørsmål 11

Fra representanten Per-Kristian Foss til olje- og energiministeren:

«Ved behandling av St.meld. nr. 47 (2003-2004) i 2005 var det bred tilslutning i Stortinget til opprettelse av et norsk-svensk marked for grønne sertifikater for økt produksjon av fornybar elektrisitet fra 1. januar 2007. Etter statsrådets møte med sin svenske kollega 16. januar 2006 ble det kjent at Regjeringen likevel ikke ønsker å innføre et grønt sertifikatmarked i Norge fra 1. januar 2007.

Hva er begrunnelsen for at Regjeringen nå ikke vil ha et felles norsk-svensk marked for grønne sertifikater fra 1. januar 2007?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 12 er fra representanten Finn Martin Vallernes til nærings- og handelsministeren. Spørteren er ikke til stede i salen, og vi går derfor videre til spørsmål 13.

Spørsmål 13

Kåre Fostervold (FrP) [12:38:55]: «I Riksrevisjonens Dokument nr. 3:10 (2004-2005) fremgår det at de siste årenes satsing på regelverksforenkling og reduksjon av skjemabelastningen for næringslivet ikke har vært særlig suksessfull. Selv om tallene for 2005 viser en forbedring, bruker næringslivet fortsatt mye tid på rapportering til det offentlige.

Vil statsråden ta et spesielt ansvar for at arbeidet med en reduksjon i skjemabelastningen for næringslivet forsterkes?»

Statsråd Odd Eriksen [12:39:38]: Regjeringen er opptatt av å legge til rette for stabile, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser for næringslivet. Vi

har derfor store ambisjoner for arbeidet med regelforenkling og reduksjon av skjemabelastningen.

Det er viktig å være klar over at skjemabelastningen bare er en del av næringslivets kostnader med regelverket, og at det må arbeides med lettelse på bred front. Forenklingsarbeidet kan heller aldri sies å være ferdig. Så lenge nytt regelverk lages, må vi passe på at vi ikke skaper nye unødvendige byrder for næringslivet.

Regjeringen arbeider langs tre hovedlinjer for å forenkle og legge til rette for næringslivet:

1. Vi vil satse på videreutvikling av Altinn-portalen for å gi bedriftene gode elektroniske tjenester.
2. Vi vil arbeide aktivt for at lovforarbeidene skal inneholde gode utredninger av konsekvensene for næringslivet, slik at vi som politikere kjenner konsekvensene av det vi vedtar.
3. Vi vil dessuten fortsette arbeidet med å kartlegge regelverket for å finne ut hvor potensialet for kostnadsreduksjon for bedriftene er størst. Slik vil vi lettere kunne gjennomføre ytterligere forenklingstiltak som monner for bedriftene.

Når det gjelder skjemabelastningen spesielt, er det særlig viktig å satse på videreutvikling av elektronisk rapportering til det offentlige. I dette arbeidet er Altinn-portalen sentral. I alt 123 skjemaer kan i dag innrapporteres gjennom Altinn.

Regjeringen vil arbeide for at tjenesten i løpet av 2008 skal bli næringslivets inngangsportal til *alle* offentlige tjenester. Her skal bedriftene kunne finne forhåndsutfylte skjemaer, og *alle* pålagte skjemaer skal kunne sendes inn gjennom Altinn. Det er et mål at en og samme opplysning bare skal rapporteres én gang. Også andre typer elektroniske tjenester skal være tilgjengelige gjennom Altinn-portalen, f.eks. regelverksinformasjon og elektroniske søknadsskjemaer samt mulighet for svar på søknader.

Jeg går ut fra at de tall for 2005 som representanten Fostervold viser til, gjelder de nylig fremlagte tallene fra Oppgaveregisteret. Tallene viser at norsk næringsliv i 2005 brukte 580 færre årsverk i arbeidet med utfylling av statlige skjema enn året før. Når totalbelastningen ligger på om lag 5 000 årsverk, er dette et svært godt resultat. Det aller meste av nedgangen i 2005 skyldes nettopp overgangen til elektronisk innrapportering og viser at satsingen på Altinn var og er riktig – og, ikke minst, den er viktig. Jeg mener tallene også lover godt for fortsettelsen av det forenklingsarbeidet som gjøres, og de satsingene som Regjeringen legger opp til på dette området.

Jeg kan love representanten Fostervold at Regjeringen har store ambisjoner med hensyn til hva vi vil oppnå i arbeidet med å få til «Et enklere Norge».

For øvrig vil jeg i Stortinget i morgen gi nærmere kommentarer til kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling om den rapporten fra Riksrevisjonen som representanten viser til.

Kåre Fostervold (FrP) [12:42:59]: Jeg takker for svaret.

Jeg er veldig fornøyd med at statsråden legger vekt på Altinn. Fremskrittspartiet hadde for så vidt et forslag om

å øke satsingen der, men jeg tar signalene fra statsråden om at dette vil også Regjeringen gjøre.

Rapporten viser jo at veldig mye av det som blir rapportert inn, faktisk finnes i statlige arkiver fra før. Det er derfor viktig at man får en forenkling, og også at man pålegger departementene å bruke opplysninger som allerede finnes.

Jeg ser med spenning fram til morgendagen, når statsråden skal redegjøre for rapporten. Samtidig viser også rapporten at i visse departement er den forenklingsprosessen som man har etterlyst fra Stortingets side, ikke helt forankret. Vil statsråden ta et ansvar for at alle departement vektlegger forenklingsprosessen?

Statsråd Odd Eriksen [12:43:59]: Først og fremst er denne regjeringen opptatt av at næringslivet skal bruke mest mulig tid til verdiskaping. Samtidig er det viktig å være realistisk, for samfunnet trenger en del informasjon fra næringslivet.

Men det som er det aller viktigste som representanten Fostervold peker på, er at vi må lære oss bare å spørre én gang. Det skal være det styrende. Da er spørsmålet hvorvidt vi skal bidra til å forankre denne type arbeid i alle departementene. Og da er svaret på spørsmålet ja, vi vil bruke tid og krefter på at dette arbeidet, som er så utrolig viktig for næringslivet og for verdiskapingen i landet, blir forankret bredest mulig.

Kåre Fostervold (FrP) [12:44:46]: Jeg blir bare mer og mer optimistisk på vegne av bedriftene i landet.

Samtidig gir Altinn en mulighet også for en dialog tilbake til næringslivet, der man kan hente ut informasjon som man kan bruke i sin virksomhet. Så mitt siste spørsmål til statsråden er: Vil statsråden gå foran i arbeidet med at bedriftene kan få hente ut informasjon fra Altinn?

Statsråd Odd Eriksen [12:45:15]: Det er en problemstilling jeg må få lov til å komme tilbake til når jeg gjennomgår systemene på en bredere måte. Men med hensyn til det som har vært kjernen i spørsmålsstillingen og de utfordringene vi står overfor for å gjøre næringslivet mest mulig konkurransedyktig, viser det seg at den satsingen som har skjedd gjennom Altinn, er riktig. Så får vi bruke tiden framover på å videreutvikle dette gode verktøyet, som igjen skal forsterke og bidra til ytterligere verdiskaping i næringslivet.

Presidenten: Nå har Finn Martin Vallersnes kommet og får da stille et spørsmål til utviklingsminister Erik Solheim.

S p ø r s m å l 1 2

Finn Martin Vallersnes (H) [12:46:04]: Takk, president, for velviljen. Jeg skjønner jeg må legge meg i hardtrenoing for å forsere disse gangene litt raskere, så jeg ikke misbruker statsrådets tid i fremtiden.

Spørsmålet mitt til utviklingsministeren er:

«Regjeringen går i statsbudsjettet for 2006 inn for å kutte i bevilgningene til Verdensbanken, som er verdens klart største og viktigste aktør på utviklingsområdet. Kuttene vil berøre områder som utdanning, miljø og næringsutvikling i utviklingsland.

Har denne klare og ubegrunnede nedprioriteringen sammenheng med statsrådets egen opplevelse av Verdensbankens arbeid på Sri Lanka?»

Statsråd Erik Solheim [12:46:41]: Jeg tror det er nødvendig med meget streng straff for stortingsrepresentanter som kommer for sent til spørsmålene!

Spøk til side: Nei, det er ingen sammenheng mellom vår prinsipielle politikk når det gjelder Verdensbanken, og erfaringene på Sri Lanka. Tvert imot er Verdensbankens landdirektør for Sri Lanka nærmest å karakterisere som en god venn. Han har vært en av de beste støttespillerne for fredsprosessen hele tiden, og Verdensbanken har etter hva jeg kan bedømme, spilt en meget konstruktiv og positiv rolle på Sri Lanka. Jeg har overhodet ingenting å kritisere Verdensbankens innsats for der.

Utgangspunktet vårt for å redusere bevilgningene til Verdensbanken er tosidig. Det ene er ønsket om å gjøre mer i FN. Norge som et lite land er avhengig av en internasjonal rettsorden. Vi er avhengig av en velorganisert verden. Det er bare FN som kan gi det moralske grunnlaget for konvensjoner i verden, og som på avgjørende måte kan bestemme når man skal bruke voldsmakt, og det er FN som på landnivå må koordinere bistandsinnsatsen. Det er veldig mange grunner til at FN må styrkes. Og skal man styrke FN, må man nødvendigvis gjøre mer på andre områder.

Den andre grunnen til at vi reduserte noe på Verdensbanken, er at vi føler at Verdensbanken i en lang periode var veldig tett knyttet til det man kan kalle den nyliberalistiske internasjonale dagsorden, koblet til den såkalte Washington Consensus, som ofte la helt urimelige krav på enkeltland om privatisering av statlig virksomhet, eller om økonomiske tiltak som rammet den fattigste delen av befolkningen og ikke middelklassen og de mer velstående. Nå sier Verdensbanken at de har endret politikk på de fleste av disse områdene, og at Verdensbanken i dag ikke stiller noen krav til mottakerland om det man kan kalle ideologisk privatisering. Regjeringen vil nå gå nærmere inn i disse problemstillingene, se på Verdensbankens programmer og se hva som er riktig og galt av dette.

Til slutt vil jeg bare si at selvsagt har spøreren helt rett i at Verdensbanken er en av de mest sentrale utviklingsaktørene internasjonalt. Det finnes ikke et fnugg av uenighet om det spørsmålet. Nettopp derfor vil selvfølgelig Norge, uansett hva vi bestemmer oss for med hensyn til framtidige bevilgninger til Verdensbanken, også gjøre hva vi kan for å påvirke Verdensbanken på en mest mulig konstruktiv måte. Jeg har allerede hatt to møter med Paul Wolfowitz, Verdensbankens president, for å gjøre det norske syn kjent. Vi vil også prøve å påvirke Verdensbanken gjennom spesifikke bevilgninger til områder vi synes er særlig viktige, som kvinnespørsmål og miljøspørsmål.

T h o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Finn Martin Vallersnes (H) [12:49:14]: Jeg takker for svaret.

Jeg må likevel mene at det vesentlige når man setter inn norske ressurser i områder som utdanning, miljø og næringsutvikling, må jo være å gjøre det der man mener man kan få mest igjen for ressursinnsatsen. Vi har sett en del på evalueringen av resultatene, både i FN-systemet og i Verdensbanken, og jeg synes det er hevet over tvil at man er mer systematisk og viderekommen på evaluering av resultatmål i Verdensbankens sammenheng. Så hva er det da som får Regjeringen til å mene at midlene vil komme bedre til nytte i FN enn i Verdensbanken på disse spesifikke områdene?

Statsråd Erik Solheim [12:49:55]: Når det gjelder hvorvidt penger i et gitt land kommer best til anvendelse gjennom Verdensbanken eller gjennom FN-systemet, tror jeg det alltid vil fordre en konkret vurdering i det enkelte land. Det vil sågar dreie seg om så banale forhold som kompetansen hos de utsendte fra Verdensbanken, eller hos dem som er der fra FN. Det vil dreie seg om en rekke slike spørsmål, som blir for detaljerte til å ta her. Vårt utgangspunkt er at det ikke er snakk om enten Verdensbanken eller FN, men en vektforskyving i retning av FN, fordi Norge, ut fra utenrikspolitiske forhold i Norge og også behovet for koordinering i verden, ikke ser noe alternativ til FN. Det er FN som på landnivå må koordinere bistanden. Det er FN som også kan stå for mesteparten av den internasjonale samordningen av politikk i forhold til bistand. Bistand er politikk. Vi kan ikke koble det fra disse spørsmålene. Da kommer også Verdensbankens faktiske handlemåte i spørsmål som privatisering høyt opp på vår dagsorden, og vi vil nå gå inn og se på hva som er realitetene. Hvis Verdensbanken bidrar til det i stor skala, vil det få konsekvenser for de norske programmene. Om Verdensbanken har rett i å si at dette er avviklet, dette er en historisk politikk som vi ikke lenger står for, er ingenting bedre enn det.

Finn Martin Vallersnes (H) [12:51:11]: Siden Wolfensohn på 1990-tallet ble president, er det en nokså utbredt oppfatning at man har endret policy i banken veldig mye i retning av å bli Poverty Reduction-orientert. Det ser ut til at Wolfowitz i meget stor grad følger opp den policylinjen fra sin forgjenger. Kan vi forvente oss en vurdering av hvor man får best resultatoppgåelse og har best forvaltningskvalitet for de tildelte midlene, før Regjeringen går videre med den linjen de nå har lagt opp til, ved eventuelt ytterligere å overføre ressurser fra verdensbankssystemet til FN? Det er jo åpenbart en del ting å gjøre når det gjelder forvaltningskvaliteten i FN også.

Statsråd Erik Solheim [12:52:05]: Om det aller siste er det ingen som helst uenighet mellom spørteren og meg. Selvsagt skal vi hele tiden legge et tungt press på FN og FNs særorganisasjoner for effektivisering av virksomhe-

ten, for bedre forvaltning av pengene, for et bedre samsvare mellom overordnede politiske mål, som f.eks. fred i et land, som jo er avgjørende, og bruken av pengene. Denne type kriterier vil gjelde både Verdensbanken og FN.

Jeg har nettopp sendt brev til de ledende særorganisasjonene i FN om norske bidrag for neste år, knyttet veldig klart til hva de skal innfri av norske krav og forventninger, og selvsagt med den helt klare underliggende forutsetningen at hvis de ikke innfrir disse kravene, må de regne med reduserte bevilgninger fra Norge framover. Akkurat det samme vil gjøre seg gjeldende overfor Verdensbanken. Men før vi trekker konklusjoner på dette området, vil vi gå dypt inn i problemstillingen om hvorvidt det er riktig at Verdensbanken bidrar til å promotere privatisering og andre deler av en politikk som denne regjeringen ikke står for.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 14.

S p ø r s m å l 1 4

Petter Løvik (H) [12:53:21]: Eg tillèt meg å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Det har dei siste vekene vore fleire oppslag i media om dei distriktsretta såkornfonda. Mellom anna blir det hevda at fonda kan bli berre halvparten så store som planlagt, og at det vil bli mindre pengar til etablering og nyskaping. Det er også reist tvil om distriktsnæringslivet i alle deler av landet vil kunne nytte fonda, og om når den private kapitalen vil vere på plass.

Korleis vil statsråden syte for at desse fonda snarast råd blir eit effektivt verktøy for bedrifter i heile Distrikts-Noreg?»

Statsråd Odd Eriksen [12:54:06]: Opprettelse av de distriktsrettede og landsdekkende såkornordningene har høyeste prioritet i departementet. Det har ikke skjedd noen endringer i de beløpene som er bevilget til formålet. Rammen for den landsomfattende ordningen er fortsatt på 667 mill. kr. Den distriktsrettede ordningen har en ramme på 700 mill. kr.

Min ambisjon er at de vedtatte såkornfondene skal være operative innen utgangen av 2006. Jeg har tro på at vi skal nå dette målet. Arbeidet med etablering av det første er allerede i gang i Bodø. Jeg tok initiativ til å starte opp denne prosessen kort tid etter at jeg tiltrådte. Videre er arbeidet med å finne forvaltere til fondet i Tromsø igangsatt.

Fondene er bygd på et samspill mellom private investorer og det offentlige. Framdriften vil derfor i stor grad avhenge av private investorers interesse. Departementet har møtt mulige forvaltere av den distriktsrettede ordningen. Hensikten med møtet var å informere om status og få synspunkter. Denne dialogen vil fortsette.

For å gjøre ordningen mer attraktiv for investorene har vi vært i dialog med EFTAs overvåkingsorgan, ESA. Senest 25. januar sendte vi brev til ESA om denne problemstillingen. Jeg har håp om en god løsning for de landsdekkende fondene innen utgangen av 1. kvartal. ESA har sig-

nalisert noe mer skepsis til om de kan godta våre standpunkter når det gjelder de distriktsrettede fondene.

For de distriktsrettede såkornfondene i Sør-Norge er det en spesiell utfordring. Det skal vedtas et nytt distriktspolitisk virkeområde. Området vil tre i kraft fra 1. januar 2007. Dette vil kunne få innvirkning på investorenes vilje til å gå inn i ordningen. Innenfor de rammene som fastsettes, vil jeg arbeide for at hele Distrikts-Norge blir dekket.

Petter Løvik (H) [12:56:17]: Eg vil takke statsråden for svaret.

Det som har aktualisert denne problemstillinga, er det som skjedde like før jul, då statsråden fekk stortingsfleirtalet med på å leggje eit av dei tre distriktsretta fonda til Tromsø. Når ein då veit at det allereie er bestemt at eitt skal liggje i Namsos og eitt i Bodø, blir det berre eitt fond igjen, som skal dekkje alle distriktskommunane i Sør-Noreg.

Det som svært mange fryktar, og det er den frykta eg prøver å målbere her, er at ein kanskje ikkje klarer å få ei skikkeleg oppdekking av næringslivet i heile Distrikts-Sør-Noreg. Vi veit av tidlegare erfaring frå liknande fond at ein svært stor del av investeringane skjer i fysisk nærheit til dette, og det er den bindinga eg trur vi er nøydd til å prøve å bryte litt også i dette tilfellet. Så mitt oppfølgings spørsmål er: Kan statsråden bidra til at vi får eit litt breiare område, der desse fonda i praksis blir nettverk?

Statsråd Odd Eriksen [12:57:25]: Jeg kan forsikre representanten om at jeg vil gjøre mitt ytterste for å nå de målsettingene som det her pekes på, innenfor de rammene som vi blir tildelt fra ESA, og innenfor de regelverk og det virkeområde som EU vil ta beslutning om når det gjelder distriktspolitiske virkeområder.

Det er helt åpenbart at vi står overfor utfordringer knyttet til det siste spørsmålet, og det gjelder tilgang på privat kapital. Jeg er godt kjent med at nærhet til investeringsområdet er viktig, og jeg skal se nærmere på hvordan man gjennom å utforme strukturen på disse fondene kan ivareta også dette hensynet når det gjelder tilgang på privat kapital.

Petter Løvik (H) [12:58:18]: Eg takkar igjen for svaret.

Statsråden var i sitt første svar inne på ei anna problemstilling som eg nemnde i spørsmålet, og som han også var litt inne på no, nemleg tilgangen på privat kapital. Her blei arbeidet som er i gang både i Bodø og Tromsø, nemnt. Statsråden nemnde ikkje det som skjer i området omkring Namsos. Er den nødvendige kapitalen på plass? Ser han mogleigheter for at ein vil kunne få til dette, eller vil det kunne skape problem, spesielt i forhold til dei distriktsretta fonda? Eg går ut frå at det vil vere lett å fylle opp dei landsdekkjande fonda med privat kapital, men spørsmålet er: Kan ein få problem her? Ser statsråden noko problem med å klare dette?

Statsråd Odd Eriksen [12:59:06]: Jeg ser vel ikke så mange problemer knyttet til de distriktsrettede ordninge-

ne, men jeg ser en betydelig mengde utfordringer, og de er nettopp knyttet til tilgangen på privat kapital. Det er utfordringer som jeg vil jobbe aktivt med, og som er knyttet til hva slags struktur vi velger på fondene.

Representanten peker på de utfordringer vi står overfor i Namsos-området. Jeg er kjent med at det pågår arbeid i andre deler av Vestlandet, som del av Midt-Norge. Det er interessante drøftelser som pågår, og det tas initiativ som gjør at jeg er ganske trygg på at vi skal kunne nå målsettingene om å opprette de distriktsrettede såkornfondene som ivaretar behovet for tidlig fase-kapital, innenfor de ambisjonene som jeg antar vi har felles.

S p ø r s m å l 1 5

Fra representanten Ola T. Lånke til samferdselsministeren:

«I snart 25 år har lokale krefter arbeidet for å få gjennomslag for bygging av gang- og sykkelvei langs E6 ved Driva i Oppdal. Den aktuelle strekningen er en av de mest trafikkerte veistrekninger mellom Oslo og Trondheim, som ennå ikke har fått gang- og sykkelvei i tilknytning til skolen.

Hva kan statsråden gjøre for å sikre at folk i Drivdalen skal slippe å vente lenger på en gang- og sykkelveiløsning langs E6?»

S p ø r s m å l 1 6

Fra representanten Hans Frode Kielland Asmyhr til samferdselsministeren:

«Togpendlere i Oslo-området opplever en pendlers hverdag hvor begrepet «sild i tønne» er en meget god beskrivelse av situasjonen. Togene som betjener Akershus til og fra Oslo i rushtiden, er svært overfylte, noe som skaper en lite trivelig arbeidsreise for tusenvis av trofaste togpendlere. Dette bidrar til frustrasjon og sinne hos pendlere. I tillegg er overfylte tog en sikkerhetsmessig risiko.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et bedre tilbud for togpendlere i dette området?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Trond Helleland til samferdselsministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av samferdselsministeren.

Trond Helleland (H) [13:00:18]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål:

«Vil statsråden, i lys av den positive innstillingen fra flere flyselskaper, nå sørge for å få etablert en nettside med kanselleringstall?»

Statsråd Odd Eriksen [13:00:41]: Slik jeg forstår spørsmålet fra representanten Helleland, er målsettingen

med å etablere en nettside med antall kanselleringer at passasjerene skal kunne ta vare på sine egne interesser på en bedre måte enn tilfellet er i dag.

Selv er jeg usikker på om statistikk over kanselleringer er et egnet redskap til å sikre passasjerene gode tjenester. Skal statistikken ha noen verdi, bør den vise hvor ofte en flyging blir kansellert av årsaker som flyselskapet selv har kontroll over, og derfor kan gjøre noe med. Ligger årsaken i værforhold, i forhold hos lufttrafikk-tjenesten, eller i mangel på plass i luftrommet eller på flyplassene i utlandet er det ingen grunn til å framstille dette som en svakhet ved måten det aktuelle flyselskapet driver virksomheten sin på. Og selv om en kansellering faktisk skyldes forhold som flyselskapet har kontroll over, har vi ikke alltid noen garanti for at den årsaken selskapet selv melder fra om, er den virkelige årsaken.

Jeg mener at det er bedre å styrke håndhevelsen av passasjerrettighetene. Jeg vil derfor oppfordre alle passasjerer som blir utsatt for kansellering, om å klage til Reklamasjonsnemnda for rutefly eller til Luftfartstilsynet dersom de ikke får den erstatningen de har krav på ved kansellering. Skal flyselskapet slippe å betale erstatning, må nemlig flyselskapet vise klagenemnda at kanselleringen skyldes «ekstraordinære omstendigheter som ikke kunne ha vært unngått selv om alle rimelige tiltak var truffet». Dette kravet betyr samtidig at selskaper som beviser at de har gjort det som ble krevd, ikke kan kritiseres for å ha villedet passasjerene til å kjøpe en billett som de ellers ikke ville ha kjøpt.

Jeg vil om kort tid sende ut et forslag som vil styrke klageordningen ytterligere ved å legge grunnlaget for en ny og allmenn klageordning.

Trond Helleland (H) [13:02:58]: Jeg takker for svaret. Det er for så vidt greit at det er næringsministeren som besvarer dette når samferdselsministeren ikke er til stede, for vi har jo de siste par månedene sett at det har vært en turbulent situasjon i luftfarten, først med Avinor, med mange uforklarlige sykdomstilfeller, og så smittet epidemien over til SAS-pilotene. Men samtidig har vi sett at det har vært fokusert på at SAS bl.a. hadde svært mange kanselleringer på en bestemt rute, mellom Oslo og Bergen. Jeg tror det vil være nødvendig og nyttig for passasjerene, men også i forhold til media, å kunne ha tilgjengelig informasjon. Så er ministeren inne på at det er ikke alltid sikkert at det vil være de reelle årsakene som vil bli lagt ut. Det vil jo da pressen og andre kunne gå etter i sømmene, og jeg ser ikke noe problem med det om det skulle være en slik side som lå ute. Er det legale eller juridiske grunner til at statsråden ikke ønsker en slik side?

Statsråd Odd Eriksen [13:04:01]: Jeg har ikke noe imot at flyselskapene selv tar initiativ til å lage gode nettsider om kanselleringer. Jeg er veldig klar over at de kanselleringene som har skjedd, og den uforutsigbarheten som har vært i den senere tid når det gjelder lufttrafikken, har mange uheldige sider. Det har særlig uheldige sider knyttet til næringslivet og kostnader for næringslivet. Det viktige er likevel at passasjerene får styrket sine rettighe-

ter koblet opp til den type nettsider, dvs. at forbrukere/passasjerer kommer bedre ut av det som er knyttet til kanselleringer, enn tilfellet er i dag. Dette vil igjen gi flyselskapene motiv til å droppe kanselleringer som gjøres av økonomiske hensyn, fordi det er en regning som skal betales i etterkant. Men jeg tar med meg de synspunktene som representanten Helleland her viser til, og vil følge det opp overfor samferdselsministeren.

Trond Helleland (H) [13:05:04]: Jeg er positiv til de tiltakene som varsles for å styrke passasjerrettighetene, naturligvis. Det er hele hensikten med spørsmålet også, å gi passasjerene enda bedre informasjon og bedre rettigheter. Dette er bare en flik – vi har fremmet et Dokument nr. 8-forslag som går nettopp på dette. Statsråden sier at han er positiv hvis flyselskapene gjør dette selv, og både SAS og Norwegian har sagt at de godt kunne tenke seg en nettside som offentliggjorde disse kanselleringstallene og årsaken til dem osv. Kunne det være en idé at statsråden brakte med seg disse ideene til den andre statsråden, som så brakte dem videre til Avinor? For Avinor har jo allerede i dag en side som opplyser om ruteavganger, forsinkelser osv., og da kunne det vel være en enkel sak å henge på kanselleringene også?

Statsråd Odd Eriksen [13:05:54]: Jeg skal forsikre representanten Helleland om at alle de synspunktene som her er kommet til uttrykk, skal bli brakt videre til samferdselsministeren, og alle gode ideer og råd for å bedre situasjonen vil bli tatt imot og behandlet deretter.

S p ø r s m å l 1 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Gunn Berit Gjerde til samferdselsministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av samferdselsministeren.

Gunn Berit Gjerde (V) [13:06:22]: «Vi har den siste tida opplevd store problem med flytrafikken. Svært mange har anten vorte svært forseinka eller har måtta kansellert reisene sine. Dette har i stor grad gått ut over vanlege folk og gitt store tap både for reiselivsnæringa og resten av næringslivet vårt. Dette syner at flytrafikken er svært sårbar for aksjonar i samband med arbeids- og lønskonfliktar.

Kva vil statsråden gjere for å sikre at arbeidskonfliktar i flyselskap i framtida ikkje kan lamme heile det norske samfunnet på denne måten?»

Statsråd Odd Eriksen [13:07:11]: Jeg er helt enig med representanten Gjerde i at den konflikten vi den siste tiden har sett i SAS Braathens, har fått svært uheldige konsekvenser både for private og for næringslivet. Samtidig er det et viktig prinsipp i arbeidslivet at partene selv har rett og ikke minst plikt til å ordne opp seg imellom, uten direkte politisk innblanding.

Dersom det er snakk om en lønnskonflikt, kan Regjeringen i helt spesielle tilfeller foreslå en lov om tvungen

lønnsnemnd, men i så fall skal det stå særs store interesser på spill. I alle fall krever det en konkret vurdering av forholdene i den enkelte sak. Jeg forventer at partene i luftfarten er seg sitt ansvar bevisst, slik at vi unngår situasjoner som dem vi har sett i den senere tid, under vårens lønnsforhandlinger.

Gunn Berit Gjerde (V) [13:08:10]: Vil det seie at det ikkje vil verte lagt noko press på spesielt det store flyselskapet SAS Braathens for å ordne opp i dette eller for å unngå dette i framtida?

Eg har òg eit spørsmål som går på strekningane der det ikkje er konkurranse, m.a. Ålesund–Oslo, der tilfellet er at når slike konflikter kjem, er det ikkje mogleg å booke om til eit anna selskap. Har Regjeringa tenkt å stimulere til at andre flyselskap igjen kjem på banen der, f.eks. ved flyavgifter e.l.?

Statsråd Odd Eriksen [13:08:49]: Hovedprinsippet i den type problemstillinger som representanten Gjerde her tar opp, er at det er partene i arbeidslivet som selv har rett og plikt til å ordne opp seg imellom, uten politisk innblanding.

Når det gjelder hvorvidt vi skal stimulere til økt konkurranse i luften, er det undergitt egne systemer og egne ordninger, og det vil jeg nødvendigvis måtte komme tilbake til. Jeg har fra min side ikke tenkt å legge særskilte føringer for selskapet SAS Braathens i forhold til kommende drøftelser til våren.

Gunn Berit Gjerde (V) [13:09:37]: Eg spurde ikkje om ein vil leggje særskilt press på SAS Braathens når det gjeld f.eks. strekninga Ålesund–Oslo. Eg spurde om Regjeringa vil sjå på spesielle incitament for å få andre selskap til å konkurrere på den same strekninga.

Statsråd Odd Eriksen [13:10:01]: Det er ikke på dette tidspunkt tatt noe initiativ til å initiere flere selskap til å trafikere ulike ruter i Norge. Det er et spørsmål vi eventuelt må komme tilbake til når det blir aktuelt.

S p ø r s m å l 1 9

Fra representanten Per Roar Bredvold til samferdselsministeren:

«Nok en gang er Hedmark blitt rammet av en trafikkulykke med døden til følge. Nok en gang var det på E6. Årsakene kan være forskjellige, men mangel på bevilgninger på samferdselsbudsjettet og Hedmark på bunnen kan være en årsak.

Hva vil statsråden bidra med for å redusere antall ulykker på både kort og lang sikt på både E6 og andre ulykkesrammede veistrekninger?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 2 0

Gunnar Gundersen (H) [13:10:31]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Det er bra at Kunnskapsløftet skal gjennomføres fra høsten 2006. Samtidig er det tvil om lærere og skoler har mottatt klar informasjon om hva Kunnskapsløftet betyr, hva det innebærer, og hvilke krav og muligheter det gir for den enkelte lærer og skole. Statsråden har sådd tvil om vesentlige sider ved innholdet i reformen, og det har skapt uro.

Mener statsråden, i lys av varslede endringer, at skoleeier, skoler og lærere er godt nok forberedt på Kunnskapsløftets utfordringer og muligheter?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:11:05]: Grunnet for Regjeringens utdanningspolitikk er nedfelt i den felles plattformen som er utarbeidet på Soria Moria. Der står det:

«Regjeringen vil videreføre og forsterke hovedlinjene i Kunnskapsløftet.»

Samtidig er det varslet endringer eller nyvurderinger på noen områder.

Noe av det første jeg gjorde som statsråd, var å gi beskjed om at jeg i utgangspunktet ville videreføre Kunnskapsløftet. Fordi det var blitt stilt spørsmål ved innføringen av reformen i videregående opplæring, innkalte jeg representanter for organisasjonene, partene i arbeidslivet og skoleeierne til informasjon og drøfting. Jeg besluttet bl.a. på bakgrunn av dette at gjennomføringen skulle gå som planlagt.

Den 23. november 2005 ble det derfor på departementets nettside Odin publisert følgende «Fakta om Kunnskapsløftet»:

- Reformen skal gjennomføres fra høsten 2006, innen både grunnskole og videregående opplæring.
- Kravene til generell studiekompetanse blir opprettholdt slik de er i dag. Derfor må elever som vet at de ønsker studiekompetanse, velge utdanningsprogrammer som gir dette når de begynner i videregående skole i 2006–2007.
- Opplæringen i et andre fremmedspråk på ungdomstrinnet skal ikke være obligatorisk. Elevene skal kunne velge mellom norsk, engelsk eller samisk som alternativ til det andre fremmedspråk. Elevene skal vurderes med karakter i fremmedspråket eller i det alternativet som velges. Karakteren skal være tellende ved inntak til videregående opplæring.

Nærmere informasjon om den nye strukturen i den videregående opplæringen og de nye begrepene sammenlignet med dagens terminologi, ligger også på nettet.

For å sikre informasjon til elever som skal søke opptak til videregående opplæring, er nettstedet www.vilbli.no opprettet. Her har fylkeskommunene i samarbeid med Utdanningsdirektoratet utarbeidet informasjon om alt som er verdt å vite for dem som skal søke opptak til videregående opplæring. På samme nettsted finnes også spesiell informasjon til rådgivere og karriereveiledere. Når det gjelder støtte og veiledning, vil jeg også nevne at det i

inneværende år er bevilget 375 mill. kr til kompetanseutvikling av lærere, skoleledere og instruktører i fagopplæringen for å sikre at disse er godt forberedt til å ta et nytt læreplanverk i bruk.

I tråd med plattformen fra Soria Moria vil Regjeringen at elever og lærlinger skal få utvikle en bredere basiskompetanse. Dette innebærer at Læringsplakaten blir utvidet og omarbeidet med en Del II i læreplanverket. Den vil snart bli sendt ut på høring og er planlagt fastsatt innen utgangen av mai 2006.

Kunnskapsløftet med Læreplanen for grunnskolen og videregående opplæring som ble fastsatt i august 2005, vil forbli uendret. Den eneste endringen som har direkte konsekvens for kommende skoleår, er at et andre fremmedspråk ikke lenger er obligatorisk, og at det innføres tre nye fag, forypling i norsk, engelsk eller samisk. Læreplanen i et andre fremmedspråk fra august 2005 blir ikke endret, men det vil foreligge nye læreplaner for de tre nye fagene i mai/juni 2006. Jeg vil sørge for at den høringen som skal gjennomføres om utkastet til disse planene, når vidt ut, slik at man kan være best mulig forberedt på å ta dem i bruk høsten 2006.

Når det gjelder de øvrige læreplanene som skal tas i bruk i videregående opplæring høsten 2006 på Vg1, er læreplanene i yrkesfaglige utdanningsprogrammer fastsatt av Utdanningsdirektoratet pr. 16. januar 2006. Læreplanene for de gjenstående fellesfag i grunnskolen og videregående opplæring skal etter planen fastsettes av departementet innen utgangen av 2006. Dette gjelder læreplan i elevrådsarbeid i grunnskolen og læreplaner for religion og etikk, geografi, historie og samfunnsfag for videregående opplæring. I tillegg vil læreplaner som skal gjelde for døve og sterkt tunghørte, bli fastsatt innen samme tidspunkt. Dette er læreplaner i norsk, norsk tegnspråk, engelsk, drama og rytmikk.

Informasjon til og kommunikasjon med sektoren og samfunnet er et vesentlig element i innføringen av reformen, og til dette bruker både departementet og Utdanningsdirektoratet nettet aktivt som informasjons- og kommunikasjonsverktøy. På departementets nettsted om Kunnskapsløftet og på Utdanningsdirektoratets nettsider legges det derfor ut informasjon om reformen fortløpende. I nær framtid vil jeg også sende ut et rundskriv til sektoren om fag- og timefordeling i grunnopplæringen og i det andre fremmedspråk.

Jeg håper på denne bakgrunn at skoleeiere, skoler, lærere og elever skal kunne være godt forberedt på Kunnskapsløftets utfordringer og muligheter.

Gunnar Gundersen (H) [13:15:21]: Det er betryggende å høre at departementet legger mye vekt på informasjon og kompetanse ut til lærere, skoleeiere og alle de som involveres. De signalene Djupedal kom med tidligere, har skapt usikkerhet. Det er de signalene jeg i hvert fall har mottatt fra en rekke hold. Dette med informasjon er veldig vanskelig, og det er ikke lett å nå ut til alle. Det kan vi være enige om.

Jeg vil gi ros for at Kunnskapsløftet gjennomføres som planlagt. Det tror jeg er veldig viktig. Det dreier seg om å

sette krav til læring i skolen. Jeg gikk selv på gymnaset i 1975, og da hadde vi tre fremmedspråk i skolen. Men jeg registrerer signaler om at bl.a. dette med fremmedspråk umiddelbart har ført til redusert fokus på faget, både med hensyn til den praktiske orienteringen, og i forhold til å stimulere til ny lærdom og ny kompetanse til lærerne. Det håper jeg kunnskapsministeren tar til seg.

Statsråd Øystein Djupedal [13:16:33]: Det er ikke skapt usikkerhet rundt innføring av Kunnskapsløftet. Kunnskapsløftet er en omfattende reform som krever samarbeid med fylkeskommune, skoleeier, Utdanningsdirektoratet og ikke minst med departementet. Det er veldig viktig å få ut informasjon til lærere og foreldre. Her må jeg tillate meg å si at jeg er i en dobbeltstilling, for jeg er far til en tiendeklassing som skal søke videregående skole. På den måten får jeg informasjonen fra et foreldreståsted, som når oss. Det har gjort at jeg spesielt har gått inn i dette med den årvåkenhet som kreves.

Så langt jeg klarer å forstå, er det ikke skapt usikkerhet rundt dette. Men vi i departementet og andre aktører gjør det vi kan for å være sikker på at ungdommen og familien kan gjøre valg de er sikre på er riktig. På disse nettstedene som jeg henviste til, er det nå fullt av informasjon. Når det gjelder det andre fremmedspråk spesielt, som spøreren stiller spørsmål om, er det ingen andre endringer i dette annet enn at det ikke er obligatorisk. Den praktiske tilnærmingen er som følger: Læreplanene og prosessen går som planlagt. Vi gir ungdommen mulighet til å velge noe mer enn bare ett fremmedspråk, enten fordypning i engelsk, samisk eller norsk, som etter vår regjerings mening er en styrke for skolen.

Gunnar Gundersen (H) [13:17:43]: Vi får håpe at det blir en fordypning – og ikke støtteundervisning. For en fordypning setter ganske store krav til den som tar det.

Den forrige regjering hadde åpenhet rundt resultatene i norsk skole, og resultatene viser at man har betydelige utfordringer. De må tas på alvor. Skolen er vår felles framtid, og den danner grunnlaget for den velferden Norge skal kunne opprettholde og skape i framtiden. Derfor er det viktig å ha fokus på det.

Jeg er veldig godt fornøyd med at Kunnskapsløftet skal gjennomføres som planlagt. Jeg ber om at departementet legger vekt på å komme ut med informasjon til alle. Det er en komplisert jobb, og jeg følger med med ganske stor interesse og årvåkenhet om man når de målene.

Statsråd Øystein Djupedal [13:18:32]: Den oppfordringen tar jeg gjerne til meg. Vi skal gjøre det vi kan for at informasjonen når ut. Men Kunnskapsløftet i sin helhet representerer omfattende endringer i skolen. Jeg er også veldig enig i at kunnskap er noe av det aller viktigste. Og vi som forvaltere av administrasjonen rundt kunnskap skal selvfølgelig gjøre det vi kan i så måte. Vi er også avhengig av at Stortinget – og ikke minst opposisjonen i Stortinget – formidler det som rent faktisk er situasjonen, og ikke bidrar til å skape usikkerhet.

Det andre fremmedspråket går akkurat som planlagt. Alle som ønsker det, kan få et andre fremmedspråk. Så kan noen få fordypning i engelsk, norsk eller samisk, hvis de ønsker det. Men dette er også fag som vil være krevende, som skal bedømmes med karakter og være gjeldende for opptak til videregående opplæring. Så vi utvider spekteret noe. Alle ungdommer som ønsker et fremmedspråk, gis anledning til det. Det er den eneste faktiske endring av de opprinnelige planene, som gjelder skolestart til høsten. De øvrige endringene, som er relativt beskjedne hvis en tenker på hvor omfattende denne reformen er, vil vi fortløpende komme tilbake til. I så måte inviterer jeg gjerne opposisjonen – Høyre også – til å være med på dette kunnskapsløftet for norsk skole.

Presidenten: Spørsmålene 21 og 22 er besvart tidligere.

S p ø r s m å l 23

Hans Olav Syversen (KrF) [13:19:51]: «Etniske minoriteter er underrepresentert blant lekdommerne. Det er viktig at meddommer- og lagretteutvalgene er bredt sammensatt både mht. kjønn, alder, etnisitet og sosial bakgrunn. NOU 2002:11 drøfter ulike måter å sikre en bredere sammensetning av meddommer- og lagretteutvalgene på enn i dag.

Hvordan vil statsråden sikre flere etniske minoriteter i lekdommerutvalgene?»

Statsråd Knut Storberget [13:20:29]: Jeg er helt enig med representanten Syversen i at det er for få mennesker med minoritetsbakgrunn blant meddommere og lagrettemedlemmer. Jeg synes det er fint at dette temaet nå løftes inn i Stortingets spørretime.

Høsten 2005 foretok Statistisk sentralbyrå en undersøkelse for Justisdepartementet. Undersøkelsen viste at i de nåværende utvalgene av meddommere og lagrettemedlemmene, dvs. de som er valgt for perioden 2004 til 2008, har 2,8 pst. innvandrerbakgrunn, og bare 1 pst. har bakgrunn fra land utenfor Europa og Nord-Amerika. Dette er en betraktelig lavere andel enn innvanderandelen, som spørteren påpeker, i befolkningen for øvrig. Det vil vi forsøke å gjøre noe med.

Jeg er opptatt av å sikre at innvandrere kan bidra med sine ressurser i samfunnet, ikke minst i rettspleien. Domstolene er en viktig pilar i det norske samfunnet, og innvandrernes deltakelse her er av vesentlig betydning for den alminnelige tilliten til rettsvesenet. Mange avgjørelser som skal fattes, ville stå seg mye bedre hvis de blir fattet av mennesker som er representativt utplukket.

Valgordningen for meddommere og lagrettemedlemmer er drøftet i NOU 2002: 11, «Dømmes av likemenn». Som representanten påpeker, vurderes det i utredningen ulike metoder for å sikre en bredere sammensetning av meddommer- og lagretteutvalgene, ikke bare når det gjelder etnisk bakgrunn, men også når det gjelder alder, økonomi, sosial og kulturell bakgrunn. Utredningen var på høring for en tid tilbake. Justisdepartementet arbeider nå

med en proposisjon der vi vurderer reglene for valg av meddommere og lagrettemedlemmer, og reglene for uttaking av disse, til den enkelte sak. Et av de viktigste spørsmålene som vi ser på, er hvordan vi skal få til en bredere sammensetning av utvalgene. Blant spørsmålene vi da må ta stilling til, er om valg av meddommere og lagrettemedlemmer fortsatt skal foretas av kommunestyrene – og det mener jeg at det er gode grunner for at det skal – hvordan valget skal gjennomføres, når valget skal skje, hvor mange som skal velges, hvilke krav som skal stilles til aldersfordeling og adgang til gjenvalg, og hvilke krav som skal stilles til den enkelte meddommer og det enkelte lagrettemedlem med hensyn til personers skikkethet, vandel, stilling osv.

Departementet har som mål å fremme en proposisjon for Stortinget på bakgrunn av forslagene i utredningen i løpet av 2006, forhåpentligvis allerede i første halvår. Det gir oss rik anledning til å se nettopp på de mekanismer som representanten etterlyser.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:22:57]: Jeg takker for et positivt svar, ikke minst for at det ser ut til at proposisjonen kan fremmes så vidt raskt som statsråden nå gir uttrykk for.

Et av de forslagene som ligger i NOU-en, er at man endrer på måten man oppnevner utvalgene på – altså at uttrekket skal skje ved at man bruker folkeregistrene. Nå forstod jeg vel statsråden dit hen at han kanskje ønsker å beholde dagens ordning med at kommunestyrene oppnevner medlemmene. Men er statsråden fremmed for at man bruker folkeregistre som uttrekksmetode for å få et bredere grunnlag? Det vil allikevel ikke hindre at kommunestyrene til syvende og sist er de som utnevner medlemmene som skal bli lekdommere.

Statsråd Knut Storberget [13:23:55]: Jeg har lyst til å si at vi fortsatt er åpne i forhold til konklusjonen – vi har jo heller ikke konkludert når det gjelder den proposisjonen som skal komme – og hvilken prosess vi skal ha rundt utvelgelsen. Det er jo slik at i dag lager kommunene lister, og så foretar domstolene trekning i forhold til lista.

Jeg er allikevel, som jeg også sa i svaret, av den oppfatning at det er veldig gode grunner til at kommunestyrene fortsatt skal ha den oppgaven – litt ut fra hvordan vi ønsker å organisere forvaltningen, og at vi faktisk ønsker at viktige oppgaver skal gjøres lokalt. Men jeg tror også at det har sine fordeler når det gjelder eventuelle kriterier som vi må sette for utvelgelsen med hensyn til representasjon, og at tilfeldighet når det gjelder uttrekking fra folkeregisteret, i mange tilfeller vil kunne innebære at vi ikke får sikret oss representativitet.

Men dette skal vi gå åpent inn i, og jeg tror at representanten og undertegnede nettopp har de samme hensikter i forhold til hvilken sluttsum vi skal få, og at vi skal få bedre representativitet. Det er det viktigste i det prosessarbeidet, og jeg ønsker velkommen til en debatt om det.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:25:05]: I like måte – får jeg si da!

S p ø r s m å l 2 4

Petter Løvik (H) [13:25:20]: Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til justisministeren:

«Ein norsk fisketransport vart nyleg rana for 22 tonn fisk medan han venta på å bli lossa i Napoli. Sjøføren fekk varsla om hendinga før han vart tvinga ut av tre væpna menn, men det gjekk åtte timar før italiensk politi reagerte.

Korleis kan statsråden medverke til å hindre at dette skjer på nytt?»

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Knut Storberget [13:25:49]: La meg først understreke at jeg deler representantens bekymring for sikkerheten for sjåførar av fisketransporter til Italia. Denne type ran har til dels blitt gjennomført på brutalt vis overfor sjåførene som har blitt rammet, og jeg ser derfor alvorlig på at det på nytt er gjennomført et ran av en norsk fisketransport i Italia.

Jeg har forelagt spørsmålet for Utenriksdepartementet, som gjennom vår ambassade i Roma har gitt en nærmere redegjørelse for enkelthetene i denne saken. Der har jeg fått opplyst at ranet av den norske fisketransporten i Napoli den 21. desember 2005 er det første ranet av en norsk fisketransport i Italia etter at det ble iverksatt omfattende tiltak i 2002 og 2003 for å beskytte norske fisketransporter. Blant annet fikk vogntogene satellittovervåking, samtidig som det ble lagt opp samarbeidsrutiner med italiensk politi. Erfaringene med dette samarbeidet har så langt vært meget gode. Også italiensk politis etterforskning har gitt resultater, og det ble våren 2005 foretatt en rekke arrestasjoner i Napoli-området. Italiensk politi hevder gjennom dette å ha brutt ned den organisasjonen som stod bak de tidlige ranene.

Under ranet i desember 2005 synes det som om de avtalte samarbeidsrutinene ikke fungerte etter sin hensikt. Vår ambassade i Roma hadde derfor den 26. januar et møte med italienske myndigheter for å avdekke hva som sviktet, og for å drøfte hvordan man kan unngå svikt i framtida. Italiensk politi bekreftet her at samarbeidsrutinene står ved lag og vil bli fulgt ved eventuelle framtidige ran. Under ranet i desember var det svikt på begge sider, og det er nå under oppfølging av partene for å hindre gjentakelse.

La meg i en parentes også få lov til å opplyse at det er på det rene at det gikk langt kortere tid før italiensk politi reagerte, enn det som er rapportert i norske medier, og som representanten Løvik viste til.

Det er i første rekke gjennom et nært operativt samarbeid mellom de involverte parter – i første rekke transportørene, importørene og italiensk politi – at man vil kunne forhindre at det på nytt finner sted ran av norske fiske-transporter i framtida. Avansert teknologi har vært tatt i bruk med gode resultater, og behovet for ytterligere sikringstiltak vil bli løpende vurdert. Norske myndigheter vil

bistå partene når det gjelder kontakt med italienske myndigheter.

Petter Løvik (H) [13:27:57]: Eg vil takke justisministeren for eit godt og grundig svar. Det er jo først og fremst snakk om sjåførane som blir utsette for ein svært vanskeleg situasjon, men det er også snakk om marknadstilgang som blir hindra ved det som har skjedd. Det må også seiast at det undervegs i kampens hete kom fram ganske sterke påstandar om italiensk politi, bl.a. frå Transportarbeidarforbundet.

Det justisministeren no seier, er gledeleg – at samarbeidsrutinane ser ut til å ha fungert godt på mange måtar dei siste tre–fire åra etter den ransbølgja vi hadde, og også at italiensk politi har klart å få tak i ein del av desse bandane som har herja, ikkje berre når det gjeld fisketransport, men også når det gjeld andre ting.

Men det justisministeren seier, er at rutinane er her, men at det har vore svikt på begge sider. Og då er mitt spørsmål: Kva kan gjerast frå norsk side for å hindre framtidige svikt i desse rutinane, slik justisministeren no seier det har vore også frå norsk side?

Statsråd Knut Storberget [13:29:05]: Jeg tror at det viktigste vi kan gjøre, nettopp er å gå inn i de enkelttilfellene vi nå står overfor, og hvor det skjer svikt. Som jeg redegjorde for i svaret, mener jeg at myndighetene har lagt seg rimelig godt på i denne saken, bl.a. gjennom det møtet som var initiert av vår ambassade i Roma, og at man faktisk følger opp når det skjer slik svikt.

Det er, som representanten sier, helt uten mening hvis vi skal lage regelverk og samarbeidsrutiner uten at de blir fulgt opp. Det er et ansvar på begge sider. Det er også bakgrunnen for at jeg mener at vi bør ha økt fokus mot dette, også framover. Når slike alvorlige episoder skjer, må vi sikre oss at folk føler at de får den bistanden de skal ha. Det vil være noe av det viktigste preventive vi kan ha, fordi rask reaksjon, som også gjelder kriminalitet her i Norge, er noe av det beste vi kan gjøre for å forebygge framtidige kriminelle handlinger.

Petter Løvik (H) [13:30:01]: Igjen – takk for oppfølgingssvaret.

Det var det eg prøvde å gå litt vidare på, som statsråden sa, at også frå norsk side har det vore svikt i oppfølginga av rutinane i denne konkrete saka. Eg veit ikkje kor mykje statsråden vil gå inn i akkurat denne saka – men likevel: Kva blir gjort også overfor transportselskapa og næringa frå politiske myndigheter og frå Noregs side? Vi veit at det er ei utbreidd frykt både blant sjåførane og transportselskapa. Det er òg selskap som endåtil har sagt at dei vil vurdere å slutte å køyre den slags transportar nedover til Italia på grunn av faren ved det som skjer.

I tillegg til at ein finn ut kva som kan gjerast konkret frå norsk side dersom det har vore ein svikt her, slik som statsråden seier, kan ein gå ut med god informasjon til næringa om det som blir gjort. For det er heilt korrekt – og det er veldig gledeleg – at etter 2002 og 2003 er dette det

første tilfellet av slik bandittverksemd i alle fall eg kjenner til.

Statsråd Knut Storberget [13:31:10]: Jeg tror spøreren er inne på det aller vesentligste nå i den fasen vi står i i denne typen saker, og det er informasjon, også om de grep transportørene kan gjøre. Satellittovervåkingen er jo spennende kriminalitetsforebygging, men vi har også andre muligheter. Man har også vært inne på spørsmålet om merking av varene, noe som er interessant. Der vil Justisdepartementet ha en aktiv rolle også i forhold til næringen, og vi skal se på egnede virkemidler slik at vi kommer i en bedre posisjon også i forhold til en næring som utsettes for denne type kriminalitet, men også for annen type kriminalitet.

Jeg vil også påpeke et annet element i disse sakene – og jeg syns det er prisverdig at slike enkeltsaker bringes inn i spørretimen – som viser hvor viktig det er at vi får større internasjonalt samarbeid mellom politiaktører. Vår regjering har sagt at det er en målsetting at vi skal intensivere politisamarbeidet i Europa, og der må Norge være med. Nettopp slike episoder som dette viser behovet for det, hvor viktig det er at vi har dialog, og at informasjonen går over grensene. Det skal jeg bidra til som justisminister.

S p ø r s m å l 2 5

Ivar Kristiansen (H) [13:32:34]: Jeg har følgende spørsmål til justisministeren:

«En rapport fra TØI viser at døgnkontinuerlig tilstedevakt ved statens redningshelikoptertjeneste fremstår som meget samfunnsøkonomisk, og vil kunne gi en årlig økonomisk gevinst i størrelsesorden 100–175 mill. kr, i tillegg til et langt forbedret og tryggere beredskapsnivå for alle de fem stasjonene i Norge.

Deler statsråden TØIs konklusjoner, og vil statsråden ta snarlig initiativ til at tilstedevakt nå får førsteprioritet for hurtig gjennomføring for de baser som i dag ikke har tilstedevakt?»

Statsråd Knut Storberget [13:33:23]: Det er min klare målsetting å ta vare på og å forbedre den norske redningshelikoptertjenesten og i den forbindelse arbeide aktivt for å få på plass døgnkontinuerlig tilstedevakt så raskt som mulig. Med døgnkontinuerlig tilstedevakt reduseres reaksjonstiden fra alarmering av personellet til helikopteret er i lufta til et minimum. Den redningsfaglige gevinsten ved denne oppgraderingen av redningshelikopterberedskapen er at man øker muligheten for å berge flere liv. Døgnkontinuerlig tilstedevakt er en meget høyt prioritert sak for meg.

Ivar Kristiansen (H) [13:33:57]: Jeg takker statsråden for svaret hvor han relativt usminket deler de konklusjonene som kommer frem i rapporten.

I dag har vi på dette området et slags Forskjells-Norge, i og med at det er bare én av de fem stasjonene som har tilstedevakt. Vi har en serie med utredninger og rapporter

som bekrefter TØIs konklusjoner. Jeg vil også henwise til at Helse- og omsorgsdepartementet for 51 uker siden fikk fremlagt en rapport fra de regionale helseforetakene som på mange måter konkluderte lignende, og slo fast at som første prioritet i deres konklusjon er først og fremst tilstedevakt på basene i Bodø og Banak i og med at en ikke har reserveløsninger der som i resten av landet.

Hva betyr det at statsråden vil jobbe hardt for å få på plass en forbedret beredskap?

Statsråd Knut Storberget [13:35:01]: Det betyr at statsråden håper at han snart får gjennomslag i forhold til at vi får døgnkontinuerlig tilstedevakt. Jeg har vært statsråd i tre måneder, og Regjeringa har nå sittet i tre måneder. Den forrige regjeringa hadde jo noen år på seg til å få innfaset tilstedevakt. Det hadde vært veldig viktig hvis man hadde fått gjort det. For jeg deler representantens bekymring i forhold til at det er forskjell fra sør til nord, at vi ikke har lik beredskap, og jeg deler også bekymringen i forhold til hvor effektiv redningstjenesten faktisk blir. Men det jeg vil vokte meg vel for, er at vi går inn og måler menneskeliv i penger. Dette er viktig uansett. Mitt motiv er at flere liv kan reddes, og vi kan forhindre skade både for familier og mennesker som det er avgjort viktig å forhindre. Det er jo ingen hemmelighet at Regjeringa nå jobber aktivt fram mot de budsjettprosesser vi står overfor, og ser på mulighetene for å få tilstedevakt.

Ivar Kristiansen (H) [13:36:01]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg er helt enig i at vi ikke skal beregne menneskeliv i antall kroner og øre. Men det er definitivt slått fast at tilstedevakt er en vinn-vinn-situasjon for samfunnet totalt sett. Den rapporten som Helse- og omsorgsdepartementet fikk i begynnelsen av fjoråret, dokumenterer jo dette veldig klart. Jeg håper derfor at statsråden kan være litt mer presis med hensyn til hva slags ambisjoner han har på dette området, utover det å jobbe hardt. Kan jeg tolke statsråden slik at han har tenkt å legge frem for Stortinget en tidsplan for når det er mulig å få innfaset tilstedevakt på de øvrige redningsstasjonene i Norge?

Statsråd Knut Storberget [13:36:59]: Dette handler jo i stor grad om budsjett og investeringer i forhold til å få strukturen klar for døgnkontinuerlig tilstedevakt slik at mannskapet bl.a. har et sted å sove. Og så handler det om å øke driftsmidlene fordi det koster noe mer. Derfor er det et budsjettsspørsmål. Jeg har lært meg at jeg bør være varsom med å komme med for bastante konklusjoner, i hvert fall før budsjettene er fremlagt. Men jeg vil understreke at Regjeringa mener at dette er et viktig felt å satse på. Derfor har vi ambisjoner om å få tilstedevakt nettopp ved de basene som det spørres om, slik at vi ikke bare får utjevnet forskjeller, men får tilstrekkelig beredskap, bl.a. i de nordområdene som Regjeringa har sagt helt klart skal være et satsingsområde, og som også må følges opp når det gjelder spørsmålet om redning og beredskap.

Spørsmål 26

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:38:05]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Nylig kom det frem at den sittende regjering ikke hadde til hensikt å følge opp Bondevik II-regjeringens forslag om en ny gransking av «Western»-forliset fra 1981. De etterlatte etter dette forlistet har, på samme måte som de etterlatte etter «Utvik Senior», et sterkt personlig ønske om å få klarhet i hva som skjedde for 25 år siden.

Er statsråden villig til å endre sitt syn og iverksette granskningen som tidligere planlagt?»

Statsråd Knut Storberget [13:38:34]: Innledningsvis vil jeg først få si at her er det vel egentlig ikke snakk om å endre sitt syn. Jeg mener for så vidt også at jeg ikke har gitt uttrykk for at det ikke er aktuelt å granske dette forliset.

Problemet i denne saken er etter min mening at det heller ikke her forelå friske midler fra den forrige regjeringa til å sette i gang arbeidet. Slik sett har vi en jobb å gjøre.

Fiskefartøyet «Western» forliste 6. februar 1981 på vei fra Lovund til Myken i Nordland. Forliset ble gransket av Den faste undersøkelseskommissjonen for visse ulykker innen fiskeflåten i 1981–1982. Justisdepartementet anmodet på bakgrunn av henvendelse fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite høsten 2004 Den faste ulykkeskommissjonen for visse ulykker innen fiskeflåten om å gjennomgå og vurdere foreliggende materiale, med henblikk på å se om det var grunnlag for å gjenoppta undersøkelsene omkring fiskefartøyet «Western»s forlis. Kommisjonen avgav sin uttalelse i april 2005 og konkluderte med at den usikkerhet som var til stede, tilsier at nye undersøkelser bør vurderes iverksatt.

På bakgrunn av dette vedtok Bondevik II-regjeringa å oppnevne en særskilt undersøkelseskommissjon som skal kartlegge omstendighetene omkring «Western»s forlis og foreta de nødvendige undersøkelser for å bringe på det rene årsaken til ulykken. Det ble – som sagt – imidlertid ikke lagt inn midler i statsbudsjettet for 2006 til å dekke utgifter forbundet med kommisjonens arbeid.

Jeg har merket meg det engasjementet som bl.a. enken etter skipperen på «Western» og andre etterlatte har utvist i saken. Jeg ser at det er behov for å opprette en ny undersøkelseskommissjon for å foreta nærmere undersøkelser rundt forliset av fiskefartøyet «Western» 6. februar 1981. Opprettelsen av en ny undersøkelseskommissjon vil imidlertid få budsjettmessige konsekvenser. Jeg vil derfor på egnet måte komme tilbake til Stortinget med saken.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:40:26]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg tross alt oppfatter som positivt.

Likevel er det et paradoks at de etterlatte må kjempe en slik kamp som de nå gjør. Det ble gjort i forbindelse med «Utvik Senior», og det gjøres her. Det har også vært andre ulykker hvor enkeltpersoner har måttet stå oppreist og til de grader har måttet kjempe imot et stort statlig regime.

Jeg blir overrasket når statsråden hevder at det ikke finnes midler. Det har nylig blitt avslørt at det har vært foretatt forskning i Norge som ikke helt har holdt mål – for å si det mildt. Det ansvarlige departementet fant da midler til å nedsette en granskingskommissjon som skulle begynne å se på dette umiddelbart. Og da er det fristende for meg å spørre: Er det andre motiv som ligger bak denne mangelen på entusiasme hos statsråden for å få avklart hva som er skjedd? Er det slik at det er politisk ubekvemt å finne fram svaret her – jamfør det Arbeiderpartiet og Regjeringen stod for når det gjaldt erstatning i forbindelse med «Utvik Senior»? Er det slik at heller ikke byråkratiet i departementet ønsker å få dette fram i lyset – jamfør historikken i denne saken?

Statsråd Knut Storberget [13:41:29]: Jeg tror jeg bare skal gjenta deler av mitt svar. Jeg sa: Jeg ser at det er behov for å opprette en ny undersøkelseskommissjon for å foreta nærmere undersøkelser rundt forliset av fiskefartøyet «Western» 6. februar 1981. Vi ser altså at det er behov for dette.

Samtidig skal vi ta dette såpass på alvor at man også lar det følge med penger til å undersøke forliset. Det er ikke så vanskelig å fatte vedtak om at det skal opprettes en kommissjon. Det er mye verre å gjennomføre dette med tanke på spørsmålet om bevilgninger – men det er jeg parat til å gjøre. Mer positiv kan jeg vel egentlig ikke være.

Jeg mener at representanten også stilte et viktig tilleggs-spørsmål. Skal vi la etterlatte etter denne type forlis måtte slite med slike kamper som de gjør her? Jeg mener at spøreren åpenbart har et poeng: Det bør vi ikke. Vi bør se på hele ordningen som gjelder gransking av sjøforlisene. Vi har strukturendring på gang, og vi vil på egnet måte komme tilbake til Stortinget med dette, bl.a. gjennom budsjettene. Det vil kanskje forebygge nettopp slike situasjoner hvor de pårørende må kjempe mange kamper, men hvor man faktisk får god nok gransking fra første stund.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:42:41]: Jeg takker på nytt for et positivt svar fra statsråden.

Også «Scandinavian Star» ser det tidvis ut som vi ikke er helt ferdig med – kanskje en av de verste katastrofene som har rammet oss når det gjelder båtforlis, hvis man kan kalle det det i denne saken.

For de etterlatte tror jeg det handler om én ting: når. Det er et faktum at statsråden her påpeker at det ikke finnes budsjettmessig dekning nå. Likeledes er det et faktum at statsråden representerer flertallet i dette huset. Således har han både mulighet og anledning til å komme til Stortinget og fremme forslag om en tilleggsbevilgning, i en stortingsproposisjon, for å få gjennomført dette. Det er i og for seg greit at statsråden ikke fant dekning i det ordinære budsjettet, men det kommer jo et revidert budsjett. Det er også andre anledninger – jamfør tilleggsproposisjonen som ble fremmet før jul, som bl.a. hadde et moment som gjaldt dekningen av erstatningen i forbindelse med «Utvik Senior». Så mulighetene finnes.

Det er fristende å spørre: Når regner statsråden med at denne granskingskommisjonen vil være opprettet og kan starte sitt arbeid?

Statsråd Knut Storberget [13:43:46]: Det er Regjeringas ambisjon at denne undersøkelsen skal starte så fort vi bare kan. Vi ser nå på egnede måter å få igangsatt denne undersøkelseskommisjonen på. Vi har lagt merke til det presset som er i saken. Vi hører også hva spørderen sier. Jeg tar det med meg i det arbeidet vi nå gjør i departementet for å få fasett inn denne undersøkelsen.

S p ø r s m å l 2 7

Fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren:

«Fengselsansatte i norske fengsler utsettes for stadig grovere vold og trusler fra de innsatte, og narkotikaomsættningen innenfor murene er svært godt organisert.

Hvilke konkrete initiativ vil statsråden ta for å gjøre noe med denne uholdbare situasjonen?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller, da spørderen har sykdomsforfall.

S p ø r s m å l 2 8

Elisabeth Aspaker (H) [13:44:24]: «I forbindelse med omorganisering av den sivile rettspleie har det vært viktig å bevare det sivile preget selv om de nye statlige namsfogddistriktene og de kommunale forliksrådene skal administreres fra staten ved Politidirektoratet. Et hovedpoeng har vært at nams- og forlikssaker overfor publikum ikke kriminaliseres og fremstår som politisaker.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at reformen innenfor den sivile rettspleie skal videreføre det sivile preget på involverte instanser og sakstyper som behandles her?»

Statsråd Knut Storberget [13:44:57]: Lensmannen har lange tradisjoner for å ivareta oppgaver som betegnes som sivil rettspleie på grunnplanet. Dette er rettspleiegjøremål som utføres på nivået under tingsrettene, og omfatter namsmannsfunksjonen, tvangsfullbyrdelse og gjeldsordning, stevnevitnefunksjonen og enkelte andre sivile gjøremål.

Fra 1. januar 2006 er de sivile rettspleieoppgavene samlet i politi- og lensmannsetaten i hele landet, på bakgrunn av et bredt politisk kompromiss her i Stortinget, som bl.a. spørrens parti var deltaker i. Sekretariatsfunksjonen til forliksrådene i kommunene inngår fra samme tidspunkt i etatens sivile rettspleieoppgaver. Forliksrådet er en av våre alminnelige domstoler og behandler utelukkende sivile saker. Saksbehandlingen, både i forliksrådet og hos namsmannen, vil skje etter et helt annet regelsett enn politisaker og vil bli behandlet deretter.

For å undersøke og synliggjøre at sekretariatsfunksjonen ikke er et politigjøremål legges det også opp til at forliksrådet skal benytte egne brevark og konvolutter. For Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger opprettes det også

namsfogdkontorer, som i samsvar med justiskomiteens forutsetninger i Innst. O. nr. 90 for 2003–2004 legges direkte under Politidirektoratet. I tillegg opprettes det namsfogdkontor under politidistriktene for kommunene Skedsmo, Tønsberg og Nøtterøy, Kristiansand, Sandnes, Tromsø og Karlsøy. Dette er kontorer som i stor grad får et veldig sivilt preg.

Det var bred enighet i Stortinget om overføring av disse oppgavene til politi- og lensmannsetaten. En la vekt på at organiseringen av den sivile rettspleien på grunnplanet blir helhetlig og mest mulig lik i hele landet, og at det etableres en organisasjonsmodell som passer landets bosettingsmønster. Flertallet støttet en modell hvor en viderefører den sterke lensmannstradisjonen i Norge og samler den sivile rettspleien på grunnplanet hos politiet, den såkalte «politimodellen».

Publikum er vant til å henvende seg til lensmannen, bl.a. når det gjelder krav om tvangsfullbyrdelse, gjeldsordning eller skifterettsoppgaver, og vil derfor ikke merke noen forandring her. Oppgavene utføres dessuten i all hovedsak av såkalt sivil tilsatt personell, uten politimyndighet og uten uniform. Tilsatte ved namsmannsenheten i domstolene, kommunalt tilsatte forlikssekretærer og hovedstevnevitne mfl. som overføres med oppgavene, har lang erfaring med denne typen oppgaver og vil bidra til å opprettholde det sivile preget, som spørderen er opptatt av.

Den lange og gode erfaringen politi- og lensmannsetaten har på disse saksområdene, det å kunne skille mellom politisaker og sivile saker, overføring av sivil personell fra kommunene, det at de fire største namsfogdkontorene består som sivile enheter under Politidirektoratet og at det opprettes seks andre egne namsfogdkontorer, gjør at jeg er trygg på at det sivile preget vil bli godt ivaretatt også i framtida.

Elisabeth Aspaker (H) [13:47:49]: Jeg vil takke statsråden for svaret, men jeg er ikke helt beroliget.

Når jeg tar opp dette, er det faktisk fordi jeg er blitt gjort oppmerksom på at deler av korrespondansen med publikum vil være preget av politibegrepet og politiets logo. Det synes ikke jeg er helt i tråd med at man skal bevare det sivile preget. Jeg spør statsråden om han vil undersøke dette nøyere, for jeg har altså fått en annen beskrivelse av hvordan dette vil framstå i dialogen med publikum.

Statsråd Knut Storberget [13:48:28]: Som jeg sa i svaret, legges det opp til at forliksrådet skal benytte egne brevark og konvolutter. Det høres litt banalt ut, men det er ikke det.

Jeg mener at spørderen har et veldig viktig poeng, nettopp at det sivile preget ivaretas når vi nå gjennomfører denne reformen. Jeg skal ta med meg det spørderen tar opp, og undersøke én gang til hva slags ansikt man har utad mot offentligheten. Der er brevark og dets like veldig viktig, slik at folk ikke føler at de blir tilskrevet fra politiet. Det kan føles ubehagelig. Det er mer behagelig å få et sivilt preg på hele behandlingen.

Det er antakelig også viktig for å få gjennomslag i en del av sakene man faktisk skal håndtere, at de har et sivilt

preg. Vi har lang tradisjon i Norge for å klare å håndtere dette. Men jeg tar med meg dette innspillet, og jeg skal gjøre hva jeg kan for at nettopp det sivile preget ikke blir forringet, at man tar noen skritt forover og kanskje også bli bedre enn i dag.

Elisabeth Aspaker (H) [13:49:38]: Jeg vil igjen takke statsråden for svaret.

Jeg forstår det slik på statsråden at han er enig i at sivile saker, f.eks. tvangsinndrivelse som følge av at folk i en vanskelig situasjon ikke har greid å betale strømreregningen sin eller har pådratt seg bankkortgjeld, ikke skal få preg av å være ordinære politisaker, men at man i framtiden må kunne ta vare på det preget som har vært på den sivile rettspleien. Jeg vil bare ha en forsikring om at statsråden deler det som har vært Stortingets forutsetning for reformen.

Statsråd Knut Storberget [13:50:13]: Det kan jeg forsikre spøreren nærmest hundre prosent om. Der var vi også helt enige. Det lå som et veldig sterkt premiss i hele reformen. Og det er viktig, rett og slett fordi disse oppgavene ser ut til – i hvert fall i enkelte perioder – å få et ganske stort omfang knyttet til gjeld, knyttet til en del konflikter, og i mange av de sakene som skal håndteres, har noen av partene allerede vegret seg i forhold til å ha kontakt med politiet. Det er såpass konflikt i dem, men vi ser at det er en mulighet for løsning fordi de har et sivilt preg. Det skal jeg bidra til.

De elementer som spøreren tar opp – for så vidt det generelle aspektet også – gjør oss oppmerksom på problemstillingen, og det syns jeg er bra.

S p ø r s m å l 2 9

Trine Skei Grande (V) [13:51:18]: «Venstre har blitt gjort kjent med at reglene for beregning av fødselspenger kan medføre en forskjellsbehandling mellom kjønnene. Dersom far blir arbeidsledig rett etter fødselen, vil permisjonsgrunnlaget bli beregnet ut fra arbeidsledighetstrygden, mens mor i samme situasjon vil få sitt permisjonsgrunnlag beregnet etter de 6 beste av de 10 siste månedene før fødselen.

Hvorfor har ikke faren tilsvarende rettigheter?»

Statsråd Karita Bekkemellem [13:51:49]: La meg innledningsvis få takke representanten Skei Grande for at hun tar opp spørsmål som berører fedre, mødre og omsorg for barn. Jeg er opptatt av at vi skal ha et regelverk som oppmuntrer til mye omsorg fra begge foreldrene enten foreldrene lever sammen eller ikke. Vi må alltid være villige til å stille spørsmål ved om ordningen sementerer tradisjonelle kjønnsrollemønstre og hemmer en positiv utvikling på dette området. Når det gjelder nettopp den problemstillingen Skei Grande tar opp, ligger det til grunn en positiv og ønsket forskjellsbehandling av kvinner.

Det generelle utgangspunktet er at fødselspenger i utgangspunktet skal tilsvare forutgående inntekt, og at de som hovedregel beregnes ut fra inntekten den siste måne-

den før fødselspengeperioden starter. Mors fødselspenger beregnes ut fra den inntekten hun har før fødsel. Fars fødselspenger beregnes ut fra hans inntekt forut for hans fødselspengeuttak.

Det gjelder imidlertid en særregel for kvinner som er arbeidsledige og som mottar dagpenger før fødselen. For disse kvinnene skal fødselspengene beregnes ut fra inntekten i de beste seks av de siste ti månedene før stønadsperioden. Dette gir en mulighet til å oppjustere fødselspengeutbetalingene til det som ville ha vært kvinnens normale arbeidsinntekt hvis hun ikke hadde blitt arbeidsledig eller permittert under graviditeten. Begrunnelsen er at det ofte vil være vanskelig for gravide å skaffe seg ny jobb.

I forarbeidene er det understreket at den gravide kvinnen står i en spesiell stilling fordi det gjerne vil være omtrent umulig for henne å skaffe seg arbeid dersom hun blir arbeidsledig eller permittert under svangerskapet. Dette hensynet gjelder ikke på samme måte for menn som mottar dagpenger forut for sin stønadsperiode, og regelen omfatter derfor ikke menn. Særregelen gjelder heller ikke for kvinner som adopterer.

Trine Skei Grande (V) [13:54:00]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Jeg tror at Venstre og statsråden har ganske like holdninger til inngangen til dette, og jeg forstår også hvorfor de reglene ble laget når de ble laget.

Men i dag står vi overfor andre utfordringer knyttet til dette, og vi står overfor utfordringen at fedre som ønsker å ta hovedparten av permisjonen, plutselig blir avspist med mindre enn hvis mor har valgt å ta hovedparten.

Jeg skjønner at det var en positiv diskriminering som var innfalsvinkelen den gang. Men mitt spørsmål til statsråden er om ikke dette bør ses på på nytt, fordi vi nå er i en annen sosial situasjon med en annen type fedre og en annen type mødre.

Statsråd Karita Bekkemellem [13:54:45]: Jeg vil si meg veldig enig i det representanten Skei Grande sier, og vårt utgangspunkt er at vi hele tiden skal gå inn og se på regelverket vårt og om det er tilpasset den tiden vi i dag lever i. Vi har hatt veldig store endringer innenfor familiemønstrene. Vi ser betydningen av en tvungen pappakvote, og at det faktisk betyr veldig mye i forhold til omsorgen for våre barn. Det betyr også at vi er nødt til å se på alle reglene våre på en ny måte.

Det som representanten Skei Grande tar opp i dag, er ett konkret tilfelle. Mitt svar er at vi vil ha en gjennomgang, vi skal se på det, men jeg synes det var riktig å gi en ordentlig begrunnelse for hvorfor det har vært slik. Jeg mener at det har vært riktig at vi har hatt den type særbehandling av gravide kvinner som vi nettopp har hatt på dette feltet.

Men vi skal ha en gjennomgang, og vi kommer tilbake til det på et senere tidspunkt, om det da er behov for å gjøre endringer i forhold til det.

Trine Skei Grande (V) [13:55:43]: Jeg takker statsråden for svaret og imøteser den gjennomgangen, og vi får nok mulighet til å diskutere det senere.

S p ø r s m å l 3 0

Sonja Irene Sjøli (H) [13:56:07]: «I 2004 benyttet 70,6 pst. av fedre seg av fedrekvoten på 4 uker, men kun 16,6 pst. av mennene tok ut mer enn dette. Det virker som det har etablert seg en praksis hvor fedrene tar 4 uker pappapermisjon, men kvinnene tar det resterende.

Har statsråden planer om å iverksette tiltak for å få opp andelen menn som benytter seg av utvidet permisjon, og i tilfelle hvilke tiltak ønsker statsråden å benytte seg av?»

Statsråd Karita Bekkemellem [13:56:41]: La meg innledningsvis også få takke representanten Sjøli for at hun løfter et tema som vi vet mange er opptatt av, og som vi vet det vil komme til å bli fokusert mye på i tiden som kommer. Jeg mener at vi som samfunn og som kvinner og menn har alt å tjene på å få menn til å ta mer omsorg for sine barn i et samliv, og også etter et eventuelt samlivsbrudd.

Nå er heldigvis situasjonen litt bedre enn hva Sjøli hevder i sitt innlegg – jeg har sjekket tallene. Fedre tar gradvis ut mer pappapermisjon. I 2004 var det 90 pst. av dem som hadde rett til fedrekvote, som benyttet seg av den.

Det er likevel slik at det fortsatt er mødrene som tar lengst permisjon, og som arbeider mest deltid. Som representanten Sjøli påpeker, er det bare 16–17 pst. av fedre med fedrekvoteuttak som tar ut mer enn fedrekvoten. Det er derfor et reelt behov for å få økt fokus på fedres omsorgspotensial. Det er viktig av mange grunner. Jeg tror at dersom vi skal komme videre i likestillingsarbeidet, må vi få til en utvikling der fedre jobber mindre og er mer sammen med barna. Ikke minst er dette viktig for barnas beste. Det er viktig av hensyn til foreldrenes mulighet til å fordele yrkesaktivitet og omsorgsansvar og ikke minst av hensyn til fedrene selv.

Fedrekvoten har vist seg å være en svært god ordning for å sikre fedres uttak av fødselspenger. En slik øremerket periode er særlig viktig som hjelp til fedre til også å sette grenser overfor arbeidsgiver. Å utvide fedrekvoten vil fortsatt være det mest effektive tiltaket for å øke fedres fødselspengeuttak. I Soria Moria-erklæringen heter det at Regjeringen vil utvide pappakvoten til ti uker i form av en forlengelse av den samlede stønadperioden. Fedrekvoten er nå på fem uker og utvides til seks for barn født fra og med 1. juli 2006. Når ytterligere utvidelser vil finne sted, må avgjøres i forbindelse med de årlige budsjettene våre. Jeg vil prioritere dette tiltaket, men det er for tidlig i dag å si hvordan innfasingen blir på grunn av at det er et budsjettsspørsmål.

Videre ønsker jeg å ta initiativ til en bred diskusjon bl.a. om menn og omsorg. Jeg vil vurdere å legge fram en egen stortingsmelding om menn og likestilling. En slik melding vil gi Stortinget en mulighet til å diskutere mannrollen i et nytt perspektiv. I et slikt perspektiv hører også selvsagt fedres omsorg for egne barn hjemme.

Sonja Irene Sjøli (H) [13:59:34]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg synes det er veldig positivt at hun vurderer å legge fram en stortingsmelding, og håper hun ikke

bare vurderer det, men at det faktisk blir gjort. Jeg tror det kan være positivt å få en bred debatt om de nye rollene.

Jeg er enig i at en utvidet fedrekvote, slik som også Samarbeidsregjeringen la opp til og fikk utvidet med to uker, er et godt virkemiddel. Men jeg synes ikke statsråden gav noen nye signaler om andre virkemidler. Høyre mener at mor og far bør bli enda mer likestilt i forhold til retten til fødselspenger. Det oppnår vi bare ved å styrke fedrenes selvstendige rettigheter. Det mener Høyre vil bidra til at flere tar ut lengre permisjon. Høyre vil derfor innføre en selvstendig opptjeningsrett til fødselspenger for alle fedre, uavhengig av mødrenes egen aktivitet før fødselen. Det var et forslag vi hadde tidligere.

Spørsmålet mitt er: Vil statsråden støtte et slikt forslag?

Statsråd Karita Bekkemellem [14:00:36]: Regjeringen ønsker å sidestille fedre og mødre når det gjelder både permisjon og fødselspenger. Jeg tror ikke at det på dette feltet i dag ligger noen stor politisk uenighet i Stortinget. Men grunnen til at vi ikke har kommet helt i mål, er kanskje fordi det i tunge budsjetttrunder for mange partier ikke har vært mulig å lufte denne saken på den måten som vi kanskje har hatt et politisk ønske om.

Jeg håper at vi kan få til et regelverk som likestiller mor og far på en fullverdig måte. Men vi må også innse at det er en stor kostnadsside ved å få på plass likestillingen – det må vi være ærlige og si. Jeg håper at vi i fellesskap kan gjøre noen prioriteringer som jeg mener vil være riktige inn i en ny tid. Vi ser også at den forrige regjeringen, som satt i fire år, ikke klarte å lufte dette på den måten som jeg vet det var politisk intensjon om å gjøre. Jeg vil gjerne ha det presset på meg, fordi jeg mener det representanten tar opp, er særdeles viktig ut ifra hvordan omsorgen, og hvordan vi ser på barna våre, skal være i framtiden.

Sonja Irene Sjøli (H) [14:01:50]: Jeg er veldig glad for at det kommer signaler om at også Regjeringen ønsker å styrke disse rettighetene. Nå er det slik at Høyre og de andre tidligere regjeringspartiene hadde et forslag i budsjettet før jul om å bevilge 225 mill. kr til dette formålet. Det stemte Arbeiderpartiet og de andre rød-grønne partiene imot. Hvis de hadde støttet dette forslaget og funnet rom for 225 mill. kr på et budsjett på 600 milliarder kr til en så viktig sak som vi faktisk er enige om, tror jeg vi hadde vært langt på vei.

Siden det nå signaliseres så tydelig at Regjeringen ønsker å gjøre noe med dette, er mitt siste spørsmål nærliggende: Vil statsråden sørge for at dette kommer inn på budsjettet for 2007? Jeg tror nemlig at dette er en av nøklene til at flere fedre vil ta utvidet barselpermisjon.

Statsråd Karita Bekkemellem [14:02:46]: Som jeg sa i mitt hovedsvar, kan vi ikke gå ut nå, når vi sitter midt i forhandlinger om budsjettet, og si hvordan de ulike tiltakene blir prioritert.

Det er en del andre debatter vi gjerne kunne reist i tilknytning til det representanten spør om. Det går på for-

delingen av den totale permisjonstiden, der vi ser at mor har den andelen hun har. Vi vet at det er ulike debatter i flere europeiske land om det skal gjøres endringer på det. Det er også en debatt jeg tror vil komme mye sterkere i Norge, fordi vi ser at vi har en pappagenerasjon som vil stå mer på barrikadene for å få mer tid utover en eventuell utvidelse på ti uker. Jeg tror at denne debatten vil komme med full tyngde i tiden som kommer. Jeg håper også at vi kan få en tett dialog med opposisjonen i Stortinget om det, og at en melding vil kunne være med på å trekke fram noen perspektiv i forhold til rettighetene de neste ti årene.

S p ø r s m å l 3 1

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [14:04:06]:

Eg ønskjer å stille følgjande spørsmål til barne- og likestillingsministeren:

«Stortinget har besluttet at alle førstegangsforeldre skal få tilbud om å delta på parkurs. Dette er nå tatt med i den nye «Veilederen for helsestasjonvirksomhet» som ble sendt ut av Sosial- og helsedirektoratet. Statsråden har uttalt at forebyggende familievern er et usedvanlig viktig felt. Samtidig kutta Regjeringa ca. 10 mill. kr på samlivstiltak i forhold til Bondevik II-regjeringens budsjettfor-slag for 2006.

Hva vil statsråden gjøre for at alle førstegangsforeldre skal få tilbud om samlivskurs?»

Statsråd Karita Bekkemellem [14:04:49]: Det er riktig at regjeringen Stoltenberg ikke valgte å gå for den økningen i budsjettet som Bondevik II-regjeringen la opp til. Vi mener at det er svært viktig at vi nå går igjennom og ser på erfaringene fra alle de samlivstiltakene vi har, og som staten etter hvert bruker mye penger på.

Etter at det ble gjennomført et prøveprosjekt i 2004, så vi at det var om lag 80 kommuner som arrangerte kurs i 2005. Foreløpige tall viser at om lag 230 kommuner vil arrangere kurs i løpet av 2006. Hver kommune arrangerer i utgangspunktet to kurs. Dette betyr at mange par har hatt eller vil få muligheten til å delta på kurset. Vi vet at mange av kursene har fått en god mottakelse rundt omkring i landet, både blant arrangørene og blant deltakerne. Det skal imidlertid gjennomføres en nyttevurdering av Godt samliv!-kursene som til nå har vært avholdt. Når vi satser så mye penger på et tiltak, er det viktig for Regjeringen at vi også vet hvordan tiltakene virker.

Jeg vil også peke på at det i tillegg til Godt samliv! bl.a. finnes en tilskuddsordning til samlivstiltak, som forvaltes av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Ordningen ble opprettet i 1994, og for 2006 er det bevilget i overkant av 6 mill. kr til ordningen. Denne tilskuddsordningen er en viktig del av det forebyggende familiearbeidet.

Gjennom denne ordningen gir direktoratet støtte til lokale samlivskurs og fordeler midlene til utviklingsarbeid på området. Frivillige organisasjoner, institusjoner og andre med kompetanse på samlivsarbeid kan søke midler til samlivskurs. Dette kan være humanitære eller religiøse organisasjoner, organisasjoner innen helse- og sosialsek-

toren, menigheter, familievernkontor eller kommunale instanser.

Vi har en høy skilsmisseprosent i Norge. Denne regjeringen ønsker å føre en aktiv politikk for å forebygge samlivsbrudd. Jeg vil gjerne benytte anledningen til også å gi noen mer generelle betraktninger rundt dette. Representanten Molvær Grimstad og jeg selv deler bekymringen for alle de samlivsbruddene som er i Norge. Særlig der det er barn med i bildet, vet vi at det er mange familier som får en vanskelig situasjon. Det er derfor en målsetting å bidra til en samfunnsutvikling der vi kan forebygge at så mange velger å bryte samliv. Jeg er positivt innstilt til samlivskurs, men ønsker ikke å redusere et så vidt komplisert spørsmål som samlivsbrudd er, kun til om foreldrene har vært på et kurs eller ikke. Vi må også sette spørsmålstegn ved om det er andre faktorer i vårt samfunn som forårsaker denne utviklingen. Jeg tror f.eks. at vi har mye å bidra med gjennom fleksible arbeidstidsordninger for småbarnsforeldre, nok barnehageplasser til en pris som folk kan betale, og ordninger som gjør at fedre og mødre blir mer likestilte på familieområdet. Jeg tror derfor det er viktig når vi diskuterer dette alvorlige spørsmålet, som er intimt, og som er følsomt for mange, at vi også tar høyde for at det kanskje er andre ting enn at staten går inn og bevilger x antall millioner som kan redde familiesituasjonen i Norge.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [14:08:22]:

Tusen takk til statsråden for eit fyldig svar.

Eg deler statsråden si oppfatning når det gjeld utfordringane på familieområdet. Det er mange og samansette årsaker til det høge talet på samlivsbrøt. Samlivskurs vil ikkje aleine kunne vere med på å løyse alle desse utfordringane. Det er eit følsamt tema, og det kan vere veldig komplisert. Dei som går gjennom eit samlivsbrøt, trur eg kan ha det både tøft og krevjande. Vi skal vere veldig audmjuke i forhold til det.

Men samlivskurs er jo eit flott tiltak for å forebygge samlivsbrøt. Dei evalueringane som ein har gjort så langt, gjev svært positive tilbakemeldingar på det. Alle regjeringspartia, både Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV, har vore positive og på Stortinget slutta seg til at desse samlivskursane til førstegongsforeldre skal bli eit landsdekkjande tilbod. Arbeidarpartiet har altså vore einig i intensjonen her på huset. Derfor synest eg det er leitt at ein no stoppar opp, for det har vore gjort eit omfattande arbeid for å marknadsføre dette for heile landet.

Kva er bakgrunnen for at ein ønskjer å stoppe opp og vente på ei evaluering, når Arbeidarpartiet har vore med og trekt opp retningslinjene?

Statsråd Karita Bekkemellem [14:09:43]: Som jeg prøvde å gjøre rede for i mitt svar, er det slik i dag at det er mange ulike former for kurs. Det er mange ulike organisasjoner og instanser som gir dette tilbudet til befolkningen. Jeg mener det er viktig at vi nå tar en gjennomgang og ser om vi kanskje skal gjøre ting på en annen måte. Kan vi gjøre noe for å komme inn på et tidligere stadium? Det er mange ting vi kan gå inn på og diskutere når

vi får en gjennomgang av den effekten kursene har. Det betyr ikke at Regjeringens politikk er at vi ikke vil satse på forebyggende samlivskurs. Vi ønsker bare å benytte oss av muligheten til å se litt kritisk på om vi får det vi ønsker ut av de millionene vi faktisk bevilger til det som er hovedformålet med disse kursene. Det kan godt hende at svaret vil bli veldig positivt. Da skal jeg som fagstatsråd gjøre mitt ytterste for at bevilgningene også skal øke i framtiden. Dette handler ikke om politisk motvilje fra Regjeringen mot å satse på samlivstiltak. Det ligger et stort beløp til disse tiltakene i det budsjettet vi har til disposisjon i dag, og vi skal som sagt foreta evalueringer og komme tilbake til satsingen i framtidig budsjett.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [14:11:07]: Eg takkar igjen statsråden.

Som statsråden nemnde, er det mange som tilbyr desse kursa. Eg håpar at staten ved Regjeringa også i framtida vil føre vidare det mangfaldet som er av tilbod, slik at både private, frivillige og ideelle organisasjonar og det offentlege kan bidra. Det er mykje som skjer i regi av helsestasjonane, og det er også svært positivt.

Eg forstår at statsråden vil evaluere dette før ein gjer det landsdekkjande. Men dersom ein no får positive signal – det er mange kommunar som ventar på svar fordi dei trudde at dei skulle få begynne i år – er statsråden då villig til å vurdere å kome med meir midlar til dette føremålet, f.eks. i revidert?

Statsråd Karita Bekkemellem [14:11:53]: Først har jeg lyst til å si at for oss er det viktig at vi også tar vare på den kompetansen som private institusjoner har på dette feltet. Det er ikke slik at vi er imot det private initiativet og den private kompetansen – for å bruke et slikt uttrykk – som finnes på dette feltet.

Når det gjelder det siste spørsmålet, som går på hvordan vi vil følge opp, må vi komme tilbake til det. Det tror jeg representanten kjenner godt til etter disse årene på Stortinget. Jeg kan ikke komme med noen budsjettlekasje på det punktet nå.

S p ø r s m å l 3 2

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [14:12:41]: Eg ønskjer å stille følgjande spørsmål til kultur- og kyrkjeministeren:

«En av tidenes groveste voldsfilm, «Cannibal Holocaust», er nå tillatt i Norge etter at Medietilsynet vedtok å tillate filmen. Kultur- og kirkedepartementet har styringsdialog med Medietilsynet.

Hvilke voldsskildringer mener statsråden etter denne avgjørelsen vil være i strid med § 382 i straffeloven, og hvilke grep vil statsråden ta for at svært grove voldsfilm som denne ikke skal tillates i framtiden?»

Statsråd Trond Giske [14:13:15]: Medietilsynet har som sakkyndig organ på området foretatt en grundig vurdering av den aktuelle filmen opp mot gjeldende regelverk. Til tross for enkelte brutale og ubehagelige scener

var de sakkyndige enige om at filmen ikke strider mot straffeloven § 382. Jeg har full tillit til at tilsynet besitter den fagkunnskapen og det gode skjønn som er nødvendig for å foreta denne vurderingen.

Straffeloven § 382 forbyr grove voldsskildringer i underholdningsøyemed. Bestemmelsen er en rettslig standard, der grensen for hva som er tillatt, vil forandres over tid, i tråd med befolkningens holdninger til slike skildringer. I siste instans vil det være domstolene som slår fast hvor grensen går, men i det daglige er det Medietilsynet som må foreta disse vanskelige vurderingene.

Jeg er usikker på hva representanten Mellvær Grimstad mener med å vise til styringsdialogen mellom Kultur- og kirkedepartementet og Medietilsynet, men jeg vil understreke at det ikke er kultur- og kirkeministerens eller departementets oppgave å vurdere lovligheten av konkrete filmer eller videogram. Film- og videokontrollen er den eneste ordningen vi har med direkte statlig forhåndssensur av medier. På dette feltet skal vi derfor være svært forsiktige med politisk styring i enkeltsaker.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [14:14:36]: Eg takkar statsråden for svaret og ønskjer å stille oppfølgings spørsmål når det gjeld denne filmen, «Cannibal Holocaust», som er blitt godkjend, ein film som viser valdtekter, amputasjonar, rituelle drap og ganske ekstremt grove valdsskildringar, med det for auge å underhalde. Når Statens medietilsyn, ut frå at tida har gått, har godkjent denne, og meiner at han ikkje vil vere i strid med § 382 i straffelova, ser då statsråden ei utvikling han er bekymra over, der stadig fleire grove valdsfilmar blir godkjende? Og: Vil det vere grunn til å vurdere om straffelova sin paragraf burde ha vore endra for å verne omverda mot ei utvikling mot meir grov vald på video?

Statsråd Trond Giske [14:15:37]: Det er vel ingen tvil om at vi etter hvert som årene har gått, har flyttet grensene for hva slags skildringer vi godtar i ulike medier på ulike områder, ikke minst hva slags voldsscener vi etter hvert har tilvent oss å se på TV eller på film. Det kan sikkert være delte meninger om dette har vært en heldig eller uheldig utvikling. I forhold til barn og unge er det helt sikkert en uheldig utvikling i hvert fall, og vi skal være oppmerksom på den. Men det må være slik at det er uavhengige instanser, ikke politisk skjønn, som går inn i enkeltsakene og vurderer hvilke filmer som skal tillates, hvilke scener som skal tillates, og hvilke som ikke skal tillates.

Jeg tror vi beveger oss inn i et veldig vanskelig farvann dersom vi som politikere skal begynne å gjøre disse vurderingene. Jeg ser ikke for meg at vi skal endre lovformuleringen. Jeg synes den egentlig er ganske dekkende. Det får være domstolene som veier den lovformuleringen opp mot det de mener er den rådende situasjonen i folks holdninger til slike skildringer. Det tror jeg er et solid system, som vi bør ta vare på.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [14:17:02]: Eg takkar igjen for svaret.

(Molvær Grimstad)

Eg er einig med statsråden i at det ikkje er politikarar som skal bestemme kva for enkeltfilmjar som skal godkjennast. Den kompetansen har vi ikkje. Det er Stortinget som skal trekkje opp dei overordna retningslinjene for dette. Bakgrunnen for at eg trekte fram dette, var at denne filmen er eit eksempel på filmar som tidlegare ikkje blei godkjende nettopp ved at ein viste til dei grove valdsskildringane, men at ein no har endra tolkinga over tid. Samfunnsutviklinga har på ein måte ført til at ein tillèt meir vald før ein tek i bruk straffelova § 382.

Sidan statsråden ser at det kan føre til ei uheldig utvikling for barn og unge, vil eg spørje: Korleis vil Regjeringa følgje opp dette arbeidet framover, sett ut frå at barn og unge stadig meir blir utsette for vald og grovare valdsskildringar, og ein veit kva for konsekvensar det har – og vil kunne ha – på den oppveksande generasjon?

Statsråd Trond Giske [14:18:09]: Jeg kjenner ikke begrunnelsen til Medietilsynet for å godkjenne filmen, om det er fordi en mener at voldsscenene er mer lettfordøyelig nå enn de var før, om de mener at dette ikke er i underholdningsøyemed, men i kunstnerisk øyemed, eller om de mener at filmen er så gammel at den ikke har den samme effekten lenger, fordi man så åpenbart ser at dette er fiksjon. Jeg har ingen anelse. Dette er Medietilsynets bord. Dette vil jeg heller ikke gå inn i en diskusjon om.

Vi som politikere har et ansvar for å sørge for at i hvert fall barn og unge blir mest mulig beskyttet mot den type inntrykk som kan gjøre skade. Vi har en aldersgrense, og vi har Medietilsynet. Men jeg tror også at en bevisstgjøring og kunnskap om dette, bl.a. gjennom skoleverket og informasjonskampanjer, er et virkemiddel som vi bør benytte. Jeg tror at i dagens moderne medievirkelighet kan ungdom få tak i hva som helst, hvor som helst. Internett har gjort at hele informasjonssamfunnet kommer inn på gutterommet eller jenterommet med et tastetrykk. Jeg tror det bare er ved å bygge holdninger hos den enkelte, og bevisstgjøre den enkelte ungdom, at vi virkelig kan lykkes i dette arbeidet.

Spørsmål 33

Olemic Thommessen (H) [14:19:37]: Jeg har tillatt meg å stille følgende spørsmål:

«Viser til Aftenposten tirsdag 24. og onsdag 25. januar. Statsråden uttaler her at han ønsker en snarlig evaluering av bokavtalen, samtidig som det gis signaler om å styrke bokklubbene, da omsetningstillatelse har sunket i 2005.

På hvilket grunnlag baserer statsråden sin beslutning om å fremskynde evalueringen av bokavtalen, og mener statsråden at bokklubbene skal gis anledning til å gi høyere rabatt til forbruker enn den alminnelige bokhandler?»

Statsråd Trond Giske [14:20:16]: Det er ønskelig med en snarlig evaluering av boksituasjonen fordi det kan være behov for justeringer av de konkurranserettslige føringene som ble gitt ved kongelig resolusjon 17. desember 2004 og forskrift om bokomsetning 29. april 2005.

Bokklubbsystemet har vært vesentlig i formidlingen av et bredt tilbud kvalitetslitteratur over hele landet. Det kan være at enkelte viktige endringer kan være irreversible hvis vi ikke får justert dem i tide. Derfor er det avgjørende å komme raskt i gang med innsamlingen av objektiv statistikk for bokbransjen som kan legges til grunn for en vurdering av hvordan de nye markedsforholdene ivaretar våre litteraturpolitiske målsettinger.

Først på bakgrunn av en evaluering vil det eventuelt være grunnlag for å differensiere rabattsatsene mellom ulike salgskanaler. Det er viktig å være i dialog med aktørene om utviklingen i bransjen, og det har Regjeringen tenkt å være.

Olemic Thommessen (H) [14:21:13]: Det gjeldende systemet baserer seg på en avtale som er inngått mellom aktørene i bransjen. Jeg blir litt forundret hvis statsråden tenker seg at han skal gå utover det som denne avtalen representerer. I så fall antar jeg at han tenker seg å innkalle partene, og at det må være en frivillig ordning.

Når det da kommer til bokklubbsspørsmålet, er det et av de vanskelige punktene i denne problematikken. Det er et område hvor disse forhandlingene har brutt sammen før. Det vil være av stor betydning for partene hva slags holdning som signaliseres fra departementet. Jeg merker meg at man ikke går av veien for å signalisere at man tenker seg at bokklubbene skal kunne ha gunstigere ordninger enn bokhandlerne. Det er i så fall et meget viktig signal å få frem.

Når det da gjelder statistikken, undrer jeg meg litt på hvordan man skal få skikkelig statistikk på et så tidlig tidspunkt som nå. Foreløpig finnes ikke brukbart tallmateriale fra noen bransjeorganisasjon.

Statsråd Trond Giske [14:22:24]: Jeg ser for meg at vi må ha to runder med evaluering, én runde i vår, hvor vi på bakgrunn av det vi har opplevd i 2005, får et bilde av hvordan førsteutslaget av de nye rammebetingelsene har vært, og så må vi etter en stund ha en grundigere evaluering, hvor de mer langsiktige virkningene kartlegges. Det er jo også slik selvsagt at bokhøsten varierer. Ett år har man store forfattere og store bestselgere, og andre år er det kanskje litt tynnere med bestselgere og de mest kjente navnene. Derfor er det her variasjoner fra år til år som gjør det litt vanskelig å vurdere bare ett år alene. Likevel er Regjeringens utgangspunkt at vi har hatt en svært vellykket litteraturpolitikk i Norge. Vi er av de mestlesende og mest-utgivende land i forhold til både befolkningstall og ikke minst språkområde, så her har vi lyktes. Vi må bare passe på de nye rammebetingelsene som kom delvis etter direktiv fra den forrige regjeringen. Det overrasker meg noe at representanten er litt bekymret for signalene fra Regjeringen, tatt i betraktning at man den gangen nesten gav et direktiv. Da må man være villig til å justere i tide, slik at man ikke risikerer at enkelte ting går tapt for godt. Hvis det viser seg – og jeg sier hvis – at f.eks. bokklubbene innenfor viktige nisjer, som har et skjørt, sårbart marked, er i ferd med å komme under en kritisk grense og dermed kanskje bli nedlagt, kan det hende at vi må se på ordninger

som sikrer at disse systemene består. Men der er vi ikke. Vi må få tallene på bordet først.

Olemic Thommessen (H) [14:24:11]: Min bekymring går jo nettopp på at innenfor et regulert marked vil det være viktig hva den som nær sagt gir incitamentene, mener. Dette merker vi går inn på helt sentrale punkter, og det forbauser meg litt at man ikke ser at det å legge i vei med to evalueringsrunder, og det å gi så klare signaler om at man misliker gjeldende ordning, også skaper usikkerhet rundt det bransjen oppfatter som sine rammebetingelser. Jeg oppfatter kanskje at statsråden er litt forutinntatt, at han bærer med seg det som i og for seg var veldig tydelige signaler da vi i forbindelse med mange saker i forrige periode var inne på dette feltet. Jeg mistenker vel også at man nok i stor grad har bestemt seg i forhold til hva man vil oppnå, og at man ser for seg en vei tilbake til et regulert regime, litt uavhengig av hva statistikken vil fortelle oss.

Statsråd Trond Giske [14:25:20]: La meg først understreke at dersom det skal bli endringer i bransjeavtalen, må det skje ved enighet mellom partene i bransjeavtalen. Vi har ingen planer om en lov eller en forskrift som pålegger bransjen endringer. Men vi mener at dette er et viktig litteraturpolitisk og kulturpolitisk område, hvor vi som engasjerte kulturpolitikere både i regjering og i storting er nødt til å ha en mening og et engasjement.

Jeg var kritisk til den forrige regjeringens håndtering av dette av to grunner, delvis fordi det virket som om det var de konkurransepolitiske og ikke de kulturpolitiske målene som var overordnet, og delvis fordi jeg mente at man skulle latt partene forhandle ferdig før man kom med klare direktiv for hvordan en avtale burde se ut. Men det er snøen som falt i fjor. Vi fra opposisjonens side var enige i en del av de endringene som ble gjort, bl.a. fri pris på skolebøker, men andre områder var vi kritiske til. Vi fra vår side vil følge utviklingen nøye, slik at vi kan ta de grepene vi trenger i tide, og derfor trenger vi flere runder med evaluering.

S p ø r s m å l 34

Robert Eriksson (FrP) [14:26:39]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

«Det er opprørende å lese i Adresseavisen at kvinnen som omkom i en brann i sin omsorgsleilighet på Buran i Trondheim kommune, var blitt fratatt sin trygghetsalarm uten vedtak. Trygghetsalarmen skal nettopp gi eldre trygghet for at de får den hjelpen de trenger. Ifølge Kommunal Rapport torsdag 12. januar 2006: «Mange omsorgsboliger er bygget for friske mennesker, men beboes av sterkt pleietrengende.»

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å forsikre seg om at vedtak ikke brytes, og at brannsikkerheten blir ivaretatt og kan forbedres?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:27:30]: La meg først si at jeg synes også at denne historien er opprørende. Trygghetsalarm er ikke en tjeneste kommunen er pålagt å yte,

men det er likevel en veldig viktig tjeneste. Tildeling av en slik tjeneste skal like fullt tildeles med grunnlag i enkeltvedtak. Dersom trygghetsalarm skal trekkes tilbake, skal det derfor skje i form av et omgjøringsvedtak. Det skal bl.a. sikre at kommunen kan vurdere alternative tjenester som sikrer at tjenestemottakeren har et forsvarlig tjenestetilbud. Kommunens handling slik den er beskrevet i Adresseavisa, strider derfor imot forvaltningslovens regler.

Helse- og omsorgsdepartementet har som mål å styrke saksbehandlingskompetansen i alle kommuner. Sosial- og helsedirektoratet har derfor utviklet en veileder for saksbehandling for tjenester etter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven. Fylkesmannsembetene følger opp denne veilederen gjennom å arrangere lokale kurs- og opplæringstiltak.

Kommunene vil fra i vår få plikt til å rapportere inn data om pleie- og omsorgstjenestene til et sentralt register, det vi kaller individbasert pleie- og omsorgsstatistikk, eller forkortet IPLOS. Registreringen er basert på vedtak om tjenester og stimulerer til økt fokusering på saksbehandlingsregler. Sosial- og helsedirektoratet har i forbindelse med opplæring av dette lagt ned mye ressurser for å øke saksbehandlingskompetansen i kommunene.

Saksbehandlingsreglene kan i noen tilfeller være vanskelige for brukerne å forstå, og de kan også være vanskelige å anvende for kommunene. Helse- og omsorgsdepartementet vil derfor i oppfølgingen av forslaget om en felles sosial- og helsetjenestelov i kommunene i NOU 2004:18, Helhet og plan i sosial- og helsetjenestene, vurdere hvordan saksbehandlingsreglene kan forenkles.

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap har gjennomført en spørreundersøkelse som viser at i underkant av halvparten av kommunene har omsorgsboliger med for dårlig brannsikkerhet. Situasjonen er imidlertid noe bedre enn for tre år siden, men det er fortsatt ikke bra nok.

Brannsikkerhet i boliger for personer med pleie- og omsorgsbehov er bygningseiers ansvar og et felles oppfølgingsansvar for minst tre kommunale etater, pleie- og omsorgsetaten, bygningsetaten og brannvesenet. En god brannsikkerhet krever samarbeid på tvers av disse etatene.

Jeg kan også orientere representanten om at det er nedsett en arbeidsgruppe som skal kartlegge og foreslå tiltak for å bedre brannsikkerheten i boliger til pleie- og omsorgsformål. Arbeidsgruppa består av representanter for Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap, Sosial- og helsedirektoratet, Statens bygningstekniske etat og Husbanken.

Vurderinga til arbeidsgruppa har bl.a. resultert i et gratis undervisningsopplegg om brannvern for ansatte i kommunens hjemmetjeneste. Undervisningsopplegget er et verktøy som kommunen kan bruke for å styrke brannsikkerheten for en sårbar gruppe i lokalsamfunnet. Opplegget er lansert i januar 2006, og alle kommuner får undervisningsopplegget tilsendt.

Robert Eriksson (FrP) [14:30:41]: Jeg takker for svaret. Det er naturlig nok positivt at man bygger opp

kompetansen når det gjelder saksbehandling. Det er også positivt at man iverksetter noen tiltak i form av utredninger. Men for at de som bor i omsorgsboliger som ikke har den brannikkerheten i dag, skal bli hjulpet i framtiden, trengs det mer enn bare utredninger, det trengs mer enn bare kompetanse, det trengs også handling. Og det trengs handling forholdsvis kjøpt. Vi vet at det koster lite å installere sprinkleranlegg, noe som kunne ha forhindret en del dødsfall i omsorgsboliger.

Vil statsråden stille bedre og mer konkrete krav og stille økonomiske ressurser til disposisjon, slik at man kan få installert så enkle mekanismer som sprinkleranlegg i landets omsorgsboliger i nær framtid?

T h o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Sylvia Brustad [14:31:41]: Vi legger opp til at vi skal ha omsorgsboliger som også er trygge i forhold til at det eventuelt skulle bli brann der. Alt det jeg nå har sagt, vil vi følge opp, og det skal altså resultere i handling.

Så er det de som eier bygningene – i mange tilfeller er det kommunene – som har ansvaret for at dette er i orden. Regjeringas svar på det du spør om, er jo at kommunene også må få bedre økonomi til f.eks. å kunne installere sprinkleranlegg der det er nødvendig. Derfor er de 5,7 milliarder kr vi har gitt ekstra for inneværende år, en start på en opptrappingsplan til kommunene.

Så vil jeg bare presisere i forhold til den aktuelle, tragiske saken i Trondheim, at folk skal ikke kunne bli fratatt f.eks. en trygghetsalarm uten at det foreligger et omgjøningsvedtak, og uten at den blir erstattet av noe annet. Så her er det foretatt brudd i forhold til de lover og regler som gjelder, dessverre.

Robert Eriksson (FrP) [14:32:39]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg viser også til det som jeg sa i mitt hovedspørsmål, at det er sterkt pleietrengende som bor i mange av omsorgsboligene. Det må vel også bety at det er et sterkt behov for økt satsing på sykehjemsplasser.

Vil statsråden fremme en snarlig plan for hvordan man kan sikre sykehjemsplasser til de menneskene som åpenbart har et behov for det, slik at ikke disse blir plassert i omsorgsboliger, som i utgangspunktet er ment å bli tildelt mer friske mennesker?

Statsråd Sylvia Brustad [14:33:17]: Regjeringa vil i løpet av våren legge fram en egen stortingsmelding om pleie og omsorg, særlig knyttet til pleie og omsorg i forhold til eldre mennesker. Pleie av og omsorg for eldre mennesker med betydelige hjelpebehov vil utgjøre en stor del av den meldinga. I den forbindelse vil vi også komme inn på det spørrener her spør om, nemlig forholdet til sjukehjem og omsorgsboliger. Vi må sikre at de som er sjuke og har størst hjelpebehov, får den hjelpa de trenger. For mange vil svaret på det være sjukehjem. Da kan det hende at det må bygges flere sjukehjem. For dem som ikke har så stort hjelpebehov, kan omsorgsboliger være

svaret. Her må man finne ut hva som passer best i hver enkelt kommune. Men Regjeringa kommer tilbake til Stortinget med konkrete forslag om dette i løpet av våren.

S p ø r s m å l 35

Martin Engeset (H) [14:34:17]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I et intervju med Hamar Arbeiderblad 13. januar under overskriften «Brustad lover sjukehus» uttaler statsråden at «det er hennes ambisjon å sette Helse Øst raskt i stand til å bygge et nytt sjukehus i Hamar-området». Videre forsikrer statsråden at beslutningen om bygging av et nytt sykehus skal fattes av Regjeringen senest i 2009. Helse Øst har så langt prioritert det nye Østfold-sykehuset som det neste store utbyggingsprosjektet i helseregionen.

Har statsråden til hensikt å endre denne prioriteringen?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:34:59]: La meg først slå fast at som statsråd må jeg sette meg ambisjoner. Det gjelder også på dette viktige området. Det er Regjeringas og min ambisjon å sette både Helse Øst og de andre regionale helseforetakene i stand til å gjennomføre nødvendige investeringer i de enkelte regioner til beste for pasientene. Jeg vil her vise til Soria Moria-erklæringa, hvor det er lagt til grunn at sjukehusa må gis tilstrekkelige økonomiske rammer for å sikre nødvendig fornyelse av bygninger og utstyr. Det er mitt mål – og min oppgave – å søke å løse denne utfordringa.

Som kjent er Helse Øst nå i gang med utbygginga av nye Ahus. Helseregionen har helt klart lagt til grunn at nye store utbygginger må vente til det prosjektet er ferdigstilt. La meg også understreke ansvarsstrukturen i helseforetaksmodellen, som tilsier at de regionale nå har ansvar for investeringer.

Så tror jeg at alle skjønner at alle utbygginger ikke kan skje helt samtidig. Det er også slik at Helse Øst må både vurdere og prioritere de ulike investeringsprosjektene innenfor de rammer de har til disposisjon.

Til det konkrete spørsmålet er mitt svar: Det er nødvendig med nytt sjukehus både i Hamar-området og i Østfold for å bedre pasienttilbudet, og det er min målsetting å legge til rette for bedre rammebetingelser, slik at nødvendige investeringer kan gjennomføres.

Martin Engeset (H) [14:36:29]: Jeg takker statsråden for svaret, som dessverre ikke var spesielt avklarende. Den tvil og usikkerhet som helseministeren har skapt ved sine uttalelser til Hamar Arbeiderblad, var det all grunn til å ta alvorlig. Nettopp derfor var det nødvendig å bringe dette spørsmålet inn for Stortingets spørretime i dag.

I det svaret som statsråden nå har gitt, ser jeg ingen avklaring på hovedspørsmålet i forhold til rekkefølgen på prosjektene. At det før eller siden kommer et nytt sykehus både i Hedmark og i Østfold, det tror nok også jeg, men det er ikke likegyldig om det skjer før eller siden. Det haster nemlig så mye med det nye Østfold-sykehuset at her er det maktpåliggende at det kommer før, og ikke siden.

Statsråden sier ikke noe i sitt svar om når det kommer et nytt sykehus, heller ikke om hvilket av de to sykehusene som skal bygges først.

Jeg må i grunnen bare gjenta spørsmålet mitt: Betyr det statsråden nå sier, at hun åpner for å sette det statlige helseforetaket Helse Østs faglige vurderinger til side og bestemme rekkefølgen på utbyggingsprosjektene på rent politisk grunnlag?

Statsråd Sylvia Brustad [14:37:50]: Jeg vil gjenta det jeg sa i mitt hovedsvar, nemlig at det skal komme sjukehus både i Hamar-området og i Østfold, og begge deler er nødvendige fordi bygningsmassen er for dårlig.

Når det gjelder utbygginga i Innlandet, er ikke den ennå i en byggeprosess, men den er i det en kaller en strategiprosess, altså en planleggingsfase. Sjukehuset Østfold har, som representanten Engeset er kjent med, vært gjennom en idéfase og er i ferd med å beslutte igangsetting av hva som skal skje videre.

Så jeg føler ikke at det er noe uklarhet om dette. Det skal bli sjukehus begge steder. Jeg håper at det skal kunne skje innenfor en tiårsperiode, slik det nå legges opp til. Regjeringa har som ambisjon og mål å prøve å sette helseforetakene i stand til å ta nødvendige investeringer for å få bygd sjukehus, både her og andre steder i landet hvor det er nødvendig.

Martin Engeset (H) [14:38:45]: Dette er fortsatt svært uklart, for statsråden er ikke i stand til å gi noe svar på hovedspørsmålet: Hvilket av disse to viktige prosjektene kommer først?

I Østfold har vi ventet på nytt sykehus i 15–20 år. Det er akutt behov for å komme i gang. Når vi vet at det nye Østfold-sjukehuset planmessig ligger mange år foran det nye sykehuset i Hamar – «milevis foran», ifølge viseadministrerende direktør i Helse Øst, Steinar Marthinsen – gir statsrådens uttalelser nå dessverre næring til frykten om at statsråden har til hensikt å trenere Østfold-sjukehuset lenge nok til at vi først blir tatt igjen og deretter forbikjørt av Hedmark.

Til Moss Avis uttalte statsrådens statssekretær den 25. januar at jeg som stortingsrepresentant forsøker å «så splid» mellom Hedmark og Østfold i sykehussaken. Det er både min plikt og min rett som stortingsrepresentant å forsøke å bringe klarhet i hva statsråden har sagt, og hva hun egentlig mener. Er statsråden enig med sin statssekretær i at det å stille spørsmål om dette i Stortingets spørretime er å så splid mellom Hedmark og Østfold?

Statsråd Sylvia Brustad [14:39:53]: Jeg ser ingen grunn til at en skal være urolig for dette. Jeg har sagt det som jeg mener er åpenbart, nemlig at det nye Sjukehuset Østfold skal komme. Det har kommet lenger i planlegginga enn det nye Sjukehuset Innlandet. Dermed vil det sannsynligvis også komme litt før det på Hamar. Men det er også helt åpenbart at det sjukehuset som nå ligger på Hamar, er av en slik bygningsmessig karakter at det ikke kan fortsette slik.

Jeg gjentar, som jeg nå har sagt to ganger, at Regjeringa skal gjøre det vi kan for å sette helseforetakene i stand til å gjennomføre nødvendige utbygginger, og det kommer til å komme sjukehus både i Østfold og på Hamar.

S p ø r s m å l 3 6

Harald T. Nesvik (FrP) [14:40:51]: Jeg skal få lov til å stille den ærede helse- og omsorgsministeren følgende spørsmål:

«Ventelisten for pasienter som venter på cochlea-implantat, synes å være for lang. Dette er et inngrep som bør gjøres så raskt som mulig for å få best mulig resultat av behandlingen. Lang ventetid er også svært psykisk belastende for pasientene det gjelder. Ventelisteproblemet synes å være et stadig tilbakevendende problem.

Hva akter statsråden å gjøre med de lange ventelistene på cochlea-implantat?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:41:25]: Et cochlea-implantat gir døvfødte barn og døvblitte voksne mye av hørselen tilbake og dermed selvfølgelig helt nye muligheter til å fungere i samfunnet. Jeg må, i likhet med spøreren, dessverre konstatere at ventetida for pasienter som trenger dette, har vært altfor lang.

I juni 2004 anmodet Helse- og omsorgsdepartementet Helse Vest ved Haukeland Universitetssjukehus om å prioritere flere voksne som trenger denne behandlingen. Tilsvarende ble Helse Sør ved Rikshospitalet–Radiumhospitalet anmodet om å prioritere flere unger. Denne prioriteringa begynner nå heldigvis å gi resultater. St. Olavs Hospital startet med CI-operasjoner i 2005.

Teknologien på dette området går svært fort framover, både for selve implantatene og for hvordan operasjonene utføres. Operasjonene er veldig kostbare. Det har gjort det nødvendig å etablere en egen finansieringsordning for dette. Det var tidligere heller ikke mulig å operere inn implantat på begge ører samtidig. Dette er hovedårsaken til at det har vært et etterslep når det gjelder operasjon på det andre øret på unger som har behov for denne behandlingen.

Rikshospitalet–Radiumhospitalet satte i oktober 2005 i gang et prosjekt for å avvikle køen av unger som trenger implantat på det andre øret. Rikshospitalet opplyser at ventetida for disse ungene skal være avviklet innen juni i år. En liten gruppe unger som har kommet til etter at prosjektet startet, vil bli operert til høsten i år. Dette betyr at ventetida for unger skal være avviklet i løpet av høsten 2006. Alle unger som trenger det, får nå tilbud om operasjon på begge ører samtidig, og det er i praksis pr. i dag ingen ventetid.

Når det så gjelder voksne, ser det dessverre ut til at ventetida fortsatt er for lang. Kapasiteten til CI-operasjoner for voksne er nå om lag 140 pr. år ved de tre sykehusene samlet. Pasienter med hørselstap etter hjernehinnebetennelse vil bli prioritert for å bevare resthørselen.

Sosial- og helsedirektoratet fikk i juni i fjor i oppdrag å utarbeide faglige retningslinjer på området, både for unger og for voksne. Departementet har bl.a. bedt om vurdering av indikasjon, behovet for ett eller to implantater,

øvre og nedre aldersgrense og vurdering av voksne døvblittes nytte av CI, bl.a. i forhold til sosial aktivitet og yrkesaktivitet. Direktoratet er videre bedt om å vurdere samlet operasjonskapasitet ved Rikshospitalet–Radiumhospitalet, Haukeland Universitetssjukehus og St. Olavs Hospital i forhold til det som er det egentlige behovet.

De faglige retningslinjene vil foreligge om veldig kort tid. Når de foreligger, vil de danne grunnlaget for hvilke voksne grupper som defineres som rettighetspasienter. Jeg kan forsikre Stortinget om at jeg vil følge dette nøye opp i tida framover.

Helt avslutningsvis vil jeg presisere at det ikke bare dreier seg om operasjonskapasitet alene, men også om kapasitet til utredning og oppfølging etter operasjonen. For unger er det spesielt viktig med god spesialpedagogisk oppfølging, slik at de lærer seg å prate. Sosial- og helsedirektoratet er videre gitt i oppdrag å gjennomgå hørselssentralenes og spesialpedagogiske miljøers oppgaver i forhold til de regionale helseforetakenes ansvar for oppfølging av personer som har cochlea-implanter.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:44:52]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg setter overhodet ikke spørsmålsteget ved om statsråden er opptatt av temaet, eller hvorvidt statsråden ønsker å gjøre noe med det. Det viser jo statsrådets svar, og det takker jeg for.

Problemstillingen er imidlertid den at vi bruker veldig lang tid på å vurdere/utrede og se på hvem som har rettigheter innenfor pasientrettighetsloven og dens like. Imens vokser køene. Imens er det en rekke personer der ute som er forhindret fra å delta i sosiale aktiviteter, imens er det mange barn som venter på å få operert inn cochlea-implantat på det andre øret, og ikke minst går det på det opplæringsmessige.

Det er viktig at vi nå får fortgang i dette, at vi viser handling, for jo lengre tid det tar før man får implantert dette, jo større problem blir det også når det gjelder det språkmessige og det oppfølgingsmessige, og man mister altså den sosiale tilhørigheten.

Vil statsråden sørge for at man her får en veldig rask saksangang når man først får disse – jeg holdt på å si – tilrådingene på bordet?

Statsråd Sylvia Brustad [14:46:02]: Ja, jeg kan med en gang si at jeg skal komme tilbake til Stortinget på en egnet måte med hensyn til hvordan vi skal følge dette opp så snart de faglige vurderingene foreligger.

Jeg er helt enig i den virkelighetsbeskrivelsen som spøreren har av hvor vanskelig dette helt sikkert er for dem som nå står i kø. Særlig gjelder det voksne, for i forhold til unger greier vi å avvikle dette i løpet av året. Jeg er helt enig i at det er mange voksne som har stått altfor lenge i kø for å få denne operasjonen, og det er klart at det hemmer i forhold til sosial aktivitet, arbeidsliv osv.

Regjeringa har til hensikt å følge opp dette så snart som mulig, og målsettinga er selvfølgelig å få ventetida ned, og at det blir en god oppfølging etterpå.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:46:41]: Når vi nå får saken til behandling, håper jeg at man ikke prøver å begrense dette ut fra økonomiske hensyn, men at man isteden har hovedfokuseringen rettet mot hvor mange pasienter det er som har nytte av det, både for det sosiale livet og for andre ting, slik at det er det som blir hovedfokuset.

I tillegg vet vi også at når det gjelder refusjon knyttet til disse operasjonene, er det satt spørsmålsteget ved den refusjonen som gis, om den er for liten i forhold til implantatets kostnad, og ikke minst ved det oppfølgingsmessige. Videre vet vi at hvis man ønsker å avvikle køene også for voksne, er det fullt mulig å utdanne flere personer ved Rikshospitalet for å ta unna de køene som er.

Vil statsråden ta et initiativ til å få gjennomført nok en gjennomgang knyttet til kostnadene for de enkelte sykehusene knyttet til cochlea-implantat, slik at de får dekket sine faktiske utgifter? Og videre: Vil man i hvert fall vurdere å utvide kapasiteten til Rikshospitalet eller Haukeland, slik at flere kan bli operert raskere?

Statsråd Sylvia Brustad [14:47:51]: Så fort jeg får saken på mitt bord, kommer jeg til å se på alle sider av den. Jeg kan forsikre spøreren om at målsettinga er at flere skal få behandling raskere, enten det blir ved Rikshospitalet, ved Haukeland eller ved St. Olav. Men det kommer jeg tilbake til så fort det er klart.

S p ø r s m å l 3 7

Inge Lønning (H) [14:48:20]: Jeg har følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Helse Vest har nylig avgjort hvilke private aktører som skal få utføre operasjoner for helseforetaket de neste to årene. Helse Vest har i anbudskonkurransen valgt å se kun på pris, og ser dermed bort fra kvalitet, brukertilfredshet og hvilke typer operasjoner de private aktørene har erfaring med. Mange av tilbyderne har bare fått lov til å utføre enkeltprosedyrer.

Mener statsråden at en anbudsrunde der det ensidig legges vekt på pris, og der avtalene gjøres smalest mulig, er til beste for pasientene?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:48:58]: De regionale helseforetakenes ivaretagelse av sitt «sørge for»-ansvar innebærer som kjent både bruk av egne helseforetak og kjøp av tjenester fra ulike private tilbydere. Jeg legger til grunn at slike tjenestekjøp håndteres på en ryddig og tilfredsstillende måte, i samsvar med det regelverk som er gjeldende. Det bør ikke herske noen tvil om at kvaliteten og tryggheten for pasienten selvsagt er det viktigste.

Som representanten selvfølgelig er godt kjent med, har Helse Vest nylig avsluttet en anbudsrunde for kjøp av kirurgiske tjenester. Det er gjort kjent hvem Helse Vest har til hensikt å inngå avtaler med, men meg bekjent er kontrakter foreløpig ikke inngått. I konkurransegrunnlaget fra Helse Vest er det redegjort for hvilke kvalifikasjonskrav tilbydere må innfri. Her er det bl.a. lagt til grunn at tjenestene som skal leveres fra private aktører, skal være likeverdige med tilsvarende tjenester i offentlige sjukehus.

Anbudskonkurransen er gjennomført i samsvar med lov om offentlige anskaffelser. Oppdragsgiver kan basere tildeling på laveste pris, noe Helse Vest har valgt å gjøre i dette tilfellet. Men bildet er imidlertid ikke fullt så enkelt som at man utelukkende har gått etter laveste pris. Gjennom nevnte kvalifikasjonskriterier har Helse Vest kunnet foreta vurderinger av om tilbydere er kompetent og kvalifisert til å levere tjenester på aktuelle fagområder. Blant annet har de lagt vekt på å få god oversikt over hvilket personell som skal yte tjenestene. Som trinn to i denne prosessen er de tilbyderne som er ansett kvalifisert, deretter vurdert i forhold til pris.

Jeg er svært opptatt av at ressursutnyttelsen og tjenestetilbudet i spesialisthelsetjenesten skal være til beste for pasientene, og at kvaliteten må være god. Dette er viktig både når tjenester blir ytt av de offentlige sjukehusene, og av private aktører som har avtale med regionale helseforetak. Det er selvsagt ikke et mål i seg selv at avtaler splittes opp og gjøres smale, men i noen sammenhenger kan det være rasjonelt og formålstjenlig. Når det gjelder den konkrete anbudsrunder, melder Helse Vest til meg at avtaleoppdelinga som de hadde lagt til grunn, kan være uhenksiktsmessig på enkelte områder. De vil derfor se nærmere på dette og eventuelt gjøre nødvendige justeringer.

En overordnet målsetting for de regionale helseforetakene er å ivareta og videreutvikle gode tjenestetilbud til befolkninga, av god kvalitet og med korte ventetider. Generelt legger jeg til grunn at regionale helseforetak har pasienthensyn for øye i forbindelse med anbudsutlysninger og avtaleinngåelser. Samtidig skal slike runder håndteres på en måte som ivaretar ryddighet, både i forhold til regionale helseforetak og i forhold til ulike private tilbydere.

Inge Lønning (H) [14:51:50]: Jeg takker statsråden for svaret, og la spesielt merke til at statsråden refererte til det svaret hun har fått fra Helse Vest, om at man ser at det har vært noen svakheter ved den måten man har gjennomført anbudsrunder på, ved at man ikke i tilstrekkelig grad har vektlagt pasientenes, altså brukernes, behov for å få gjennomført behandling på ett sted og på én gang, slik at man kanskje har kommet i skade for å skape en situasjon hvor én og samme bruker må henvende seg til flere ulike fagmiljøer for å få gjennomført behandling. Jeg oppfatter det da slik at statsråden er enig i den innrømmelse som Helse Vest har gjort om at dette er hensyn som skal vektlegges, og som bør vektlegges, når man i fremtiden går ut med anbud.

Statsråd Sylvia Brustad [14:52:52]: Ja, det er avgjørende at vi greier å gi pasientene våre tilbud av best mulig kvalitet, og selvfølgelig et tilbud som er til minst mulig bry, ved at en ikke trenger å forholde seg til flere ulike.

Jeg viser igjen til at Helse Vest nå går gjennom det og er innstilt på å foreta nødvendige justeringer dersom en mener det må gjøres, og innrømmer at dette kanskje har vært noe uheldig.

Ellers må jeg legge til at denne regjeringa har, som representanten Lønning kjenner godt til, generelt sett lagt til grunn at den ønsker færre avtaler med private kommersi-

elle aktører enn det som var den forrige regjeringas politikk. Men en skal ha ordentlige avtaler, og det skal være avtaler som står i forhold til hva som er best for pasienten. I det ligger det at det skal begrenses, men det står ikke at det skal være i null.

Inge Lønning (H) [14:53:45]: Jeg takker nok en gang statsråden for utfyllende svar.

Diskusjonen om tyngdefordelingen mellom offentlig og privat er selvfølgelig en viktig og interessant diskusjon, men den ligger litt på siden av det jeg stilte spørsmål om. Spørsmålet dreier seg primært om å håndtere anbudsrunderne på en slik måte at kvalitetskravene av hensyn til brukerne blir formulert på en tilstrekkelig tydelig måte, slik at det også kan vektlegges så man ikke kommer i skade for bare å vektlegge marginale forskjeller i pristilbud dersom det har utilsiktede sidevirkninger. Jeg konstaterer at noen av helseforetakene ser ut til å ha sett dette og tatt selvkritikk på det, bl.a. Helse Øst når det gjelder antallet rehabiliteringsplasser i Oslo og nærmeste omegn, hvor man åpenbart hadde kommet i skade for ikke å vektlegge brukerhensyn og kvalitet tilstrekkelig.

Jeg håper at statsråden også deler den oppfatning at det er godt vi har helseforetak som kan innrømme feil!

Statsråd Sylvia Brustad [14:54:58]: Jeg er glad for alle som innrømmer feil hvis de har gjort noen feil – enten det er helseforetak eller andre.

Som spøreren sier, vi er også opptatt av kvalitet, og det skal selvfølgelig veies opp mot pris. Men det er avgjørende viktig at vi gir pasientene våre et godt tilbud. Det er derfor vi er til, enten vi representerer partier eller det regionale helseforetaket.

S p ø r s m å l 3 8

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [14:55:36]: Som nasjon har vi mange utfordringer hva angår å utdanne nok kvalifisert personell innenfor helsesektoren, og spesielt i forhold til spesialisthelsetjenestene, og derfor tillater jeg meg å komme med følgende spørsmål:

«Tall fra tannhelseutvalgets utredning viser at så mange som 30 pst. av distriktstannlegene går av med pensjon innen 6 år. Konsekvensene av dette er at vi får en akutt tannlegemangel i Distrikts-Norge. Dette er en utvikling som bekymrer Fremskrittspartiet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et fremtidig godt tannhelsetilbud i distriktene?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:56:27]: Jeg tror både Fremskrittspartiet og Regjeringa er enige om at tilgang på tannhelsepersonell og geografisk fordeling av personell er den viktigste forutsetningen for at vi skal gi alle i hele landet et godt tannhelsetilbud.

Som spøreren sier, framtidig aldersavgang av tannleger i den offentlige tannhelsetjenesten i landet vil sannsynligvis skape størst problemer i distriktene våre, hvor det heller ikke er privatpraktiserende tannleger å samarbeide med.

Departementet har vært kjent med denne problemstillinga i lengre tid. For å sikre nødvendig tilgang på tannleger på lang sikt vedtok Stortinget i forbindelse med behandlinga av revidert nasjonalbudsjett allerede i 2002 og i statsbudsjettet for 2003 at utdanningskapasiteten for tannleger på sikt skulle utvides med 40 studieplasser pr. år. Det ble samtidig vedtatt at utvidelsen skulle legges til et nytt tannlegestudium i Tromsø. De første tannlegene uteksamineres fra den nye utdanninga i 2009.

Før vi får effekt av økninga av utdanningskapasiteten for tannleger, er det imidlertid behov for strakstiltak. Det er jeg helt enig med spørderen i. På anmodning fra Stortinget ble det i 2004 utarbeidet en tiltaksplan for rekruttering til offentlig tannhelsearbeid. Planene ble til gjennom et samarbeid mellom Den norske tannlegeforening, Norsk Tannpleierforening, KS og Helse- og omsorgsdepartementet. Tiltaksplanen er beskrevet i St. prp. nr. 1 for 2004–2005. Planen har tre tidsperioder: perioden 2004–2006, perioden 2007–2009 og perioden fra 2010. Tiltakene omfatter bl.a. statlig tilskudd til rekruttering av tannleger fra EU-land, statlig tilskudd til utviklingstiltak i fylkeskommunene, som f.eks. modellen for samarbeid mellom offentlig og privat sektor, oppfordring til fylkeskommunene om endring i klinikkstruktur og en mer hensiktsmessig oppgavefordeling mellom personellgrupper, altså at tannpleiere kan ta over enkelte oppgaver for tannlegene. Det framgår av planen at effekten av disse tiltakene vil bli vurdert i 2007. En slik vurdering vil jeg gjøre i nært samarbeid med bl.a. fylkeskommunene, som har ansvaret for det offentlige tannhelsetilbudet.

Som representanten Fredriksen kjenner til, ble det i juni i fjor lagt fram en offentlig utredning om det offentlige engasjementet på tannhelsefeltet. Det såkalte Tannhelseutvalget foreslår tiltak av mer inngripende karakter for å sikre et godt tannhelsetilbud i distriktene. Utredningen har nå vært på høring, med frist 1. november i fjor. Vi har mottatt mange gode høringsuttalelser. Jeg har nå startet arbeidet med å vurdere alle de gode innspillene som har kommet. Uavhengig av hva jeg vil foreslå som oppfølging av utredningas innstilling, vil tiltaksplanen videreføres som planlagt. Det er det også tatt høyde for i årets budsjett.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [14:59:22]: Jeg vil takke statsråden for et meget utdypende og godt svar. Takk skal du ha!

S p ø r s m å l 3 9

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [14:59:42]: Eg har følgende spørsmål:

«Wisløff-utvalet si innstilling «Fra stykkevis til helt» og høyringsvara til denne vert no gått gjennom i departementet. I analysen vert det peika på svikt i samhandlinga og at det gjeld alle typar pasientar og i alle overgangar. Me veit at sjuke og pleietrengande eldre vert skrivne raskare ut frå sjukehus og får meir behandling i kommunane. Resultatet er aukande faglege og komplekse utfordringar og eit tenestetilbod under sterkt press.

Korleis vil statsråden løysa dette problemet?»

Statsråd Sylvia Brustad [15:00:26]: Først vil jeg si at det pågår et omfattende samarbeid mellom første- og andrelinjetjenesten, men jeg er helt enig med spørderen i at det mange steder er mye å gå på, for å bruke det uttrykket.

Som Wisløff-utvalget påpeker i sin innstilling, er det behov for ytterligere forbedringer til beste for pasienten. I sjukehusene har det vært en betydelig aktivitetsvekst de siste årene. Det har også skjedd endringer i liggetid for innlagte pasienter, men bildet her er sammensatt. Samtidig er det slik at mange sjukehusbehandlinger som før krevde innleggelse, nå gis som dagkirurgisk behandling uten at det nødvendigvis innebærer økt tjenestebehov i kommunene. Så årsakene til eventuelle endringer i tjenestetilbudet i kommunene kan være noe sammensatt.

Samarbeidsavtaler mellom helseforetak og kommuner er i ferd med å bli inngått i regionene nå. I bestillerdokumentene til helseforetakene for inneværende år har jeg bedt dem om å prioritere å etablere gode samhandlingsmønstre mellom primærhelsetjenesten og lokalsjukehusene. Jeg har gitt pålegg om at lokalsjukehus, eller sjukehus med lokalsjukehusfunksjoner, skal ha samarbeidsavtaler og jevnlig møter med alle kommuner om felles utfordringer innenfor sitt område. Jeg har også konkret bedt disse om at det opprettes minst to samhandlingstiltak i løpet av 2006 i hvert lokalsjukehusområde. Disse tiltakene skal rettes inn mot prioriterte grupper, som f.eks. sjuke eldre.

Forbedringer i samhandling krever innsats på bred front. Departementet og Kommunenes Sentralforbund nedsatte i september i fjor ei arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å kartlegge og analysere endringer i oppgavefordelingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunenes helse- og omsorgstjeneste. Gruppen skal levere sin rapport den 15. februar i år.

Jeg har nylig også nedsatt en bredt sammensatt prosjektgruppe som skal arbeide videre med organisatoriske problemstillinger angående samhandling mellom kommuner og helseforetak, som reises i innstillinga til Wisløff-utvalget. Det tas sikte på at prosjektgruppa skal avgi en rapport til meg i juni i år.

Når det gjelder fastlegenes rolle og betydning av samhandling ved behandling av enkeltpasienter, vil dette bli belyst i Forskningsrådets samlerapport om evaluering av fastlegeordninga. Rapporten vil bli presentert den 7. februar.

Regjeringa har også satt i gang arbeid med en nasjonal handlingsplan for å styrke spesialisthelsetjenesten for eldre. Et viktig fokus i denne planen vil være forholdene mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Økt kompetanseoverføring og bedre samhandling mellom tjenestene vil bidra til å sikre at de som har behov for spesialiserte tjenester, får det med rett kvalitet og til rett tid.

Det er ingen tvil om at Regjeringa tar utfordringa for kommunene på alvor. Vår generelle styrking av kommuneøkonomien i budsjettet for i år er første skritt i den retning. Regjeringa har, som kjent i Soria Moria-erklæringa,

som mål å styrke den kommunale pleie- og omsorgssektoren med 10 000 årsverk i denne stortingsperioden.

Når det gjelder de faglige og kompetansemessige utfordringene, vil jeg senere komme tilbake til disse på en egnet måte.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [15:03:37]: Eg takkar statsråden for svaret. Det er jo kjent at Kristeleg Folkeparti har teke initiativ til eit tverrpolitisk krafttak for eldre. Me er veldig glade for den positive responsen, m.a. frå statsråden, for dette dreier seg om både kapasitet, kvalitet og tid. Ei løysing på problema med manglande samhandling mellom nivåa står òg sentralt i det som Kristeleg Folkeparti har peika på at ein ny eldreplan bør innehalda.

Me meiner at det hastar å koma til ei avklåring her. No har statsråden delvis gjeve svar på dette, men eg har likevel lyst til å vera litt meir konkret på sjølve oppfølginga av Wisløff-utvalet. Det peikar på fleire tilnærmingar, men om me tek utgangspunkt i Wisløff-utvalet, tenkjer statsråden dette i tilknytning til ein t.d. ny eldreplan, eller tenkjer ho dette meir separat? Er det mogleg å seia litt om det?

Statsråd Sylvia Brustad [15:04:32]: Ja. For det første er vi glad for at Kristelig Folkeparti framover vil samarbeide med Regjeringa på et så viktig politikkområde som utfordringene innenfor pleie og omsorg er – knyttet til både eldre og andre som trenger pleie og omsorg – så det kommer vi tilbake til. Jeg skal i et møte med representanten Sørfonns partileder om en ukes tid.

For det andre er det slik at når jeg har gitt beskjed via bestillerdokumentene til de regionale helsefortaka om at de må samarbeide mer, og også gitt konkrete føringer for hvordan det skal gjøres, så regner jeg det for helt sikkert at det vil bli fulgt opp. Når vi har gitt frist til den egne gruppa som i tillegg er nedsatt, til 1. juni i år, er det også fordi vi ønsker å få konkret oppfølging så snart som mulig.

Så ser jo jeg for meg at når det gjelder oppfølging av Wisløff-utvalgets andre deler, vil også det bli berørt i den meldinga som ikke minst Dagfinn Høybråten har bedt om at vi samarbeider om. Jeg regner med at vi får rikelig tid til å gå dypere inn i dette i de møtene vi skal ha framover.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [15:05:31]: Eg takkar igjen statsråden. Eg har òg lyst til å koma inn på ei litt anna vinkling. Mange kommunar gjer i dag så godt dei kan. I min heimkommune, Fitjar kommune, har dei stått på. Dei tek imot utskrivne pasientar, og dei ønskjer at dei skal bu heime så lenge som mogleg. Men det er klart at dette byr på utfordringar, ikkje minst når det gjeld kvalifisert personale. Og det er vel kanskje ei av dei største utfordringane. Me snakkar om både kompetanseheving og basis- og etterutdanning, og her har me nok eit vell av ulike tilbod som kan og bør nyttast. Eg nemner òg det supplementet som t.d. private sjukepleiarhøgskular er i denne samanhengen.

Når Regjeringa her vil rekruttera 10 000 nye årsverk, er jo det interessant. Og det er ikkje likegyldig korleis desse vert rekrutterte – me snakkar faktisk om 20 000 hender.

Så kan statsråden lyfta litt på sløret, sjølv om ho var litt usikker på det, når det gjeld korleis ho eigentleg vil sikra den kompetansen som er nødvendig her?

Statsråd Sylvia Brustad [15:06:36]: Jeg er glad for å få det spørsmålet, for det er særdeles viktig for Regjeringa at vi greier å få flere ansatte med god kvalitet inn i denne sektoren. Da er det flere veier som fører til Rom. Den ene er at vi nå er i ferd med å lage en plan for hvordan vi skal greie å utdanne flere, og det er på alle plan, helt fra videregående skole til høyskoler osv. Så er det særdeles viktig at vi greier å få flere til å gå fra deltid til heltid. Det er mange som jobber i denne sektoren, som har kommet til meg, og helt sikkert også til representanten Sørfonn, og sagt at hvis det hadde vært mulig, skulle de gjerne ha jobbet litt mer – altså hatt litt større stillinger. Det er viktig i seg selv, og det jobber vi med.

Dessverre er det en god del innenfor denne sektoren som blir sjuke og uføretrygdet i altfor ung alder. Et inkluderende arbeidsliv, hvor man får flere til å kunne stå i arbeid lenger og det blir lagt til rette for at det er mulig, er derfor særdeles viktig og også et element i dette, og det er selvfølgelig også viktig med penger til kommunene. Vi har gitt et ekstra løft på 5,7 milliarder kr for inneværende år, som er en start. Summen av dette, pluss sikkert andre tiltak som vi skal snakke nærmere om, gjør at jeg er helt sikker på at vi greier å skaffe 10 000 årsverk i løpet av fire år.

S p ø r s m å l 4 0

Hans Olav Syversen (KrF) [15:07:56]: «Etter dagens lov er pasienter som mottar hjemmetjenester som ikke omfatter pleie, ikke tilgodesett med subsidierte tannhelsetjenester. I og med at pleie av syke og eldre i stor grad skjer i hjemmet, er det i dag færre som har rett til offentlig finansierte tannhelsetjenester, enn da lov om tannhelsetjenesten ble vedtatt.

Hvordan vurderer statsråden tannhelseutvalgets innstilling på dette området, og hva er tidsplanen for oppfølgingen av utvalgets innstilling?»

Statsråd Sylvia Brustad [15:08:28]: Som representanten er godt kjent med, ble NOU 2005:11 «Det offentlige engasjement på tannhelsefeltet» lagt fram i fjor. Til spørsmålet om hvem som bør ha rett til offentlig finansierte tannhelsetjenester, er utvalget av den oppfatning at dette bør tilbys grupper med særlige behov, vurdert ut fra alder, funksjonstap, medisinske tilstander eller andre forhold.

Utvalget går i liten grad spesifikt inn på spørsmålet om tannhelsetjenester til personer som mottar hjemmetjenester. Flertallet i utvalget går imidlertid inn for en generell ordning med offentlig finansierte tannhelsetjenester til personer med stønad til livsopphold over en periode på minst seks måneder.

Jeg kan opplyse om at mange høringsinstanser har uttalt seg nettopp om hvilke grupper som skal gis rett til offentlig finansierte tannhelsetjenester. Mange støtter utval-

gets forslag. Det er likevel en del som reiser spørsmålet om ikke også andre grupper med lave inntekter bør omfattes, som studenter og minstepensjonister – for å bruke noen eksempler. Videre er det flere som problematiserer hvordan eventuelle endringer skal gjennomføres, f.eks. om det skal være en rettighet i lov, ved refusjon, ved behovsprøving, eller om det skal være knyttet til individuell plan.

Det følger av § 1-3 første ledd bokstav c. i tannhelsetjenesteloven at grupper av eldre, langtidssjuka og uføre i institusjon og hjemmesjuka har rett til regelmessig oppsøkende og vederlagsfri tannbehandling. Innbyggere som mottar hjemmetjenester som ikke er omfattet av pleie, er derfor, som representanten påpeker, ikke tilgodesett med offentlig finansierte tannhelsetjenester.

Det ble etter ønske fra Stortinget igangsatt en forsøksordning med utvidet fylkeskommunalt tannhelsetilbud i 2001. Ordninga ble gjennomført i et begrenset utvalg av kommuner i Hedmark, Vest-Agder og Nord-Trøndelag. Det ble gitt et tilbud om tannhelsetjenester til hjemmeboende personer som mottok andre kommunale hjelpetjenester enn hjemmesjuka, til eldre og til sjuka som ble pleiet av pårørende, og personer innenfor rusomsorg og psykisk helsevern.

Resultatet av disse ordningene viste at tannhelsetilstanden var noe dårligere for disse gruppene enn for gjennomsnittsbefolkninga. Da det var rusmiddelmissbrukere som hadde størst behov for tannhelsetjenester, er tilbudet til denne gruppa allerede utvidet til å gjelde på landsplan, ved at det er bevilget ca. 35 mill. kr over statsbudsjettet for inneværende år.

Det omtalte prosjektet er avsluttet, men inntil endelig avklaring om aktuell permanent ordning foreligger, videreføres tilbudet til de øvrige gruppene i forsøksfylkene.

Tannhelseutvalgets innstilling har vært på høring med høringsfrist den 1. november i fjor. Departementet har mottatt 104 høringsuttalelser og er nå i gang med å vurdere innspillene. Som representanten helt sikker skjønner, er det derfor for tidlig å si hvordan de ulike forslagene i utredninga skal følges opp, og hvordan de skal legges fram for Stortinget. Men det skal jeg selvsagt komme tilbake til.

Hans Olav Syversen (KrF) [15:11:25]: Jeg takker for svaret. Jeg skjønner at statsråden har mye å arbeide med når hun har fått 104 høringsuttalelser.

I tilknytning til det forrige spørsmålet angående den eldreplanen vi ønsker å ha et samarbeid med Regjeringen om, mener vi fra Kristelig Folkepartis side at også tannhelse for eldre er en naturlig del av den planen. Så mitt spørsmål er om også statsråden ser at tannhelse spørsmål er en viktig del av arbeidet med innholdet i en ny eldreplan.

Statsråd Sylvia Brustad [15:12:03]: Det er helt åpenbart at en del eldre trenger mer hjelp til tannhelse. Jeg ser fram til de møter vi skal ha partiene imellom. Jeg er åpen for alle gode forslag og alle gode innspill.

Jeg tror ikke vi i dag akkurat skal konkludere med hensyn til om det skal være en eldremelding eller en annen egnet oppfølging, men det er jeg åpen for å diskutere.

S p ø r s m å l 4 1

Torbjørn Hansen (H) [15:12:45]: Jeg vil stille følgende spørsmål til fornyings- og administrasjonsministeren:

«I Soria Moria-erklæringen fremgår det at Regjeringen vil stimulere offentlig bruk av åpen programvare. Før jul inngikk 12 fylkeskommuner en programvareavtale med Microsoft som betyr at fylkeskommunene må betale Microsoft også for maskiner som kjører andre operativsystemer enn Windows. Det kan føre til at Microsofts konkurranter blir utestengt.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre konkurransen i dette konkrete markedet og for å fremme det offentliges bruk av et mangfold av åpen programvare for øvrig?»

Statsråd Heidi Grande Røys [15:13:20]: Lat meg først få seie at eg er veldig glad for å få eit spørsmål om programvarepolitikk i Stortinget. Det er eit spørsmål som ikkje ofte er til politisk debatt.

Dei avtalane som representanten Torbjørn Hansen viser til, har ikkje vore handsama i departementet. Eg har difor ikkje noko grunnlag for å gjere noka vurdering av avtalane, og av kva verknader dei kan ha.

Det eg kan svare på, er den delen av spørsmålet som går på kva Regjeringa gjer for å fremje bruk av eit mangfold av open programvare, spesielt i offentlig sektor. Vi har fått ein rapport på bordet, «Bruk av åpne IT-standarder og åpen kildekode i offentlig sektor». Ei arbeidsgruppe som vart sett ned i 2005, har utarbeidd den rapporten, og han ligg no til behandling i departementet mitt.

Rapporten viser at open programvare er teken i bruk på fleire område, men at moglegheitene absolutt er til stades for å utvide bruken. Rapporten har vore på ei brei høring. Mykje fortel oss at det er behov for å utvikle kompetanse i offentlig sektor om bruk av open programvare. For å få utvikla denne kompetansen må det utarbeidast opplærings- og rettleingsmateriell. Erfarings- og læringstiltak, seminar, kurs og støtte til kompetansemiljø er òg tiltak som vi i departementet no held på med å vurdere. Eg reknar med å ta ei avgjerd på omfanget av tiltak i løpet av våren. Det vi allereie har gjort, er at vi i tildelingsbrevet til statsetatane, som vi nettopp har sendt ut, har bede desse om å innarbeide i sine aktuelle plandokument korleis ein skal gjere bruk av opne standardar og opne programvarer.

Torbjørn Hansen (H) [15:15:14]: Jeg vil takke for svaret.

Dette er et tema som engasjerer oss i Høyre, og som engasjerte den forrige regjeringen, noe som også framgikk av svar fra daværende statsråd Morten Meyer på spørsmål fra daværende stortingsrepresentant Jørund Leknes fra Sosialistisk Venstreparti.

Denne avtalen som er inngått med tolv fylkeskommuner, har jo et betydelig omfang. Det har stor betydning for

hvilke programvarer elevene får gjennom skolegangen sin.

I de kommentarene som statsrådets politiske rådgiver gav til magasinet «Computerworld» 13. januar, signaliserer man at man ikke har nok verktøy for å hindre at man går inn i den type avtaler. Men fylkeskommunen er tross alt et offentlig forvaltningsnivå. Ser ikke Regjeringen noen som helst mulighet for å gå inn og ha en dialog med fylkeskommunene om hvordan de kjøper inn programvare? Dette er jo et tema hvor den enkelte fylkeskommune kanskje har én interesse, mens helheten muligens blir borte når man får den typen brede innkjøpsavtaler.

Statsråd Heidi Grande Røys [15:16:21]: No ligg jo ikkje fylkeskommunane under Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Det gjer derimot det offentlege innkjøpsregelverket, og det er sjølvsagt lagt til grunn at òg fylkeskommunane skal halde seg til det regelverket som sikrar at innkjøp går føre seg på riktig måte.

Når det gjeld behandlinga av m.a. avtalar, har Konkurransetilsynet no til vurdering Microsoft sin avtale om bruk av programvare ved skulane, og avtalen som fylkeskommunane har inngått med Microsoft no, kan sjåast i samanheng med dei skuleavtalane. Tilsynet har derfor i brev av 24. januar i år bedt fylkeskommunane om å gjere greie for innhaldet i og utforminga av desse avtalane. Men som statsråd har eg sjølvsagt ikkje noka som helst moglegheit til å meine noko her. Tilsynet behandlar den saka, og så får vi sjå kva tilsynet kjem fram til knytt til den konkrete problemstillinga.

Torbjørn Hansen (H) [15:17:23]: Jeg vil takke for svaret.

Det er jo mange som har stilt spørsmål ved om denne avtalen som er inngått med tolv fylkeskommuner, og som har stort økonomisk omfang, er inngått på en måte som er tillatt i forhold til det offentlige innkjøpsregelverket, om det er gjennomført en tilfredsstillende anbudskonkurranse. Det er riktig at Konkurransetilsynet har ansvar for at konkurranseloven blir fulgt, men Konkurransetilsynet har ikke ansvar for det offentlige innkjøpsregelverket. Det jeg vil spørre statsråden som ansvarlig for IT-området om, er om departementet har sett på om denne avtalen er inngått i henhold til innkjøpsregelverket, og hvis ikke, om statsråden vil se på om avtalen er inngått på riktig måte. Og dersom den ikke er inngått på riktig måte, har man da en sanksjonsmulighet i forhold til den avtalen som er inngått?

Statsråd Heidi Grande Røys [15:18:09]: Departementet kan ikkje ta stilling til om innkjøpet er i samsvar med regelverket. Men vi har Klagenemnden for offentlige anskaffelser, KOFA, som kan uttale seg i sanne saker der som sakene vert lagde fram for dei. KOFA kan ikkje instruerast, og dei skal ikkje instruerast – dei må vere eit nøytralt organ som tek saker på eigen kjøl.

Men det som må vere vårt utgangspunkt for å sikre konkurransen knytt til open programvare, men òg for å sikre at vi tek i bruk heile breidda av tilbydarar her, er

kompetansen hos den som skal kjøpe. Den kompetansen vurderer vi no om kan vere litt for låg, og vi har som sagt fleire tiltak på gang for nettopp å heve den kompetansen gjennom forskjellige opplærings-/retteleingsverktøy, kurs osv. Det må jo vere det som er poenget, at den som etterspør i marknaden, har kompetanse til å etterspørje dei rette tinga, dvs. fleire aktørar. Det er jo det som kan vere med og skape ein betre konkurranse.

S p ø r s m å l 4 2

Peter Skovholt Gitmark (H) [15:19:26]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

«Jordbruksoppkjøret i fjor endte med at målprisen og markedsordningen for fjørfekjøtt avvikles fra 2007. I tilbudet fra staten ble det foreslått at også markedsordningen for egg skulle oppheves. Opphevelse av markedsordninger og deregulering fører til økt konkurranse i markedet til beste for forbrukerne.

Vil statsråden ta initiativ til at markedsordningen for egg blir opphevet ved årets jordbruksforhandlinger?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:19:56]: Landbrukssamvirket er tillagt ansvar som markedsregulator i flere viktige sektorer innen norsk jordbruk. Dette innebærer for det første at samvirket er pålagt mottakplikt i form av ansvar for å kjøpe landbruksråvarer fra primærprodusenter, både store og små, over hele landet. Samvirket har også forsyningsplikt, dvs. ansvar for å selge over hele landet.

Jeg vil understreke at markedsreguleringen gir fordeler for alle primærprodusenter og markedsaktører, både landbrukssamvirket og andre markedsaktører – dette gjennom større grad av stabilitet og forutsigbarhet i markedet, som gjør det mulig å drive planmessig omsetning av varer, med minst mulig ekstrakostnader. Dette vil også forbrukerne ha fordel av.

Ved jordbruksoppkjøret i 2005 ble det lagt fram forslag fra statens side om avvikling av markedsreguleringen for egg. Men under forhandlingene ble det enighet mellom jordbrukets organisasjoner og staten ved den daværende regjering om at markedsreguleringen for egg burde videreføres – dette med grunnlag i en helhetsvurdering basert på målene for markedsreguleringen som er knyttet til både produsent- og forbrukerinteresser.

De forhold jeg her har nevnt, er grunnlaget for at Regjeringen i Soria Moria-erklæringen har understreket samvirkets betydning innen markedsordningene. Ut fra disse momentene kan jeg ikke se at det er noen grunn til å fremme forslag om å fjerne markedsordningen for egg ved årets jordbruksoppkjøp.

Peter Skovholt Gitmark (H) [15:21:17]: Dette aktualiseres gjennom spesielt to pågående prosesser. Den første er Priors forsøk på oppkjøp av Norgården. Konkurransetilsynet har nå sagt nei til Prior to ganger, og saken ligger hos fornyingsministeren. Den andre saken gjelder Gildes og Priors fusjon, som nå ligger til behandling i Konkurransetilsynet. Jeg skjønner at ministeren ikke kan

svare i forhold til de to spesifikke tilfellene, men det aktualiserer et spørsmål, nemlig om man har god nok konkurranse innenfor produksjon og salg av egg.

Så mitt spørsmål er: Vil ministeren med tanke på framtiden ta i bruk varselklokker i forhold til konkurransesituasjonen spesielt når det gjelder egg, eller ser man at det er naturlig at markedsordningen for egg videreføres i all framtid, også etter at vi har fått internasjonal konkurranse?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:22:15]: Svaret på spørsmålet er det samme som i stad. Jeg mener at markedsordningen for egg er en fornuftig ordning å ha, og sånn sett ser jeg det ikke som hensiktsmessig å fremme forslag om å endre det.

Peter Skovholt Gitmark (H) [15:22:32]: Jeg tolker statsrådets svar slik at man er kategorisk motstander av å gjøre noe som helst med markedsordningen, noe jeg mener er direkte beklagelig, ettersom markedsordningen hindrer konkurranse innenfor salg av egg og fører til dårligere pris for forbrukerne. Jeg synes det er fryktelig synd at man har som innfallsordning at man ikke skal møte den økende internasjonale konkurransen som man vet vil komme også til Norge, med å deregulere smått om senn til vi får større internasjonal konkurranse.

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:23:12]: Jeg tror representanten Skovholt Gitmark og undertegnede har litt forskjellig utgangspunkt når det gjelder å se verdien av å ha et kontrollert system i forhold til omsetning av landbruksvarer, i tråd med de fordeler jeg nevnte i mitt første svar knyttet til det. Jeg mener at markedsordningene er gode i forhold til å nå viktige landbrukspolitiske målsettinger, ikke minst i distriktspolitikken, og jeg mener også at det bidrar til stabilitet i markedet og til å sikre forbrukernes og produsentenes interesser.

Så mitt svar er at det er viktig å klare å opprettholde markedsordningene på egg, som det er å opprettholde markedsordningene på landbruksvarer for øvrig.

S p ø r s m å l 4 3

Øyvind Halleraker (H) [15:24:20]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Et av hovedmålene i Nasjonal transportplan er å få mer av godstransporten fra vei over på sjø. Det er ønskelig å få svar på hvilke planer fiskeri- og kystministeren har for havne- og infrastrukturen framover i lys av investeringsbehovene.

Vil statsråden følge opp Kystverkets handlingsprogram?»

Statsråd Helga Pedersen [15:24:41]: Stadig økende vegtrafikk i Norge og på hovedvegnettet i Europa medfører forsinkelser og høyere transportkostnader. Det er derfor en politisk målsetting å overføre godstransporter fra veg til sjø. En overgang av transport fra veg til sjø betyr derfor at det må legges til rette for en konsentrasjon av

godsstrømmene til knutepunkter og transportkorridorer. Transport til sjøs er i stor grad en miljøvennlig og sikker transportform. Konsekvensene av en ulykke kan likevel være alvorlige. En konkurransedyktig sjøtransport som tilfredsstiller vareeieres og passasjerers behov for transporttjenester, forutsetter dermed at havnene og farledene er sikre og effektive.

Som det står i Soria Moria-erklæringen, vil Regjeringen legge til rette for at havnene utvikles til hensiktsmessige knutepunkter i transportkorridorene som binder sammen ulike deler av landet, og som kobler det innenlandske transportnett til det internasjonale transportnettverket.

Videre er sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning helt avgjørende elementer i Regjeringens arbeid med å tilrettelegge for sjøtransport som en moderne, miljøvennlig og effektiv transportform.

For å løse transportutfordringene og styrke sjøtransporten må de ulike transportformene ses i sammenheng, og Nasjonal transportplan er den strategiske planen for utviklingen av den samlede statlige infrastrukturen for sjø-, veg-, jernbane- og lufttransport.

Med unntak av statlige fiskerihavner er de offentlige havnene kommunale, og direkte investeringer finansieres ikke over statsbudsjettet. Gjennom Nasjonal transportplan legges det imidlertid opp til at de viktigste havnene har god landverts og sjøverts tilknytning. Videre arbeider Fiskeri- og kystdepartementet for at det etableres hensiktsmessig havnesamarbeid mellom offentlige havner og mellom offentlige og private havneterminaler. Den pågående revisjonen av havne- og farvannsloven innebærer videre at sentrale rammebetingelser for havnenes organisering, drift og finansiering nå er oppe til vurdering.

Regjeringen har i Soria Moria-erklæringen også varslet at det skal foretas en samlet vurdering av alle gebyrer og avgifter innenfor sjøtransport, slik at sjøtransport gis like konkurransevilkår som landtransport. Kystverket har allerede startet dette arbeidet.

Ved Stortingets behandling av Nasjonal transportplan for perioden 2006–2015 ble planrammen for Kystverket fastsatt til 6 milliarder 2004-kroner for hele planperioden. Statsbudsjettet vedtas som kjent for ett år av gangen, og gjennomføringstakten av Kystverkets handlingsprogram avhenger av handlingsrommet i økonomien og den årlige budsjettprosessen.

Jeg vil videre understreke at Nasjonal transportplan angir gjennomsnittlige årlige planrammer, og at oppfølgingen i de årlige budsjettene derfor vil variere som følge av ulike prosjekters størrelse og kontantstrøm. Kystverkets budsjett for 2006 er på nivå med den gjennomsnittlige årlige planrammen i Nasjonal transportplan 2006–2015.

Øyvind Halleraker (H) [15:27:43]: Jeg takker for svaret.

Vi er enige om, og det er jeg glad for, at viktige mål med Nasjonal transportplan er å tilrettelegge for miljøvennlig og sikker transport også langs kysten.

Jeg har to litt mer konkrete oppfølgingsspørsmål: Hva vil fiskeri- og kystministeren gjøre i forhold til det arbeidet forrige regjering igangsatte med merking av farvann og farleder? Og: Vil fiskeri- og kystministeren videreføre arbeidet med trafikkseparasjon langs kysten?

Statsråd Helga Pedersen [15:28:22]: Når det gjelder merking av farleder og vedlikeholdet av riksvei nr. 1 langs kysten, vil jeg komme tilbake til bevilgningene i den ordinære budsjettprosessen. Når det gjelder trafikkseparasjon, har Regjeringen nå ute et høringsforslag om opprettelse av seilingsleder. Vi skal jobbe aktivt for at det skal være trygt å ferdes langs kysten.

Øyvind Halleraker (H) [15:28:58]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg skal forsøke å være enda litt mer konkret i mitt siste tilleggsspørsmål. En viktig del av seilingsleden i Sør-Norge er jo den farefulle seilassen forbi Stad. I forrige bud-

sjettinnstilling var det et flertall som gikk inn for å avsette 5 mill. kr til at Kystverket skulle avklare et videre arbeid også fram mot et anbudsgrunnlag. Det kunne være interessant om statsråden kunne svare på hvor langt dette arbeidet er kommet, og når vi eventuelt kan vente oss en sak om dette her i Stortinget.

Statsråd Helga Pedersen [15:29:44]: Fiskeri- og kystministeren forholder seg til de vedtakene som Stortinget har fattet, og vil komme tilbake til Stortinget på en egnet måte.

Presidenten: Dermed er spørretimen avsluttet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 15.30.
